T.C.
GENELKURMAY BAŞKANLIĞI
ANKARA

ATATÜRK'ÜN NOT DEFTERLERİ
XII

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK'ÜN HUKUK ALANINDA YAPILMASI TASARLANAN İNKILAPLAR VE ANKARA HUKUK FAKÜLTESİNİN AÇILIŞI, MİLLÎ MÜCADELE VE CUMHURİYET DÖNEMLERİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İNKILAPLARA KARŞI GÖSTERİLEN TEPKİLER VE 1931 YILI OCAK-ŞUBAT-MART AYLARINDA YAPTIĞI YURT GEZİLERİ İLE İLGİLİ OLARAK TUTTUĞU NOTLARI İÇEREN NOT DEFTERLERİ

Genelkurmay Askerî Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı Yayınları

ANKARA
GENELKURMAY BASIMEVİ
2009

TÜRK SİLAHLI KUVVETLERİ
ATATÜRK ARAŞTIRMA VE EĞİTİM MERKEZİ (ATAREM)
BİLİM KURULU BAŞKANI

Korg.Abdullah ATAY

ATAREM BİLİM KURULU ÜYELERİ

Prof.Dr.Gülnihal BOZKURT
Doç.Dr.Yusuf SARINAY
Doç.Dr.Neşe ÖZDEN
Dr.Öğ.Alb.Zekeriya TÜRKMEN

YAYIN KURULU

Kur.Alb.İskender ÖZBAY
Dr.Öğ.Alb.Zekeriya TÜRKMEN
Tar.Uzm.Z.Gülru ÇELEN
Tar.Uzm.İbrahim KILIÇ
Tar.Uzm.Dilek ÇAVUŞ

ISBN NU: 978-975-409-246-2 (Tk.)
978-975-409-562-3 (12.c)
NSN NU: 7610270466565

GENELKURMAY BASIMEVİ
YAYIN NUMARASI: 2009/

SUNUŞ

Tarihe yön vererek, toplumsal değişimi gerçekleştiren önderler, köklü bir geçmişe sahip büyük milletlerin bağrından çıkarlar. Fikir ve düşünceleri ile Türk milletine yön vermiş olan ATATÜRK ulusuyla bütünleşerek kurduğu çağdaş Türkiye Cumhuriyeti Devleti ile Türk tarihinde büyük yenilikleri gerçekleştirmiştir. Büyük ATATÜRK'ü anlamak ve anlatmak için en bilimsel yol, onu kendi eserleriyle, kendine özgü yanlarıyla tanımaktır.

Askerliği, devlet adamlığı yanında, düşünce yönünden seçkin bir fikir adamı da olan ATATÜRK, Türk milletine çağdaş uygarlık düzeyine ulaşmayı hedef olarak göstermiştir. Bir öğretmen tavrı ile milletini her alanda eğitmek için köklü yenilikleri başlatmıştır. ATATÜRK'ün yetiştiği ortamda aldığı eğitimin yanı sıra içinde yaşadığı siyasi, toplumsal ve kültürel ortamın da büyük etkileri olmuştur. İşte bundan dolayı ATATÜRK, bir devlet ve düşünce adamı olarak, inkılapçı, dahası bir dönüştürücü lider olarak, eğitimin önemini bilen ve toplumsal değişmenin temelde zihniyetlerdeki değişme ile mümkün olabileceği gerçeğini gören bir lider idi.

ATATÜRK ve dönemi ile ilgili araştırmalarda en önemli kaynaklardan birisi, kuşkusuz onun kendi düşüncelerini yansıtan, bizzat kendi kaleminden çıkmış olan not defterleridir. ATATÜRK tarafından kaleme alınan eserlerin bilimsel olarak incelenip yayımlanması hiç şüphe yok ki yakın dönem Türk tarihinin aydınlatılmasına önemli katkı sağlayacaktır. ATATÜRK'ün, Anıtkabir Komutanlığı Arşivinde bulunan ve ATASE Başkanlığı Arşivine kazandırılan not defterlerinin de bu bağlamda değerlendirilmesi ve bilim dünyasına sunulması büyük önem arz etmektedir.

XII. ciltte yayımlanan defterler; Mustafa Kemal ATATÜRK'ün hukuk alanında yapılması tasarlanan inkılaplar ve Ankara Hukuk Fakültesinin açılışı, Millî Mücadele ve Cumhuriyet dönemlerinde gerçekleştirilen inkılaplara karşı gösterilen tepkiler ve 1931 yılı Ocak-Şubat-Mart aylarında yaptığı yurt gezileriyle ilgili tuttuğu notları içermektedir.

Bu ciltle birlikte ATASE Başkanlığı Arşivi, Anıtkabir Komutanlığı Arşivi ve Cumhurbaşkanlığı Arşivinde yer alan not defterlerinin 12 ciltte toplanarak bilimsel bir yöntemle yayımlanması çalışması da tamamlanmış bulunmaktadır.

"ATATÜRK'ün Not Defterleri: XII" adlı çalışmayı yayıma hazırlayan ATAREM Genel Sekreterliği personeline ve yayında emeği geçenlere teşekkür ederim. Hazırlanan bu çalışma, bilim dünyasına önemli bir katkı yapacağı gibi, ATATÜRK ile ilgili bilimsel çalışma yapanlar için de değerli bir kaynak eser olacaktır.

Abdullah ATAY
Korgeneral
ATASE ve Dent. Başkanı

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ

İÇİNDEKİLER..... III

ÖN SÖZ..... V

KISALTMALAR..... VII

BİRİNCİ BÖLÜM

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK'ÜN HUKUK ALANINDA YAPILMASI TASARLANAN İNKILAPLAR VE ANKARA HUKUK FAKÜLTESİNİN AÇILIŞI, MİLLÎ MÜCADELE VE CUMHURİYET DÖNEMLERİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İNKILAPLARA KARŞI GÖSTERİLEN TEPKİLER VE 1931 YILI OCAK-ŞUBAT-MART AYLARINDA YAPTIĞI YURT GEZİLERİ İLE İLGİLİ OLARAK TUTTUĞU NOTLARI İÇEREN NOT DEFTERLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

(928-479-3, 928-479-6, 928-479-8)

A. Mustafa Kemal ATATÜRK'ün Hukuk Alanında Yapılması Tasarlanan İnkılaplar ve Ankara Hukuk Fakültesinin Açılışı Hakkında Tuttuğu Notları İçeren Not Defterinin Değerlendirilmesi (928-479-3)... 3

B. Mustafa Kemal ATATÜRK'ün Millî Mücadele ve Cumhuriyet Dönemlerinde Gerçekleştirilen İnkılaplara Karşı Gösterilen Tepkiler Hakkında Tuttuğu Notları İçeren Not Defterinin Değerlendirilmesi (928-479-6)..... 7

C. Mustafa Kemal ATATÜRK'ün 1931 Yılı Ocak-Şubat-Mart Aylarında Yaptığı Yurt Gezileri İle İlgili Olarak Tuttuğu Notları İçeren Not Defterinin Değerlendirilmesi (928-479-8)..... 11

İKİNCİ BÖLÜM

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK'ÜN HUKUK ALANINDA YAPILMASI TASARLANAN İNKILAPLAR VE ANKARA HUKUK FAKÜLTESİNİN AÇILIŞI, MİLLÎ MÜCADELE VE CUMHURİYET DÖNEMLERİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İNKILAPLARA KARŞI GÖSTERİLEN TEPKİLER VE 1931 YILI OCAK-ŞUBAT-MART AYLARINDA YAPTIĞI YURT GEZİLERİ İLE İLGİLİ OLARAK TUTTUĞU NOTLARI İÇEREN NOT DEFTERLERİNİN GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİNE AKTARIMI

(928-479-3, 928-479-6, 928-479-8)

A. Mustafa Kemal ATATÜRK'ün Hukuk Alanında Yapılması Tasarlanan İnkılaplar ve Ankara Hukuk Fakültesinin Açılışı Hakkında Tuttuğu Notları İçeren Not Defterinin Günümüz Türkçesine Aktarımı (928-479-3)..... 15

B. Mustafa Kemal ATATÜRK'ün Millî Mücadele ve Cumhuriyet Dönemlerinde Gerçekleştirilen İnkılaplara Karşı Gösterilen Tepkiler Hakkında Tuttuğu Notları İçeren Not Defterinin Günümüz Türkçesine Aktarımı (928-479-6)..... 21

C. Mustafa Kemal ATATÜRK'ün 1931 Yılı Ocak-Şubat-Mart Aylarında Yaptığı Yurt Gezileri İle İlgili Olarak Tuttuğu Notları İçeren Not Defterinin Günümüz Türkçesine Aktarımı (928-479-8)..... 29

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK'ÜN HUKUK ALANINDA YAPILMASI TASARLANAN İNKILAPLAR VE ANKARA HUKUK FAKÜLTESİNİN AÇILIŞI, MİLLÎ MÜCADELE VE CUMHURİYET DÖNEMLERİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İNKILAPLARA KARŞI GÖSTERİLEN TEPKİLER VE 1931 YILI OCAK-ŞUBAT-MART AYLARINDA YAPTIĞI YURT GEZİLERİ İLE İLGİLİ OLARAK TUTTUĞU NOTLARI İÇEREN NOT DEFTERLERİNİN ÖZGÜN METİNLERİ VE ÇEVİRİM YAZILARI

(928-479-3, 928-479-6, 928-479-8)

A. Mustafa Kemal ATATÜRK'ün Hukuk Alanında Yapılması Tasarlanan İnkılaplar ve Ankara Hukuk Fakültesinin Açılışı Hakkında Tuttuğu Notları İçeren Not Defterinin Özgün Metinleri ve Çevirim Yazıları (928-479-3)..... 43

B. Mustafa Kemal ATATÜRK'ün Millî Mücadele ve Cumhuriyet Dönemlerinde Gerçekleştirilen İnkılaplara Karşı Gösterilen Tepkiler Hakkında Tuttuğu Notları İçeren Not Defterinin Özgün Metinleri ve Çevirim Yazıları (928-479-6)..... 79

C. Mustafa Kemal ATATÜRK'ün 1931 Yılı Ocak-Şubat-Mart Aylarında Yaptığı Yurt Gezileri İle İlgili Olarak Tuttuğu Notları İçeren Not Defterinin Özgün Metinleri ve Çevirim Yazıları (928-479-8)..... 145

ZAMAN DİZİNİ..... 199

DİZİN (Şahıs, Yer Adları)..... 205

ÖN SÖZ

Tarihte milletlerin hayatını yönlendiren büyük önderlerin birtakım üstün özellikleri vardır. Bu büyük insanları yücelten üstün özelliklerin bir amaç etrafında toplanması, belirlenen hedefe ulaşmada son derece önemlidir. Türk İstiklal Savaşı'nın lideri Başkomutan Mustafa Kemal ATATÜRK de sahip olduğu üstün özelliklerini millî egemenliğe dayalı, laik, demokratik ve bağımsız bir devlet kurma amacı etrafında toplayarak Türk milleti ile birlikte bu hedefe ulaşmıştır.

XX. yüzyılda gerçekleştirdiği köklü yeniliklerle Türk tarihinde silinmez izler bırakan ATATÜRK, zengin bir kültür ve tarihe sahip milletin ferdi olmaktan dolayı her zaman gurur duymakta idi. Türk tarihinin bilimsel yöntemlerle araştırılması ve ortaya çıkarılması için sağlığında önemli çalışmaları başlatan ATATÜRK, "Büyük devletler kuran atalarımız, büyük ve kapsamlı medeniyetlere de sahip olmuşlardır. Bunu aramak, incelemek, Türklüğe ve dünyaya bildirmek bizler için bir borçtur." diyerek sorumluluklarımızı hatırlatmıştır.

Devlet ve düşünce adamı olan ATATÜRK, devrimci bir ruha sahip dönüştürücü bir liderdi. Eğitime önem veren ATATÜRK, Türk milletinin topyekûn kalkınması ve gelişmesinin eğitim ve kültür alanında yapılacak devrimlerle gerçekleşeceğine inanıyordu.

XII. cilt olarak yayıma hazırladığımız ve üç adet defterden meydana gelen bu kitaptaki notlar; Mustafa Kemal ATATÜRK'ün hukuk alanında yapılması tasarlanan inkılaplar ve Ankara Hukuk Fakültesinin açılışı, Millî Mücadele ve Cumhuriyet dönemlerinde gerçekleştirilen devrimlere karşı gösterilen tepkiler ve 1931 yılı Ocak-Şubat-Mart aylarında yaptığı yurt gezileri ile ilgili olarak tuttuğu notlardan oluşmaktadır.

Bu ciltte yer alan ilk defterde devrimleri, insanlığı olgunluğa götüren büyük ve kurtarıcı araçlar olarak değerlendiren ATATÜRK, Ankara Hukuk Fakültesinin, Türk inkılabının hakkını açıkça ortaya koyup anlatacağını, onun gereklerini yapacağını belirtmiştir.

İkinci defterde ise ATATÜRK, devrimlere gösterilen tepkisel hareketlere karşı alınacak önlemler konusunda, "En büyük ve doğru kararlar, önlemler bu çatının altında alındı." sözüyle belirttiği üzere, bütün karar ve tedbirlerin milletin asıl temsilcisi olan Türkiye Büyük Millet Meclisinde belirlenmesini istemiştir. Bu düşüncesini, "Keyfe bağlı ve kişisel bir şey yapmak hatırımdan geçmez. Her şeyi yapmış olan Meclis yapacaktır." sözüyle tekrar dile getirmiştir. ATATÜRK'ün bu ifadelerinden de anlaşıldığı üzere bütün karar ve uygulamalarda meşruiyet her zaman ön planda tutulmuştur. Hatta 19 Mayıs 1919 tarihinde Samsun'a çıkışından sonra başlattığı Millî Mücadele hareketinde de bütün alınan kararlar ve uygulamalarda onun asla meşruiyetten ayrılmadığı, her şeyi hukuki zemininde gerçekleştirmeye çalıştığı görülür.

Bu ciltte ele alınan son not defteri, Mustafa Kemal ATATÜRK'ün, Latin harfleriyle kaleme aldığı ve 1931 yılı Ocak-Şubat-Mart aylarında yapmış olduğu yurt gezileriyle ilgili tuttuğu notları içermektedir.

"ATATÜRK'ün Not Defterleri: XII" adıyla yayıma hazırlanan bu defterler; üç bölüm hâlinde ele alınmış, birinci bölümde defterlerin kısa bir değerlendirilmesi yapılmış, ikinci bölümde defterlerin günümüz Türkçesine aktarımı yapılmış, üçüncü bölüme ise defterlerin özgün metinleri ve çevirim yazıları konulmuştur. Çalışmanın sonuna, zaman dizini ile şahıs ve yer adları dizini ilave edilmiştir.

ATATÜRK'ün Not Defterlerinin bilimsel olarak işlenip yayımlanması konusunda 2003 yılında tarafımızdan başlatılan bir projenin ardından ATAREM Genel Kurulu ve Genel Sekreterlik personelinin desteği ile yürütülen çalışmaların neticesi olarak 2004-2009 yılları arasında Cumhurbaşkanlığı, ATASE Başkanlığı ve Anıtkabir Komutanlığı Arşivlerinde bulunan not defterleri 12 cilt hâlinde yayımlanmış bulunmaktadır. Yayımlanan bu not defterlerinin araştırmacıların hizmetine sunulması, bu alandaki boşluğu dolduracağı gibi, ATATÜRK ve dönemiyle ilgili bilimsel çalışma yapanlara da yeni bir ufuk açacaktır.

Zekeriya TÜRKMEN
Dr.Öğ.Alb.
ATAREM Gensek.

KISALTMALAR

aga.	: Adı geçen arşiv
age.	: Adı geçen eser
ATAREM	: ATATÜRK Araştırma ve Eğitim Merkezi
Bk.	: Bakınız
Gnkur. ATASE Başkanlığı Arşivi	: Genelkurmay Askerî Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı Arşivi
Nu.	: Numara
TSK	: Türk Silahlı Kuvvetleri

BİRİNCİ BÖLÜM

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK'ÜN HUKUK ALANINDA YAPILMASI TASARLANAN İNKILAPLAR VE ANKARA HUKUK FAKÜLTESİNİN AÇILIŞI, MİLLÎ MÜCADELE VE CUMHURİYET DÖNEMLERİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İNKILAPLARA KARŞI GÖSTERİLEN TEPKİLER VE 1931 YILI OCAK-ŞUBAT-MART AYLARINDA YAPTIĞI YURT GEZİLERİ İLE İLGİLİ OLARAK TUTTUĞU NOTLARI İÇEREN NOT DEFTERLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

(928-479-3, 928-479-6, 928-479-8)

A. MUSTAFA KEMAL ATATÜRK'ÜN HUKUK ALANINDA YAPILMASI TASARLANAN İNKILAPLAR VE ANKARA HUKUK FAKÜLTESİNİN AÇILIŞI HAKKINDA TUTTUĞU NOTLARI İÇEREN NOT DEFTERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ (928-479-3)[1]

Defterin Tanıtımı ve İçerik Açısından Değerlendirilmesi

Anıtkabir Komutanlığı Arşivinde ATATÜRK'ün özel eşyaları arasında bulunan ve ATASE Başkanlığı Arşivine de bir kopyası kazandırılan bu not defterinin (928-479-3) ilk sayfalarında ATATÜRK'ün Kastamonu ve Akhisar'da yaptığı konuşmalarda değindiği konulara ilişkin konu başlıkları, devam eden sayfalarında ise ATATÜRK'ün hukuk alanında yapılmasını gerekli gördüğü inkılaplar ve Ankara Hukuk Fakültesinin açılışı hakkında tuttuğu notlar yer almaktadır. Osmanlıca rika tarzı yazıyla yazılmış, küçük boy bir not defteridir.

Bahse konu not defterinde ATATÜRK, çağdaş dünyanın çok fazla ilerleme sağladığına işaret ettikten sonra, Türk milletinin elde ettiği başarılar ve yapılan inkılaplar ile yetinemeyeceğini, gerçekleştirilen inkılapların temellerini her gün daha fazla güçlendirmek zorunda olduğunu belirtmiştir.

Safsatalarla uğraşmaya zaman ayrılmaması gerektiğini ifade eden ATATÜRK; örnek vermek gerekirse şapka giyilir mi, giyilmez mi gibi dünün mantıksızlıklarını tekrar etmek gafletinin devam ettirilemeyeceğini, çağdaş medeniyetin gereğini yapmakta tereddüt edenlerin, bu medeniyetin tutsağı olacaklarını ifade etmiştir.[2]

ATATÜRK, hukukun, sırf akıl ve mantığa dayalı birtakım eski teorik kurallardan ibaret olmayıp, zaman ve mekânın ihtiyacına göre değiştiğini, bir ülkede hükûmetin şekli ve esası değişince, hayata bakış tarzının da değiştiği gerçeğine vurgu yaptıktan sonra; Roma Hükûmetinin, cumhuriyet idaresini benimsemesiyle, krallık devrine ait hemen bütün kanunlarının hükümsüz kaldığını ve bundan hiçbir zarar görülmediğini örnek göstermektedir.

Hukuku, "Bir insan topluluğunun ortak yaşam kurallarıdır." şeklinde tanımlayan ATATÜRK, insan hayatında her şey gibi hukukun da daima, derece derece değişime uğramakta olduğunu, hukukun bu ağır değişiminden başka bir de kısıtlı bir süre içinde hızlı bir şekilde değişime uğradığını belirtmiştir. Bu gibi hızlı ve derin hukuki değişimlerin daima, milletlerin büyük tarihsel değişim devirlerinde meydana geldiğini, bu devirlerde eski hukukun yerine yeni yaşam kuralları ve yeni hukukun geçtiğini işaretle, "Bir milletin ruhunda, hayata bakışın, değişimi ne derecede esaslı ve derin ise, o milletin hukukunun değişmesi de o oranda ciddi ve kapsamlı olur." demiştir.[3]

İnsanları, kuruntulardan kendilerini kurtarmayı becerebilecek bir duruma getirmenin gereğine inanan ATATÜRK, "Bizim inkılabımız, bir

[1] Gnkur. ATASE Başkanlığı Arşivi; Atatürk Özel Koleksiyonu, Anıtkabir'den Gelen Not Defterleri, Nu. 928-479-3.
[2] aga.; 928-479-3-3(4).
[3] aga.; 928-479-3-5.

karışıklık olmaktan öte, bir millî yenilenmedir. Türk inkılabının amacı, bir taraftan Türk milletinin hayat ve bekasını tehlikeye atan sebepleri ve Türk'ün rahatlık ve mutluluğuna mani olan engelleri ortadan kaldırmak diğer taraftan eskimiş, yaşam gücü sönmüş temellere dayanan Doğu milletleri sınıfından çıkarak, hayatını çağdaş esaslar üzerine kuran, modern bir Batı milleti olmanın gereklerini yerine getirmektir." şeklinde ifade etmiştir. ATATÜRK, Türk milletinin var olma ve her alanda yükselme ve ileriye gitme mücadelesinin bu kadar doruğa çıkmasını, şuurlu bir dereceye erişmesini dünya tarihinde ender görülen bir olay olarak nitelendirmiştir.[4]

Hukuk hükümlerini, kurallarını, din kuralları gibi değil, insanlığa ait olayları, olgunlaşmaları, gelişmeleri takip ve ifade etmekle varlığını açıklayabilen yaşam kuralları olarak kabul etmek gereğine ve gerçeğine vurgu yapan ATATÜRK, Ankara Hukuk Fakültesinin, artık çağımızda bir anlam ifade etmeyen ve etmekten aciz olan eski hukuk sistemlerini tarihe emanet ederek, medeni ve laik hukuku anlatacak ve okutacak bir okul olmasının lüzumuna işaret etmiştir.

"Eski hukukumuzun kaynağı Arap İslam Hukuku idi. Dinî bakış açısı bu hukukun ölçüsü idi. Dinî görüş sadece medenî hukukta değil, anayasalarda bile hükmünü yürütüyordu. Yeni hukukumuzun esin kaynağı, bir taraftan Türkçülük, diğer taraftan Batıcılıktır. İnkılabın yoğun çalışma döneminde, milletin çıkarlarını derin şekilde hissetmekten kaynaklanan görüşlere göre, yeni hukukumuzun millî, felsefi, toplumsal esasları mevcuttur. Hukukumuzun bu bilimsel esaslarını tespit ve aydınlatmak için, ülke tamamen yeni ruhla canlanmış bir bilimsel kuruma muhtaç idi." demek suretiyle de hukuk ve hukukçu eğitimi alanında hissedilen eksikliğe dikkat çekmiştir.[5]

İnkılapları, insanlığı olgunluğa götüren büyük ve kurtarıcı araçlar olarak değerlendiren ATATÜRK, Ankara Hukuk Fakültesinin, Türk inkılabının hakkını açıkça anlatacağını, onun gereklerini yapacağını ve söyleyeceğini belirterek, "Kanunlarımız, hukuk bilgimiz çağımızın en medeni ilkelerinin bir ifadesi olan inkılabımızın yaptırımı olmalıdır ve olacaktır." demiştir.

ATATÜRK, Ankara Hukuk Fakültesinin tarihsel görevinin oldukça büyük olduğunu belirterek, bu okulun hukuk memurları yetiştirmekten çok inkılabın, Cumhuriyet'in esaslarını tespit ve bu esasları bilimsel şekilde aydınlatabilecek "Cumhuriyet hukukçuları" yetiştireceği ve bu okulu bitiren hukukçuların, Cumhuriyet devrinin yeni söz sahibi kişileri olacağı tespitinde bulunmuştur.[6]

---

[4] aga.; 928-479-3-6.
[5] aga.; 928-479-3-7.
[6] aga.; 928-479-3-8.

Çeşitli ülkelerin ekonomik çıkar düşüncesine dayalı olan kanunlarının birbirinden çok farklı olmadığını, âdeta milletlerarası bir özelliğe sahip olduğunu dile getiren ATATÜRK, Türkiye'de de kanunları mevcut ihtiyaçlara göre düzenlemek zorunda bulunan kanun koyucuların, diğer ülkelerin deneyimlerinden yararlanmakla yükümlü olduklarını, günün ekonomik ihtiyaçlarına uygun kanunlar çıkarılmasının ve uygulanmasının, ilerlemeye ve yükselmeye etki eden en önemli etkenler arasında yer aldığını belirtmiştir.[7]

ATATÜRK, Medeni Kanun üzerinde, önemle durulması gerektiğine işaret ederek, "Günümüz medeniyeti ve inkılaplar, geriliğin amansız düşmanıdırlar. Bunlara uymayan milletlerin sonu mutlaka zarardır, yokluktur. Yeni ve laik esaslardan esinlenen Türk hukuk bilgisi inkılabın yolunu aydınlatacaktır. Bunun gerçekleşmesi ancak, Batı'nın çağdaş eserlerinin bize nakledilmesiyle mümkündür. Modern ve çağdaş milletlerin yürüdüğü yolda yürümeye ve yaşamlarında takip ettikleri yol ve yöntemleri takip etmeye karar veren milletimizin hukuk bilgisi ve hukuk alanındaki kazanımları da medeniyetin ve çağımızın kabul ettiklerinin aynı olacaktır. Medeniyetin çok verimli eserlerinden Türk milletinin faydalanmasına engel olmaya kimsenin yetkisi yoktur. Türk milletinin bugünkü çağdaş gereksinimlerini, Orta Çağa ait eserler tatmin etmekten acizdir ve hiçbir zaman yerini dolduramamıştır ve dolduramaz. İnkılap, esas şekliyle Türk milletinin genel hukukudur. Türk hukukçuları ve Türk mahkemeleri inkılabın kefili olmakla yükümlüdürler."[8] demek suretiyle kişi, aile, miras ve eşya hukuku alanında gerçekleştirilecek inkılapların işaretini vermiştir.

ATATÜRK, ülkede sağlam ve yeni bir hukuk sistemi kurma düşüncesini ve bu alanda yapılacak reformların gerekliliğini; "Milletin en az üç yüz yıldan beri olan ilerleme atılımları, şimdiye kadarki yetersiz hukuk sistemi ve onun savunucuları engellenmiştir. Bu yarayı iyileştirmek gereklidir."[9] şeklinde ifade etmiştir.

[7] aga.; 928-479-3-9.
[8] aga.; 928-479-3-9(10,11).
[9] aga.; 928-479-3-17(18).

B. MUSTAFA KEMAL ATATÜRK'ÜN MİLLÎ MÜCADELE VE CUMHURİYET DÖNEMLERİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İNKILAPLARA KARŞI GÖSTERİLEN TEPKİLER HAKKINDA TUTTUĞU NOTLARI İÇEREN NOT DEFTERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ (928-479-6)[10]

Defterin Tanıtımı ve İçerik Açısından Değerlendirilmesi

Anıtkabir Komutanlığı Arşivinde ATATÜRK'ün özel eşyaları arasında bulunan ve ATASE Başkanlığı Arşivine de bir kopyası kazandırılan bu not defteri (928-479-6), ATATÜRK'ün Millî Mücadele ve Cumhuriyet dönemlerinde gerçekleştirilen inkılaplara karşı gösterilen tepkiler hakkında tuttuğu notlarını içermektedir. Osmanlıca rika tarzı yazıyla yazılmış küçük boy not defteridir.

ATATÜRK'ün bu dönemde gerçekleştirdiği inkılapları; siyasal alanda, eğitim ve kültür alanında, hukuk alanında, toplumsal alanda ve ekonomik alanda yaptığı inkılaplar olmak üzere beş ana başlık altında toplamak mümkündür.

Siyasal alandaki inkılaplar, saltanatın kaldırılması, Cumhuriyet'in ilanı ve halifeliğin kaldırılması; eğitim ve kültür alanındaki inkılaplar, Tevhid-i Tedrisat (Eğitim Öğretimin Birleştirilmesi) Kanunu, yeni Türk harflerinin kabulü, Türk Dil ve Tarih Kurumlarının kurulması, güzel sanatlar alanındaki yeniliklerdir. Hukuk alanındaki inkılaplar, 1921 ve 1924 Anayasaları, Türk Medeni Kanunu ve diğer kanunlardır. Toplumsal alandaki inkılaplar, kadın hakları, şapka ve kıyafet inkılabı, tekke ve zaviyelerin kapatılması, Soyadı Kanunu, uluslararası saat, takvim ve uzunluk ölçülerinin kabul edilmesidir. Ekonomi alanındaki inkılaplar ise İzmir İktisat Kongresi, tarım ve sanayinin teşviki, dış ticaret ve para politikasıdır.

Mustafa Kemal ATATÜRK'ün gerçekleştirdiği saltanat ve halifeliğin kaldırılması, Tevhid-i Tedrisat Kanunu, yeni Türk harflerinin kabulü, şapka ve kıyafet inkılabı, tekke ve zaviyelerin kapatılması gibi inkılapların uygulanmasında birtakım tepkilerle karşılaşılmıştır. Şeyh Sait Ayaklanması, İzmir Suikastı ve Menemen Olayı gibi...

ATATÜRK'ün sağlığında, tek partili siyasi yaşamdan çok partili siyasi yaşama geçiş konusunda yaşanan deneyimler toplumun bu konuda henüz yeterince hazır olmadığını göstermiştir. Zira gerek 17 Kasım 1924'te kurulan Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası ve gerekse 12 Ağustos 1930'da kurulan Serbest Cumhuriyet Fırkası rejime muhalif güçlerin bu partileri bir kalkan olarak kullanmak istemeleri sebebiyle birincisi kapatılmış; ikincisi de kendi kendini feshetmiştir.

Yapılan inkılaplar ve karşılaşılan zorluklara ilişkin görüşlerine yer verdiği bu not defterinde ATATÜRK, toplumun hareket yönünün belirlenmesi için düşünülmesi ve en doğru yolun bulunması gerektiğine işaret etmiştir.[11]

---

[10] aga.; 928-479-6 Numaralı Not Defteri.
[11] aga.; 928-479-6-1.

Basının olumsuz etkileri konusunda kendisine, şikâyet eder tarzda özel mektuplar geldiğini,[12] inkılaplara gösterilen tepkisel hareketlere karşı Cumhuriyet Halk Fırkasının güçlü olması gerektiğini, bu tür hareketlere göz yummanın Cumhuriyet'in dayanağının yıkılmasına göz yummak anlamına geldiğini, genel ve sonradan kurulmuş olan gericilik olaylarına karşı önlemler alınması gerektiğini belirtmiştir.[13]

ATATÜRK, bu tür tepkisel hareketlere karşı alınacak önlemlerin de "En büyük ve doğru kararlar, önlemler bu çatının altında alındı."[14] sözüyle belirttiği üzere, Türkiye Büyük Millet Meclisinde belirlenmesini istemiştir. Bu düşüncesini, "Keyfe bağlı ve kişisel bir şey yapmak hatırımdan geçmez. Her şeyi yapmış olan Meclis yapacaktır."[15] sözüyle yine milletin yegâne temsilcisi olarak Türkiye Büyük Millet Meclisini gördüğünü dile getirmiştir.

Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasının, parti tüzüğünün 6'ncı maddesine koyduğu "Fırkanın dinî inançlara saygılı olduğu" ibaresinin parti tüzüğünde bulunmasının hatalı olduğu yönünde görüşler ifade eden ATATÜRK, partinin bu hareketinin, özellikle taşra teşkilatı üzerinde halkı bölen ve dinî inançları ve düşünceleri politikaya karıştıran bir yanlışlığa neden olduğuna vurgu yapmıştır. Not defterinde bu konuya; "Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasının hatası vardır. Din formülü. Bu hatanın -hiç olmazsa- bu olaydan sonra ortaya çıkarılmasını Fethi Bey teklif etti, kabul etmediler."[16] şeklinde açıklık getirmiştir.

İnkılapların hayata geçirilmesinde ve tepkilerle karşılaşılmasında basının oluşturduğu olumsuz etkiyi ATATÜRK, "Bir İngiliz gazetesi muhabiri benimle konuşuyor. Söylemediğim şeyleri yazıyor ve söylediğim şeyleri aleyhimize yorumluyor. Kendisini böyle yapmaması için uyardım. Söz vermişti. Anladım ki İstanbul'daki yandaş insanlarla beraber âdeta casus. Tarihe karşı, millete karşı durumun sorumluluğu büyüktür. Görüşlerimizi söylemek zorundayız."[17] diye ifade etmiştir. ATATÜRK, bu dönemde kamuoyunu yönlendiren en önemli unsurlardan biri olarak gördüğü basının genel görünümünü de "Basın, Türk Cumhuriyeti'nin değil, yabancı, düşman, olumsuz, Cumhuriyeti yıkıcı unsurların hizmetindedir."[18] "İstanbul basınının hazırlama görevini yaptığı şüphesizdir. Bugünlerde verilen emre göre yazdıkları. Fakat bir taraftan Hükûmeti zayıf düşürecek biçim de vardır."[19] diye not etmiştir.

"Sorun gericiliktir. Hilafet ve saltanat davasıdır."[20] tespitinde bulunan ATATÜRK, "Cumhuriyet ilkeleri, Cumhuriyet hayatının dokunulmazlığına

[12] aga.; 928-479-6-15.
[13] aga.; 928-479-6-16.
[14] aga.; 928-479-6-17.
[15] aga.; 928-479-6-26.
[16] aga.; 928-479-6-20.
[17] aga.; 928-479-6-23.
[18] aga.; 928-479-6-24.
[19] aga.; 928-479-6-28.
[20] aga.; 928-479-6-31a.

bağlıdır. Cumhuriyet adına, Cumhuriyet katillerine göz yumulamaz. Alınan önlemler, gerek duyulduğunda değil, bazı önlemlerin uygulanmasını mümkün kılmak içindir. Her türlü önlemlere başvurarak, her cins gericilik hazırlık ve girişimlerini ortaya çıkarmak ve Cumhuriyeti, ülkeyi felaketten kurtarmak lazımdır."[21] demek suretiyle sorunun kaynağını ve çözüm yollarını göstermektedir.

[21] aga.; 928-479-6-28 (29).

C. MUSTAFA KEMAL ATATÜRK'ÜN 1931 YILI OCAK-ŞUBAT-MART AYLARINDA YAPTIĞI YURT GEZİLERİ İLE İLGİLİ OLARAK TUTTUĞU NOTLARI İÇEREN NOT DEFTERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ (928-479-8)[22]

Defterin Tanıtımı ve İçerik Açısından Değerlendirilmesi

Genelkurmay ATASE Başkanlığı Arşivi, ATATÜRK Özel Koleksiyonu, Anıtkabir'den gelen not defterleri arasında bulunan bu not defteri, 928-479-8 numarasıyla kayıtlı, 10x7 cm ebadında, 1 cm kalınlığında, kahverengi bez ciltli, çizgili, kurşun kalemle yazılmış küçük boy bir defterdir.

Mustafa Kemal ATATÜRK'ün, Latin harfleriyle kaleme almış olduğu bu not defteri; 1931 yılı Ocak-Şubat-Mart aylarında, ATATÜRK'ün yapmış olduğu yurt gezileriyle ilgili tuttuğu notlarını içermektedir.

Mustafa Kemal ATATÜRK, gerek Millî Mücadele yıllarında cephe hattında bulunan vilayetlere gerekse Cumhuriyet döneminde yurt genelinde yaptığı gezilere büyük önem vermiştir. Bu gezilerde halkın içine girmiş çeşitli konularda onların görüşlerini almıştır.

ATATÜRK'ün çağdaş bir Türkiye Cumhuriyeti yaratma fikrinde, yurt gezilerinin etkisi büyüktür. Millî Mücadele'yi ve ATATÜRK inkılaplarını incelerken ATATÜRK'ün yurt gezilerini, bu gezilerin amaçlarını, uğradığı şehir ve kasabalarda halkla olan ilişkilerini, buralarda yaptığı konuşmaları göz ardı etmemek lazımdır.

1930 yılı Kasım ayı ortalarında kapsamlı bir yurt gezisine çıkmak üzere Ankara'dan ayrılan ATATÜRK, Kayseri, Sivas, Tokat, Samsun, Trabzon şehirlerinde çeşitli temaslarda bulunduktan sonra, Trabzon'dan Ege Vapuru ile İstanbul'a hareket etmiştir. 1 Aralık 1930'da İstanbul'a gelen ATATÜRK, 3 Ocak 1931 tarihine kadar İstanbul'da kaldığı zaman zarfında Edirne, Kırklareli ve Çorlu'ya giderek oralarda da inceleme ve temaslarda bulunmuştur.[23]

1931 yılı başında yaptığı yurt gezilerine ilişkin notlarını kaydettiği not defterinde ATATÜRK, 3 Ocak 1931 Cumartesi günü Ege Vapuru ile İstanbul'dan Bursa'ya gittiğini, 4 Ocak 1931 sabahı Mudanya'ya vardığını, buradan Bursa'ya geçtiğini, aynı gün Bursa'da Valiliği, Belediyeyi, Cumhuriyet Halk Partisini ve İpek Fabrikasını ziyaret ettiğini, 5 Ocakta da Türk Ocağı ve Komutanlığı ziyaret ettikten sonra, Mudanya'dan Ankara'ya hareket ettiğini ve 6 Ocak 1931'de Ankara'ya döndüğünü belirtmiştir.[24]

7 Ocak 1931'de Çankaya'da, İsmet, Kâzım ve Fahrettin Paşalar ile Şükrü Kaya ve Zekâi Beylerin katılımıyla Menemen Olayı'nın görüşüldüğü bir toplantı yapıldığını, 13 Ocak 1931'de Japon Prensi Takamutsu'yu kabul ve iadei ziyaretten sonra, aynı gün akşamı Prens onuruna bir ziyafet

[22] aga.; 928-479-8 Numaralı Not Defteri.
[23] Utkan Kocatürk; Atatürk ve Türk Devrimi Kronolojisi 1918-1938, Ankara, 1973, s. 329-334.
[24] aga.; 928-479-8-5(6).

düzenlendiğini anlatan ATATÜRK, bütün bu yorucu işlerden zaman bulduğu anlarda, hatta uykusundan feragat ederek Çin ve Hint tarihine yönelik araştırmalar yaptığını ifade etmiştir.[25]

ATATÜRK, 26 Ocak 1931'de İzmir'e gitmek üzere Ankara'dan hareket ettiğini ve bu yolculuk sırasında Afyon, Uşak Şeker Fabrikası ve Alaşehir'i ziyaretten sonra 27 Ocak 1931'de Çiğli'ye vardığını belirtmiştir. Geceyi Çiğli'de geçirdiğini, ertesi günü İzmir'e gittiğini, İzmir'de kaldığı süre içerisinde çeşitli etkinliklere katılıp ziyaretlerde bulunduğunu anlatmıştır. İzmir'den Nazilli, Denizli, Aydın ve Balıkesir'e gidip tekrar İzmir'e döndüğünü ifade etmiştir. İzmir'den Marmaris'e, oradan Fethiye'ye, Fethiye üzerinden de Antalya'ya geçtiğine değinen ATATÜRK, Taşucu, Silifke, Mersin, Adana, Malatya, Dörtyol'dan tekrar Adana'ya dönmüştür. Adana'daki ziyaret ve temaslarından sonra da Konya ve Afyon üzerinden Ankara'ya dönen ATATÜRK, defterine bu seyahatine ilişkin kısa kısa notlar kaydetmiştir.[26]

[25] aga.; 928-479-8-7(8,9).
[26] aga.; 928-479-8-11(12-21).

İKİNCİ BÖLÜM

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK'ÜN HUKUK ALANINDA YAPILMASI TASARLANAN İNKILAPLAR VE ANKARA HUKUK FAKÜLTESİNİN AÇILIŞI, MİLLÎ MÜCADELE VE CUMHURİYET DÖNEMLERİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İNKILAPLARA KARŞI GÖSTERİLEN TEPKİLER VE 1931 YILI OCAK-ŞUBAT-MART AYLARINDA YAPTIĞI YURT GEZİLERİ İLE İLGİLİ OLARAK TUTTUĞU NOTLARI İÇEREN NOT DEFTERLERİNİN GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİNE AKTARIMI

(928-479-3, 928-479-6, 928-479-8)

A. MUSTAFA KEMAL ATATÜRK'ÜN HUKUK ALANINDA YAPILMASI TASARLANAN İNKILAPLAR VE ANKARA HUKUK FAKÜLTESİNİN AÇILIŞI HAKKINDA TUTTUĞU NOTLARI İÇEREN NOT DEFTERİNİN GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİNE AKTARIMI (928-479-3)

928-479-3-1

Muammer Bey'in işi.

Not:

1) Hükûmet merkezi, bugünkü İngiliz ... (?)

2) Şeyh, derviş, mürit memleketi. Medeni tarikat (?)

3) Hocalar milletin temsilcileriyken.

Memurdurlar. [... (?) yerel hükûmet.]

Kıyafet meselesi çözülmelidir. Hocalar ... (?)

4) Kıyafet. Köylerde, kasabalarda.

Kadriye, erkek. Gülünçtür.

5) Zihniyet.

6) ... (?)

7) Hayatın sırları içgüdülerle duygulardadır. Akıl ve mantıkla bulunmaz. (Mantıkla hayat)

Sağduyu önemlidir.

Dogmacılık (dogmatizm), akılcılık (rasyonalizm) dar ve tutucu bir düzen vermiştir.

928-479-3-2

- Olgunlaşma önsezi ve her an yeni olma yeteneğidir.

- Bilincin doğal seyri sürekli geleceğe ve yeniliğe gitmektir. Geriye dönüş mümkün olamayacaktır.

Yerinde sayış önce saplantıyı sonra hastalığı meydana getirir.

- Gördüğüm olgunlaşma eserleri önemlidir. Bir günde olması mümkün değildir. Mevcut olanın ortaya çıkışına şahit oluyorum, mutluyum.

- Ali Rıza ve Mehmet Fuat gibi milletvekilleriniz olmasaydı, sizi daha çok yanlış tanıtmakta kusur etmeyeceklerdi.

- İlerleme ve yenilenme inkılapları, toplumumuzun olgunlaşmasıdır. Gerçek inkılapçılar ondan esinlenebilenlerdir.

- Bu seyahatimden çok büyük neşe ve güç kazandım.

- ... (?) evliya, ... (?). (Büyüklere hürmet)

- Hacı Bayram Velî

- Sakarya dönüşü.

- Veysel Karani.

- Görev - Cumhuriyet Halk Partisi. Türk olmak. Öğretmenler birlikler.

928-479-3-3

Cahillik. Kendi yarım yamalak bilgileri, yanlış mantıkları, yetersiz akılları.

Hâlbuki, sağduyu.

İçgüdü.

1) Kışlalarınızda derin millî onur ve haysiyet, vicdanlarınızda coşkun heyecan görüyorum.

2) Benim buradan geçişim belki size geçmişi, geçmişin sıkıntılarını ve onlar da kurtuluşu hatırlatıyor.

3) Geçmiş kara günleriyle birlikte ölmüştür. Fakat, onun üzüntü dolu ve felaketli günlerinin kesinlikle tekrar etmemesini istiyorsanız, görevinizin asla bitmediğini ve bitmeyeceğini daima hatırda tutmanız gereklidir.

Kendimizi aldatmayalım!

Çağdaş dünya çok ileri gitmiştir. Elde ettiğimiz başarılar ve yaptığımız inkılaplar ile yetinemeyiz.

928-479-3-4

Yaptığımız her türlü inkılapların temellerini her gün daha fazla güçlendirmek zorundayız. Bunda başarılı olmak için, zihniyetimizin eski zihniyet olmadığını tam anlamıyla kanıtlayacağız.

Safsatalarla uğraşmaya zaman ayıramayız.

Örneğin, şapka giyilir mi, giyilmez mi gibi dünün mantıksızlıklarını tekrar etmek gafletini devam ettiremeyiz.

Çağdaş insanlığın gereğini yapmakta tereddüt edenler de çağdaş insanların tutsağı olurlar.

928-479-3-5

1) Hukuk, sırf akıl ve mantığa dayalı birtakım eski teorik kurallardan ibaret olmayıp, zaman ve mekânın ihtiyacına göre değişir.

Kanunların esası hükûmete bağlıdır. Bir ülkede hükûmetin şekli ve esası değişince, hayat tarzı da değişir.

Roma Hükûmeti, cumhuriyet idaresini benimseyince, krallık devrine ait hemen bütün kanunlar hükümsüz kalmış ve bundan hiçbir zarar görülmemiştir.

Not:

1) Hukuk, bir insan topluluğunun ortak yaşam kurallarıdır.

İnsan hayatında her şey gibi hukuk da daima, derece derece değişime uğramaktadır.

2) Hukukun bu ağır değişiminden başka bir de kısıtlı bir süre içinde hızlı değişimi görülür.

Bu gibi, hızlı ve derin hukuki değişimler daima, milletlerin büyük tarihsel değişim devirlerinde meydana geliyor.

Bu devirlerde eski hukuk yerine yeni yaşam kuralları, yeni hukuk geçiyor.

3) Bir milletin ruhunda, hayata bakışın, değişimi ne derecede esaslı ve derin ise, o milletin hukukunun değişmesi de o oranda ciddi ve kapsamlı olur.

928-479-3-6

İnsanları, kuruntulardan kendilerini kurtarmayı becerebilecek bir duruma getirmek gereklidir.

(Kendi nefislerini bilmelerine engel olan yanlış, asılsız şüpheler.)

4) Bizim inkılabımız, bir ihtilal olmaktan öte, bir millî yenilenmedir.

Türk inkılabının amacı, bir taraftan;

- Türk ırkının hayat ve bekasını tehlikeye atan sebepleri ve

- Türk'ün refah ve mutluluğuna engel olan unsurları ortadan kaldırmak,

Diğer taraftan;

- Eskimiş, yaşam gücü sönmüş temellere dayanan Doğu milletleri sınıfından çıkarak, hayatını çağdaş esaslar üzerine kuran, medeni bir Batı milleti olmanın gereklerini yerine getirmektir.

5) Bir milletin yaşamak ve yükselmek mücadelesinin bu kadar doruğa çıkması, şuurlu bir dereceye erişmesi dünya tarihinde pek az görülmüştür.

928-479-3-7

6) Hukuk hükümlerini, kurallarını, din kuralları gibi değil, insanlığa ait olayları, olgunlaşmaları, ilerlemeleri takip ve ifade etmekle varlığını açıklayabilen yaşam kuralları olarak kabul etmek gereklidir.

Ankara Hukuk Fakültesi, artık çağımızda bir anlam ifade etmeyen ve etmekten aciz olan eski hukuk sistemlerini tarihe emanet ederek, medeni ve laik hukuku anlatacak ve okutacaktır.

Çakmaklı (?) ... (?) ... (?)

Eski hukuk ikiyüzlüdür.

Halkın ülkedeki kanunlardan dolayı uğrayacağı zarar tedavi edilemez.

Esasın gücü her şeye hâkimdir.

Vatan sevgisi her şeyi belirler. (?)

6) Eski hukukumuzun kaynağı Arap İslam hukuku idi. Dinî bakış açısı bu hukukun ölçüsü idi. Dinî görüş sadece medeni hukukta değil, anayasalarda bile hükmünü yürütüyordu.

- Yeni hukukumuzun esin kaynağı, bir taraftan Türkçülük diğer taraftan Batıcılıktır.

7) İnkılabın yoğun çalışma döneminde, milletin çıkarlarını derin şekilde hissetmekten kaynaklanan bakışlara uygun olarak yapılan yeni hukukumuzun millî, felsefi, toplumsal esasları mevcuttur.

8) Hukukumuzun bu bilimsel esaslarını tespit ve aydınlığa kavuşturmak için, ülke tamamen yeni ruhla canlanmış bir bilimsel kuruma muhtaç idi.

928-479-3-8

9) Ankara Hukuk Fakültesi, Türk inkılabının hakkını izah edecektir

Onun gereklerini yayacak, söyleyecek ve izah edecektir.

10) İnkılaplar, insanlığı olgunluğa götüren büyük ve kurtarıcı araçlardır.

Kanunlarımız, hukuk bilgimiz, çağımızın en medeni ilkelerinin bir ifadesi olan inkılabımızın yaptırımı olmalıdır ve olacaktır.

9) Bu okulun tarihsel görevi oldukça büyüktür.

Hukuk memurları yetiştirmekten çok;

Bugünkü yönetim şeklimizin, inkılabın,

Cumhuriyet'in esaslarını tespit ve bu esasları bilimsel şekilde aydınlatabilecek "Cumhuriyet hukukçuları" yetiştirmek olacaktır.

- Bu okuldan çıkacak hukukçular, Cumhuriyet ve Milliyet devrinin yeni söz sahibi kişileri olacaktır.

10) Dinî hukuk ve dinî hukukçular hâkim idi.

Yenilik, yeni yaşam kuralları, yeni hukuk, yeni hukukçuları hâkim kılacaktır.

928-479-3-9

Zaten, çeşitli ülkelerin ekonomik çıkar düşüncesine dayalı olan kanunları birbirinden pek az farklı ve âdeta milletlerarası bir özelliğe sahiptir.

11) Aslında kanunları mevcut ihtiyaçlara göre düzenlemek zorunda bulunan kanun koyucu, diğer ülkelerin deneyimlerinden yararlanmakla yükümlüdür.

12) Büyük önem vererek üzerinde duracağımız kanun, medeni kanundur.

13) Günümüzün ekonomik ihtiyaçlarına uygun kanun düzenlemek ve onu iyi uygulamak ilerleme ve yükselme sebeplerinin en önemlilerindendir.

928-479-3-10

14) Günümüz medeniyeti ve inkılaplar, geriliğin amansız düşmanıdırlar. Bunlara uymayan milletlerin sonu mutlaka zarardır, yokluktur.

Yeni ve laik esaslardan esinlenen Türk hukuk bilgisi inkılabın yolunu aydınlatacaktır.

Bunun gerçekleşmesi ancak, Batı'nın çağdaş eserlerinin bize nakledilmesiyle mümkündür.

14)[*] Modern ve çağdaş milletlerin yürüdüğü yolda yürümeye ve yaşamlarında takip ettikleri yol ve yöntemleri takip etmeye karar veren milletimizin hukuk bilgisi ve hukuk alanındaki kazanımları da medeniyetin ve çağımızın kabul ettiklerinin aynı olacaktır.

Medeniyetin çok verimli eserlerinden Türk milletinin faydalanmasına engel olmaya kimsenin yetkisi yoktur.

Türk milletinin bugünkü çağdaş gereksinimlerini, Orta Çağa ait eserler tatmin etmekten acizdir

928-479-3-11

ve hiçbir zaman yerini dolduramamıştır ve dolduramaz.

15) İnkılap, esas şekliyle Türk milletinin genel hukukudur. Türk hukukçuları ve Türk mahkemeleri inkılabın kefili olmakla yükümlüdürler.

928-479-3-12

Ben Türkiye Büyük Millet Meclisini kurmak isterken hukukçuların içinde bulundukları zorluklar.

16) Acı bir gözlemi tespit edelim.

Türkiye'de, en az üç yüz yıldan beri görülen ilerleme atılımlarının gerçekleşmesini engelleyenlerin dayanak noktası, şimdiye kadarki hukuk ve tabiatıyla seçkin ve sınırlı bir sınıf ayrı olmak üzere, onun savunucularıdır.

Engelleme konumunda bulunan hukukçuların, bu rolü seve seve yapanları olduğu gibi elindeki yaptırımlar

[*] Not Defterinin aslında da iki defa 9, 10 ve 14 maddeleri tekrar kullanılmış ancak içerikleri farklı yazılmıştır. (Y.N.)

928-479-3-13

sebebiyle zorunlu olarak yapanları da vardır. Fakat çoğunluğu engeller.

Geçmiş hukukun taraftarları milletin acı felaketlerden sonra gösterdiği şiddetli uyanış hamleleri sırasında sinerler. İlk ateşin yavaşladığı anlarda dirilerek bütün inkılapçıları ve onların aziz ülkülerini mahkûm ederler. Şaşmaya değer ki bu yetersiz ve yozlaşmış hukuk

928-479-3-14

sistemi en güçlü akımlara hâkim olacak ustalığı göstermiştir.

Türklerin İstanbul'u idareleri altına aldıkları seneyi ve o senelerdeki gücünü düşününüz. Bu güç, aynı senelerde icat olunan matbaacılığı ülkeye getirmeyi başaramamıştır.

Matbaa ülkeye, tekrar edilen leh ve aleyhteki tavırlardan sonra, belki üç yüz sene gecikmeyle girmiştir.

928-479-3-15

Ülkeyi tekrar tekrar felaketlere uğratan fetvalar ve sistemler de sonuçta hukukumuzun yapısındandır.

Türkiye'de Cumhuriyet'in ilan edildiği günlerde hem de en büyük şehrimizde avukatlarımızın, açıktan hilafet düşüncesinde bulunduğunu ilan eden kişiyi seçip kendilerine başkan yapmaları, eski hukuk

928-479-3-16

taraftarlarının inkılaba karşı olduklarını ve gerçek durumlarını göstermez mi?

Gizli niyetleri etkisiz kılmak ve usulüne göre eleştirmek de şimdiye kadarki sıkıntılardan biridir ki yeni hayatınızda bununla da mücadele edeceksiniz.

928-479-3-17

Ülkede sağlam ve yeni bir hukuk sistemi kurma düşüncesinde olan seçkin hukukçularla beraber, acı gözlemi tekrar ve tespit edelim.

Milletin en az üç yüz yıldan beri olan ilerleme atılımları, şimdiye kadarki yetersiz hukuk sistemiyle ve hukukçularla engellenmiştir. Bu yarayı

928-479-3-18

iyileştirmek gereklidir.

B. MUSTAFA KEMAL ATATÜRK'ÜN MİLLÎ MÜCADELE VE CUMHURİYET DÖNEMLERİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İNKILAPLARA KARŞI GÖSTERİLEN TEPKİLER HAKKINDA TUTTUĞU NOTLARI İÇEREN NOT DEFTERİNİN GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİNE AKTARIMI (928-479-6)

928-479-6-1

120

x200

Toplumumuzun hareket yönünü belirlemek için her fikir adamımız düşünsün.

Doğru bir yol gerekli. Bunu belirlemek için çok düşündük.

En sonunda belirlendi.

928-479-6-2

Ben bunu, istikametini anladım, zannederim. Fakat arkadaşlarım anlam... Gazi Paşa söylesin.

Bundan sonra anlama gücünüz benden değil, ... ait.

928-479-6-3

İhsan Bey

Gösterişli ve ... (?) kelimelerle süslüdür; ancak, anlamı yok.

Gerçekte birkaç gündür ki büyük kibirli (?) ve ... (?) idi.

928-479-6-4

Şükrü Kaya muhalif bir vaziyet almıştır.

Gururludur (?).

Ankara'dayım (?)

Kendisi evden (?)

Anlayan var, anlamayan var (?).

928-479-6-5

Bir önceki sayfanın (928-479-6-4) aynısı yazılmıştır. (Y.N.)

928-479-6-5a

Rezalet!

928-479-6-6

Paşam şunu buraya eklemeliyiz (?).

29 soru sordum.

Cevap yok.

Benim istifa etmem gerekebilir mi?

Sen ayak dayadın!

Beş senedir ki

30 oya ben sordum. Bir gün!

928-479-6-7

1, 2, 3, 4

Uzak (?).

Tembellik.

Beni terk etmiş adamlar var.

Benim temsil ettiğim büyük emellerin mutlak icrası lazım değil. (?)

Ben söyleyeyim. (!)

928-479-6-8

Elbiseni değiştir!

928-479-6-9

7) Genç ayaklanmasında yönetimin ve memurların kötü etkisi.

8) Yenilenme hareketinin iyi kullanıldığına inanıyorum (?).

9) Sınır dışına çıkarılanların, halifecilerin serveti, İstanbul'da bazı kimselere

928-479-6-10

1) Genel, hukuksal fikir, yazarlara.

2) Genel hareket, genel tedbir gerekleri

3) 1,5 yıl önceki fikirle boşa

4) Yurt gezisi. Halkın fikri. Genel tedbir çare midir?

5) Hissedilenin önemi buna yoldaşlık gerekli değil mi? İnkılap.

6) Hükûmetin bugün aldığı önlemleri yeterli görüyor muyum?

928-479-6-11

Fethi Bey zamanında önlem alınmadığından eleştirdi. Ben de söylemeliyim.

Dinî fikirler ve inançlar. Programda 6'ncı madde esas. Belki alınır.

Viranşehir'de bir Kürt nefer Konya'da bir köyde.

928-479-6-12

Abdülmecit'in mektupları.

Çerkes Eşref'in kardeşi Sami, hoca kıyafetinde İstanbul'da dolaşmıştır. Belki hâlâ oradadır.

Ankara'daki açıklama. Fuat Paşa, ben de buranın milletvekiliyim. Bana haber vermediler.

928-479-6-13

Önemlidir.

Alimlerden değildir.

Konya'da bir öğretmen.

Ateş saçağı sardığı zaman, sorumlular da önüne geçemez. Ziya Hoca'nın. Gazi Paşa kurtarsın!..

Cemil Paşa oğlu Ekrem'i kurtaran Feyzi Bey'dir. Hata etmiştir.

928-479-6-14

Sıkıntım üç ay oldu.

Yönetim kurulu, Feyzi ve diğer arkadaşlarla görüştüm.

Fethi Bey'le yolculuğa çıkmadan önce.

Bazı Osmanlı ailesine mensup kimselerin İstanbul'daki emlakını satmak vekillerine erteleme.

928-479-6-15

Çok kıymetli ve duyarlı komutanlarımızdan aldığım özel mektuplarda basının subaylar ve komutanlar üzerindeki kötü etkisinden şikâyet

(Şark vilayetlerinde) Hareket hazırlandığı, bunun Hilafetçi Çerkes Ethem ve yurt içinde birtakım şebekeler olduğu Bükreş'ten Dışişlerimize haber verilmiştir.

928-479-6-16

Yurt gezisine çıktım. Okutmak için... (?)

Partimiz güçlü olmalıdır. Bu konuda taviz vermek, Cumhuriyet'in dayanağının yıkılmasına taviz anlamındadır.

Gericiliktir. Geneldir. Tertip edilmiştir. Hükûmetin o bakımdan önlemler alması.

928-479-6-17

En büyük ve doğru kararlar, önlemler bu çatının altında alındı.

Bugünkü durum hakkında da öyle olacağına eminim.

Bugün bulunan önlemin, yarın uygulanabilir olacağını düşünmüyorum.

Giriş (Ben kendimi adadım. Milletin, ordunun, partimin güvenini kötüye kullanmaktan korkarım.)

928-479-6-18

Mesele vardır. Eylem olarak ortaya çıkacaktır. Zaman meselesidir.

Bu olay boğulur veya yalnız bu bölgeyle sınırlı şiddetli önlemler, genel teşebbüsü bir zaman için erteleyebilir. Bu demek değildir ki tehlike sona erdi. Bundan dolayı

Bu olayın kaynağına gitmek lazımdır.

928-479-6-19

1- Giriş. Ele alınması gereken sorun. Görüş, değerlendirme.

Önlem sonra incelenir.

2- Kanuni belgeler ve gerçekleşen olaylar.

Hızlı ve etkin önlemler belki bütün örtülü kötülükleri bir anda ortaya çıkaracaktır.

Bunu önceden bilmek ve sonuçlarını kabul etmek lazımdır.

Durup dururken sessizliği bozucu bir durum almak, istenilen değildir.

928-479-6-20

Terakkiperver Cumhuriyet Partisinin hatası vardır.

Din formülü.

Bu hatanın -hiç olmazsa- bu olaydan sonra ortaya çıkarılmasını Fethi Bey teklif etti, kabul etmediler.

Bizim partimizin de.

Muharebelerde yenilgi, cephede değil geride başlar.

Alman ordusu ülke içindeki düşman propagandasıyla yıkılmıştır.

928-479-6-21

Askerlerin ve başlarında bulunan subayların disiplinsizlikten dolayı bozulduğuna şüphe etmemek lazım. Dört yerde oyunla meşgul olan jandarmamız dağılmıştır. Hepsi teslim oluyor.

Bütün arkadaşları, durumu olduğu gibi görmekten alıkoyan, onun gerektireceği önlemlerin şiddetli olabileceği fikri olmasın.

928-479-6-22

Chamberlain söylemiştir.

Aykırı tedbirlerin de olduğunu söyledi, bunun üzerinde görüşülür.

Aykırılık, durumun görülme ve değerlendirilmesindedir.

31 Mart Olayı hakkında nasıl haberdar olundu? Ethem Paşa bir şey yoktur.

Telgraf.

Hareket Ordusu.

Cumhuriyet ilkelerine saygı. Bütün önlemlerin Meclis tarafından onayına.

928-479-6-23

Bir İngiliz gazetesi muhabiri benimle konuşuyor. Söylemediğim şeyleri yazıyor ve söylediğim şeyleri aleyhimize yorumluyor. Kendisini böyle yapmaması için uyardım. Söz vermişti. Anladım ki İstanbul'daki yandaş insanlarla beraber âdeta casus.

Tarihe karşı, millete karşı durumun sorumluluğu büyüktür. Görüşlerimizi söylemek zorundayız.

928-479-6-24

Basın, Türk Cumhuriyetin değil, yabancı, düşman, olumsuz, Cumhuriyeti yıkıcı unsurların hizmetindedir.

Birçok araştırmalarımız vardır ki böyledir.

İstanbul'da anarşi hazırlıkları olduğu İçişlerinin elindeki istihbarat raporunda okunuyor.

928-479-6-25

Olay. Bize bir uyarı darbesidir.

Daha fazla dikkatsizlik hatadır.

Gereği kadar, fikir ve eğilimlerini anlamak için beklenmiştir.

Hükûmet zayıf, merkezde ve her yerde bu olumsuz girişimlerden, korkutmalardan. Bu korkutma politikası partimizde ve Mecliste de etkilidir.

(Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasını kastederek) Bugünkü olayın, gericiliğin sebebi partimizdir, diye gösterilmektedir. Doğrudur. Fakat bilerek yaptık. Gerektiğinde tedbirler.

928-479-6-26

Maddi bir şey çıkmadan! Çıktı. Ordu ve Hükûmet bir şey yapamadı.

İstanbul'dan ayaklanma bölgesine adam gittiğine dair İçişleri "Ahmet Nuri" tutulmuştur.

İnkılap belirli bir grup tarafından yapılmıştır. Çoğunluk değildir.

Fransa'da olduğu gibi bir anlayış ile önlem almakta hata vardır.

Keyfe bağlı ve kişisel bir şey yapmak hatırımdan geçmez. Her şeyi yapmış olan Meclis yapacaktır.

928-479-6-27

Adana'da tutuklama. Divanıharp. Mahkeme.

İsabet çoğunluktadır.

Arnavutluk. Siyasi.

Nasturi ayaklanmasının aslı. Siyasi ve dış etkenler. Din yoktu.

Yerinde önlemler (bunu) etkisiz kıldı.

Feyzi Bey'in dediği gibi yalnız Kürt değildir.

Devlet adamları, heyecan içerisinde karar almamalıdırlar.

Düşünürlerinden, aydınlarından en büyük kötülük gelmektedir. Halktan değildir. Hocalar değildir.

928-479-6-28

İstanbul basınının hazırlama görevini yaptığı şüphesizdir. Bugünlerde verilen emre göre yazdıkları. Fakat bir taraftan Hükûmeti zayıf düşürecek biçim de vardır.

Yusuf Ziya'yı niçin cezalandıramıyor? Başkan bulunamamıştır. Aldatmalar vardır.

Cumhuriyet ilkeleri, Cumhuriyet hayatının dokunulmazlığına bağlıdır. Cumhuriyet adına, Cumhuriyet katillerine göz yumulamaz.

Alınan önlemler, gerek duyulduğunda değil, bazı önlemlerin uygulanmasını mümkün kılmak için

928-479-6-29

Her türlü önlemlere başvurarak, her cins gericilik hazırlık ve girişimlerini ortaya çıkarmak ve Cumhuriyeti, ülkeyi felaketten kurtarmak lazımdır.

Durum şüpheli, belirsiz olabilir. Her şeyi olduğu gibi öğrenmek mümkün değildir. Meydan savaşı gibi.

Hasan Beyefendi'ye, bu olayın ortaya çıkmasından önce, durumu sordum. İyidir, dedi. Ben beğenmiyorum, kötülük vardır, çıkacaktır.

Fethi Beyefendi ile üç ay öncesinden beri, aynı görüş üzerinde görüştüm.

928-479-6-30

Gerçi Hükûmet sorumludur. Fakat ben de ilgisiz ve sorumsuz değilim.

Bazı önemli komutanlardan, halktan hızlı önlem, halk bunu bekler.

Kişisel görüşlerin yargılanması. Sonuçlar.

Çerkes Ethem'in Yunanlar ve İngiliz parasıyla Adalar'da. İstanbul ile bağlantısı vardır.

Planları, zihinleri düşünce olarak hazırlamak, ülkenin bazı yerlerinde fiilî ve silahlı olarak aynı şeyi ve ondan sonra

928-479-6-31

Sivas'ta olmadı.

Diyarbakır'da da çalışanlar var. Tutuklama.

Adana'da

Bursa belirsizdir.

Ankara'da emlak vergisi bahanesiyle okullarda.

Yolculuğum, doğu, batı, güney, halk kendini gösterdi. Yalnız kışkırtıcılardır.

Telgraflar bana da çok geldi. Sevinç duymaya değerdir. Fakat bunlara göre önlem alamayız. Seçim bölgeleri hakkında en çok güvence verenler de olay karşısında o anda, ümitsizliğe düştüler.

928-479-6-31a

Ethem ayaklanması da anlaşıldığı zaman önlem alınsaydı, üzücü son olmayabilirdi.

Tertip edilmiştir.

Bildirilerinin özü.

Söz konusu olması gereken önlem değil, durumdur.

Kanuni belgeler güçtür.

Sorun gericiliktir. "Hilafet ve saltanat" davasıdır.

Elazığ'a giremezlerdi.

Askerlerimiz her yerde bozuldu.

Kaygı vericidir.

Trabzon’da duyulan. Urfa’da aşiretler.
Konya’da.
İstanbul’da gizli örgüt.

C. MUSTAFA KEMAL ATATÜRK'ÜN 1931 YILI OCAK-ŞUBAT-MART AYLARINDA YAPTIĞI YURT GEZİLERİ İLE İLGİLİ OLARAK TUTTUĞU NOTLARI İÇEREN NOT DEFTERİNİN GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİNE AKTARIMI (928-479-8)

928-479-8-1

Ocak 1931

7 Ocak Çarşamba	Sıcak. P.
8 Ocak Perşembe	Fidanlık, Marmara Köşkü Hü.
9 Ocak Cuma	Fidanlık - P. M.
10 Ocak Cumartesi	
11 Ocak Pazar	Se. Su
13 Ocak Salı	Japon Prensi
15 Ocak Perşembe	... (?)
16 Ocak Cuma	Su (?)
17 Ocak Cumartesi	S.
23 Ocak Cuma	J. P. K.

928-479-8-2

Şubat 1931

14 Şubat Cumartesi	Malatya - Dörtyol
15 Şubat Pazar	Dörtyol
16 Şubat Pazartesi	Adana
17 Şubat Pazartesi	Adana

928-479-8-3

Not:

1. Dörtyol. P. 5 sene önce. Hâlâ yapılmamıştı. 2 sene sonra 10'da bir kalmayacak.

2. Enstitüler?

Kuruş yok.

Kalorifer.

3. Kooperatif.

İhracat Ş.

---

1. Adana - 15 H 20 İ 10 K

2. İşgalde burada T. dağlarda.

S. F. Türklere karşı Türk olmayan unsurlar (?).

928-479-8-4

A. K. Kom. Dini, Nakşibendi teşkilatını kullanmak istiyor.

Ve Araplardan.

Dönme tüccarlar.

928-479-8-5

01 Ocak 1931 Perşembe

İstanbul'da

02 Ocak 1931 Cuma

İstanbul.

928-479-8-6

03 Ocak 1931 Cumartesi

Bursa'ya gitmek için Ege Vapuru'na bindik.

04 Ocak 1931 Pazar

Sabah Mudanya önünde.

Öğleyin, akşam Bursa.

Hükûmet, Belediye, Parti. İpek fabrikası.

05 Ocak 1931 Pazartesi

Türk Ocağı. Kasır.

Komutanlık.

Köşkte yemek ve dönüş. Mudanya. Derince.

06 Ocak 1931 Salı

Öğleden sonra 4 (dört) Ankara, Meclis. Köşk.

928-479-8-7

07 Ocak 1931 Çarşamba

İsmet, Kâzım, Fahrettin Paşalar, Şükrü Kaya, Zekâi Beyler ile toplantı. Sıkıyönetim hakkında görüşme, kararlar.

Ziraat sergilerini ziyaret.

08 Ocak 1931 Perşembe

Fidanlık

Marmara Köşkü. Yemek

09 Ocak 1931 Cuma

P. S. M.

Recep Bey. Rapor.

Evden çıkmadım.

10 Ocak 1931 Cumartesi

Gazi Öğretmen Okulunu ziyaret.

928-479-8-8

11 Ocak 1931 Pazar

Millî Savunmayı ziyaret.

12 Ocak Pazartesi

Öğleden sonra çiflikte Nuri Bey'le.

Not. Vek. Mek. Eski yazı. Başbakana söylenecek. Tamim ve teftiş (?).

13 Ocak 1931 Salı

Japon prensini kabul, iadeiziyaret.

Akşam Prens onuruna ziyafet.

Gece saat 4'e kadar Çin tarihinin özetini çıkarma.

14 Ocak 1931 Çarşamba

Saat 12.30'da kalktım.

Recep Bey'le seyahat notları.

928-479-8-9

15 Ocak 1931 Perşembe

Eti M. Marmara Köşkü.

Akşam Hint tarihi

2'de yattım.

16 Ocak 1931 Cuma

Zehra ve Sabiha ile büroda.

Hint tarihi ile uğraşma.

17 Ocak 1931 Cumartesi

18 Ocak 1931 Pazar

... (1) (?)

Marmara Köşkü'nde yemek. Fransız tiyatrosu.

928-479-8-10

19 Ocak 1931 Pazartesi

... (2) (?)

H. R. Usta geldi.

20 Ocak 1931 Salı

M. Köşk. Akşam film. Ziraat (?) R.

21 Ocak 1931 Çarşamba

Ruşen. Balkan Birliği Cemiyeti tüzüğü.

Marmara Köşkü

22 Ocak 1931 Perşembe

928-479-8-11

23 Ocak 1931 Cuma

J. P. Ko. Öğleden sonra kooperatif için Marmara Köşkü'nde görüşme.

24 Ocak 1931 Cumartesi

Harita Dairesi'nde.

25 Ocak 1931 Pazar

Bakanlar Kurulu. 3'ten 9'a kadar bütçe ve program üzerinde konuşuldu. 9.30'da Ankara'dan hareket.

3º M.

26 Ocak 1931 Pazartesi

Yolda. 11.30'da Afyon. Uşak Şeker Fabrikası. Kooperatif. Alaşehir.

Fahrettin Paşa.

928-479-8-12

27 Ocak 1931 Salı

Çiğli'de geceyi geçirdik. Öğlen yemek. İzmir. Gündüz dinlenme. Gece parti kongresi.

4º M

28 Ocak 1931 Çarşamba

Dinlenme.

5º

29 Ocak 1931 Perşembe

Hükûmet, Kom. (Komutanlık), Belediye. Parti.

Akşam askerî klüpte.

30 Ocak 1931 Cuma

Nif ve Armutluköy. Salim Ağa.

İslam tarihi.

Gece sinema

6º M.

928-479-8-13

31 Ocak 1931 Cumartesi

Bankalar.

Ticaret Odası.

01 Şubat 1931 Pazar

Liseler.

Kız Öğretmen Okulu.

7º

02 Şubat 1931 Pazartesi

Müze, kütüphane.

Türk Ocağı.

928-479-8-14

03 Şubat 1931 Salı

İzmir'den hareket.

Aydın. Belediye. Parti.

Türk Ocağı.

Gece trende

Belediye. Hükûmet. Fırka.

Türk Ocağı. Dinlenme.

04 Şubat 1931 Çarşamba

Denizli. Her zamanki yerler.

05 Şubat 1931 Perşembe

İzmir'e dönüş.

06 Şubat 1931 Cuma

İş. Ziraat Kooperatifi.

Gece. Balıkesir'e hareket.

H. İade.

928-479-8-15

07 Şubat 1931 Cumartesi

Balıkesir'de Hükûmet. Komutanlık. Belediye istifa.

Parti ve Türk Ocağında konuşma.

Öğretmenler Birliği. Askerî kulüp.

Gece hareket.

8º

08 Şubat 1931 Pazar

İzmir'den hareket.

09 Şubat 1931 Pazartesi

Marmaris - Fethiye yol.

10 Şubat 1931 Salı

Antalya.

9º

928-479-8-16

11 Şubat 1931 Çarşamba

İçel Türk Ocağı.

Hükûmet.

Çiftlik. Araba. Vapuru koyda beklettim.

Vali konağı.

Taşucu Sa. B.

12 Şubat 1931 Perşembe

Mersin.

Hükûmet. Belediye. Parti. Gençler.

Türk Ocağı. Ev. Tren.

10º

13 Şubat 1931 Cuma

Malatya yolunda

Türk Ocağı. Şehri dolaştık.

Gece dönüş.

İsmet Paşa Telgraflar.

14 Şubat 1931 Cumartesi

Malatya - Dörtyol.

Dörtyol'a varıldı.

Gece trende.

11º

928-479-8-17

15 Şubat 1931 Pazar

Dörtyol.

Askerî kulüp.

Bahçeye dönüş arazi ve su incelemesi.

Hareket.

16 Şubat 1931 Pazartesi

Misis - Adana.

Sabaha kadar. Misis, Tren, Adana. Vali. Memur (?). Şehri dolaştık.

17 Şubat 1931 Salı

Hükûmet.

Parti.

Belediye.

Kolordu.

Adana Türk Ocağı.

Nutuk.

Hareket.

12º

18 Şubat 1931 Çarşamba

Sabah. Konya.

Evde dinlenme.

Bayram gecesi.

Karanlıkta yalnız şehri yürüdüm (?).

928-479-8-18

19 Şubat 1931 Perşembe

Ramazan Bayramı.

Otomobil ile gezinti.

Diş. Sami Bey.

20 Şubat 1931 Cuma

13º

Bayram

Diş. Sami.

Çiftlik.

Harp sineması.

21 Şubat 1931 Cumartesi

Balo. Askerî kulüp.

22 Şubat 1931 Pazar

928-479-8-19

23 Şubat 1931 Pazartesi

14º

24 Şubat 1931 Salı

Dinlenme. Nuri Bey.

25 Şubat 1931 Çarşamba

15º

Recep Bey ile çalışma.

26 Şubat 1931 Perşembe

928-479-8-20

27 Şubat 1931 Cuma

28 Şubat 1931 Cumartesi

Hükûmet. Belediye. Parti.

Türk Ocağı.

Akşam milletvekilleri.

01 Mart 1931 Pazar

Müfettişlik. Komutanlık.

Ziyaret.

Hareket.

Geceyi Çay İstasyonu'nda (geçirdim.)

02 Mart 1931 Pazartesi

16º

Öğlende Çay'dan hareket. Afyon.

928-479-8-21

03 Mart 1931 Salı

Afyon-Ankara. Yol.

Ankara'ya geliş.

İsmet Paşa, Kâzım Paşa, Fevzi Paşa. Heyetle görüşme. Karar.

04 Mart 1931 Çarşamba

Grup.

05 Mart 1931 Perşembe

17º

Mecliste karar.

06 Mart 1931 Cuma

Dinlenme.

928-479-8-22

07 Mart 1931 Cumartesi

18º

Çiftlik.

08 Mart 1931 Pazar

Çiftlik.

09 Mart 1931 Pazartesi

19º

10 Mart 1931 Salı

928-479-8-23

11 Mart 1931 Çarşamba

20º

Ev.

12 Mart 1931 Perşembe

Çiftlikte yürüyüş.

13 Mart 1931 Cuma

21º

14 Mart 1931 Cumartesi

İsmet Paşa Mu. Meb. Kararı.

Çiftlikte

928-479-8-24

15 Mart 1931 Pazar

22º

Bu gece Türk Ocağı hakkında karar.

16 Mart 1931 Pazartesi

Çiftlik.

Talat Bey'in müracaatı.

Akşam T. R. R. K. V. F. R. E.

17 Mart 1931 Salı

23º

Recep Bey geldi.

18 Mart 1931 Çarşamba

928-479-8-25

19 Mart 1931 Perşembe

24º

20 Mart 1931 Cuma

21 Mart 1931 Cumartesi

Boğaz H.

22 Mart 1931 Pazar

Boğaz H.

N. D.

928-479-8-26

23 Mart 1931 Pazartesi

24 Mart 1931 Salı

Ç. Y. N.

25 Mart 1931 Çarşamba

F. Gece

Yemek

26 Mart 1931 Perşembe

25º

928-479-8-27

27 Mart 1931 Cuma

Geceyi Çiftlikte.

28 Mart 1931 Cumartesi

29 Mart 1931 Pazar

26º

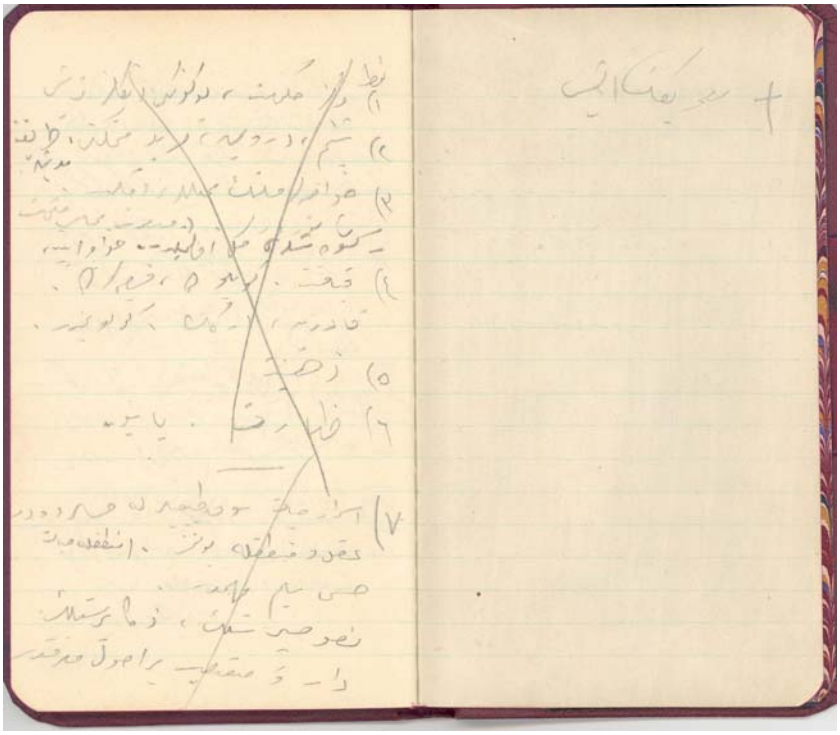
30 Mart 1931 Pazartesi

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

MUSTAFA KEMAL ATATÜRK'ÜN HUKUK ALANINDA YAPILMASI TASARLANAN İNKILAPLAR VE ANKARA HUKUK FAKÜLTESİNİN AÇILIŞI, MİLLÎ MÜCADELE VE CUMHURİYET DÖNEMLERİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İNKILAPLARA KARŞI GÖSTERİLEN TEPKİLER VE 1931 YILI OCAK-ŞUBAT-MART AYLARINDA YAPTIĞI YURT GEZİLERİ İLE İLGİLİ OLARAK TUTTUĞU NOTLARI İÇEREN NOT DEFTERLERİNİN ÖZGÜN METİNLERİ VE ÇEVİRİM YAZILARI

(928-479-3, 928-479-6, 928-479-8)

A. MUSTAFA KEMAL ATATÜRK'ÜN HUKUK ALANINDA YAPILMASI TASARLANAN İNKILAPLAR VE ANKARA HUKUK FAKÜLTESİNİN AÇILIŞI HAKKINDA TUTTUĞU NOTLARI İÇEREN NOT DEFTERİNİN ÖZGÜN METİNLERİ VE ÇEVİRİM YAZILARI (928-479-3)

928-479-3-1

928-479-3-1

+ Muammer Beyin işi.

Not:

1) Merkez-i hükûmet, bugünkü İngiliz terettübü (?)

2) Şeyh, derviş; mürîd memleketi, tarîkat-i medeniyye.

3) Hocalar milletin mümessilleri iken.

Me'mûrdurlar. ... (?) mahallî hükûmet

- Kisve mes'elesi hall olmalıdır. Hocalar ... (?)

4) Kıyafet. Köylerde, kasabalarda.

Kadriye, erkek. Gülünçdür.

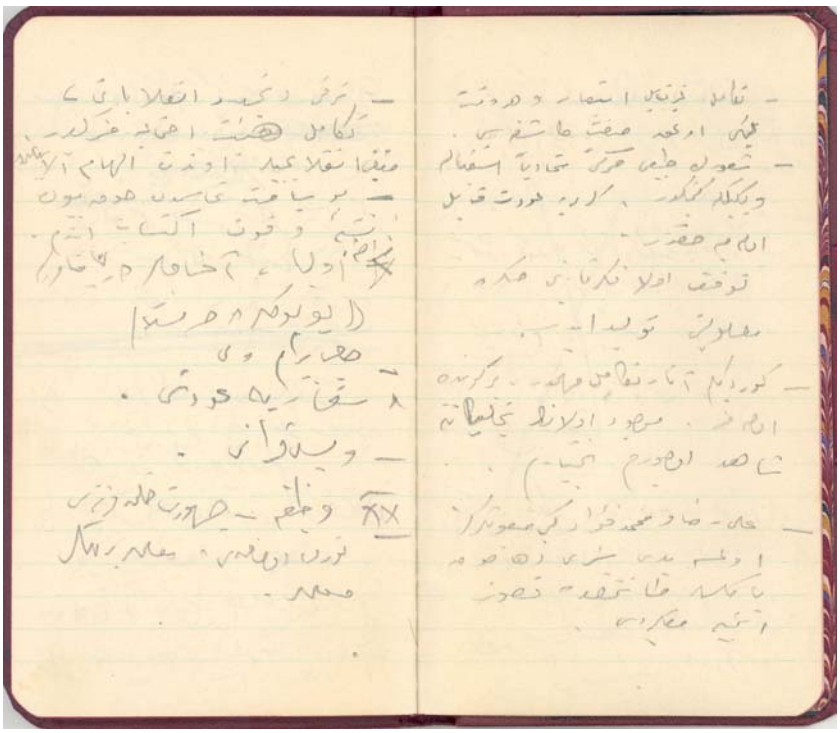
5) Zihniyyet

6) ... (?)

7) Esrâr-ı hayât sevk-i tabîîlerle hislerdedir. Akıl ve mantıkla bulunmaz. (Mantıkla hayat)

Hiss-i selîm mühimdir.

Nusûs-perestlik, zekâ-perestlik dar ve mutaassıb bir usûl vermişdir.

928-479-3-2

928-479-3-2

- Tekâmül gayr-i kabil-i ibtisâr ve her vakit yeni olmak sıfat-ı kâşifesi.

- Şuûrun tabîî hareketi mütemâdiyen istikbâle ve yeniliğe gitmekdir. Geriye avdet kabil olamayacakdır.

Tevakkuf evvelâ fikr-i sâbiti sonra ma'lûliyyeti tevlîd eder.

- Gördüğüm âsâr-ı tekâmül mühimdir. Bir günde olamaz. Mevcûd olanın tecelliyyâtına şâhid oluyorum, bahtiyârım.

- Ali Rıza ve Mehmed Fuad gibi meb'ûslarınız olmasaydı, sizi daha çok yanlış tanıtmakda kusûr etmeyeceklerdi.

- Terakki ve teceddüd inkılâbâtı, tekâmül-i hey'et-i ictimâiyyemizindir. Hakikî inkılâbcılar ondan ilhâm alabilenlerdir.

- Bu seyâhat temasımdan çok büyük neş'e ve kuvvet iktisâb etdim.

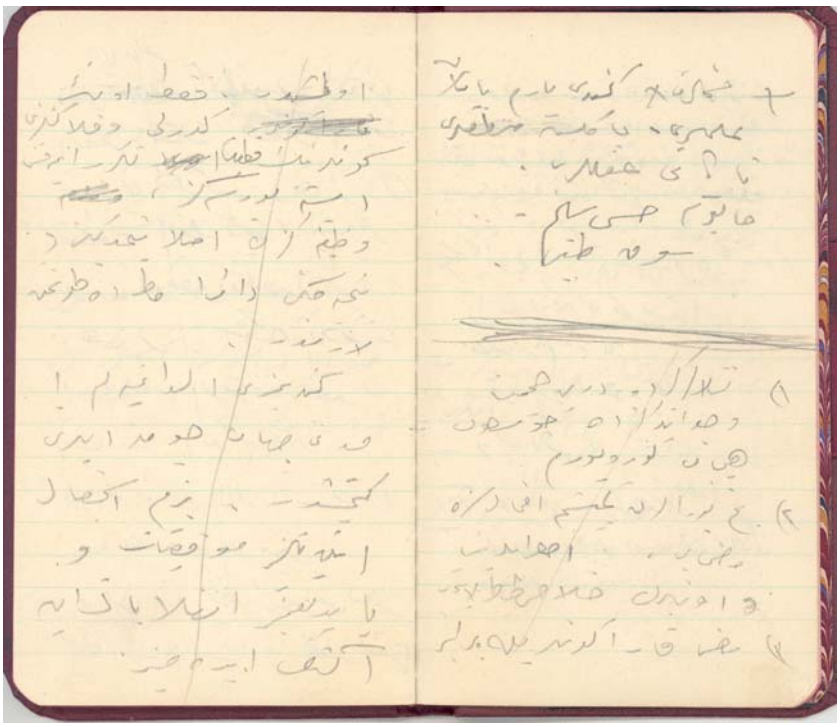
- ... (?), evliyâ, ... (?). (büyüklere hürmet)

- Hacı Bayram Velî

X Sakarya avdeti.

- Veysel Karânî.

XX Vazîfe - Cumhûriyyet Halk Fırkası. Türk olmak (?). Muallimler birlikler muallimler.

928-479-3-3

928-479-3-3

+ Cehâlet X Kendi yarım yamalak ilimleri, yanlış mantıkları nâ-kâfî akılları.

Hâlbuki hiss-i selîm.

Sevk-i tabîî.

1) Kışlalarınızda derin hamiyyet ve vicdânlarınızda coşkun heyecân görüyorum.

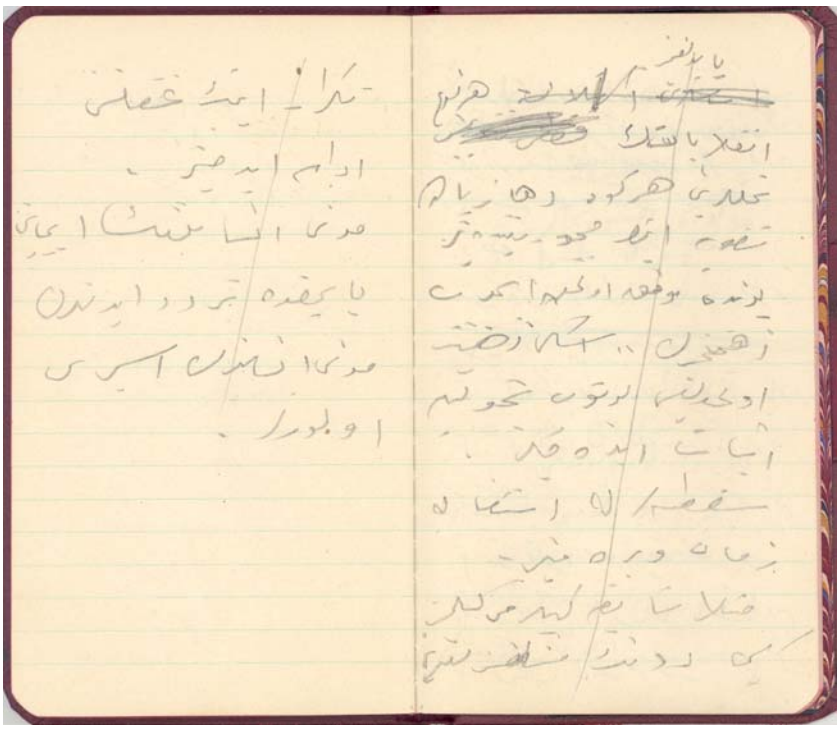
2) Benim buradan geçişim ihtimâl size mâzîyi, ıztırâblarını ve onlar da halâsı hatırlatıyor.

3) Mâzî kara günleriyle beraber

ölmüşdür. Fakat onun kederli ve felâketli günlerinin kat'iyyen tekerrür etmemesini istiyorsanız, vazîfenizin aslâ bitmediğini ve bitmeyeceğini dâimâ hâtırda tutmak lâzımdır.

Kendimizi aldatmayalım!

Medenî cihân çok ileri gitmişdir. Bizim istihsâl etdiğimiz muvaffakıyyât ve yapdığımız inkılâbât ile iktifâ edemeyiz.

928-479-3-4

928-479-3-4

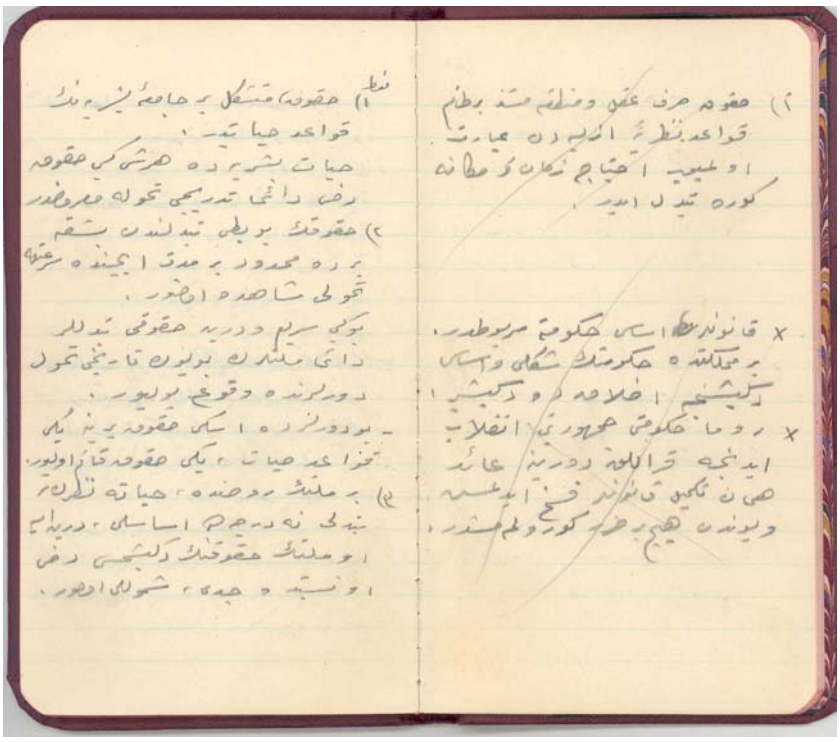
Yapdığımız her nev' inkılâbâtın temellerini her gün daha ziyâde takviye etmek mecbûriyyetindeyiz.

Bunda muvaffak olmak için zihniyyetimizin eski zihniyyet olmadığını bütün şümûlüyle isbât edeceğiz.

Safsatalarla iştigale zaman veremeyiz.

Meselâ şapka giyilir mi giyilmez mi gibi dünün mantıksızlıklarını tekrar etmek gafletini idâme edemeyiz.

Medenî insanlığın îcâbını yapmakda tereddüd edenler de medenî insanların esîri olurlar.

928-479-3-5

928-479-3-5

1) Hukuk sırf akıl ve mantıka müstenid birtakım kavâid-i nazariyye-i ezeliyyeden ibâret olmayub ihtiyâc-ı zamân ve mekâna göre tebeddül eder.

X Kanûnların esâsı hükûmete merbûtdur. Bir memleketde hükûmetin şekli ve esâsı değişince ahlâk da değişir.

X Roma Hükûmeti, cumhûriyyeti inkılâb edince krallık devrine âid hemen tekmîl kanûnlar fesh edilmiş ve bundan hiçbir zarar görülmemişdir.

Not:

1) Hukuk, müteşekkil bir câmia-yı beşeriyyenin kavâid-i hayâtıdır.

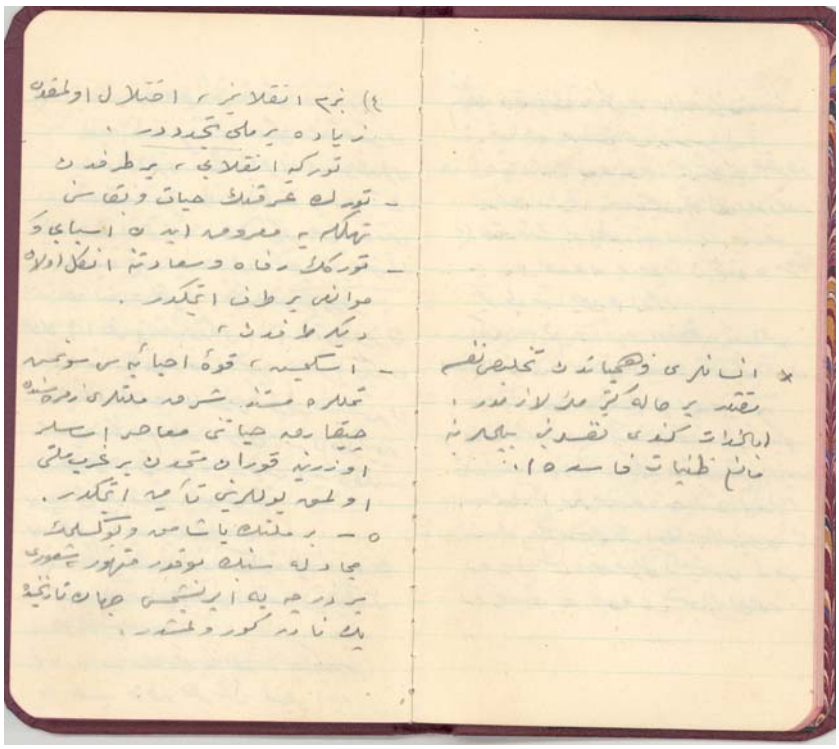
Hayât-ı beşeriyyede her şey gibi hukuk dahi dâimâ tedrîcî tahavvüle ma'rûzdur.

2) Hukukun bu batî tebeddülünden başka bir de mahdûd bir müddet içinde sür'atle tahavvülü müşâhede olunur.

Bu gibi serî' ve derin hukukî tebeddüller dâimâ milletlerin büyük târihî tahavvül devirlerinde vuku' buluyor.

- Bu devirlerde eski hukuk yerine yeni kavâid-i hayât, yeni hukuk kaim oluyor.

3) Bir milletin rûhunda, hayâta nazarın, tebeddülü ne derecede esâslı, derin ise o milletin hukukunun değişmesi dahi o nisbetde ciddi, şumûllü olur.

928-479-3-6

928-479-3-6

X İnsanları vehmiyyâtdan tahlîs-i nefse muktedir bir hâle getirmek lâzımdır.

(Bi-z-zât kendi nefislerini bilmelerine mâni' zanniyyât-ı fâside.)

4) Bizim inkılâbımız, ihtilâl olmakdan ziyâde bir millî teceddüddür.

Türkiye inkılâbı, bir tarafdan

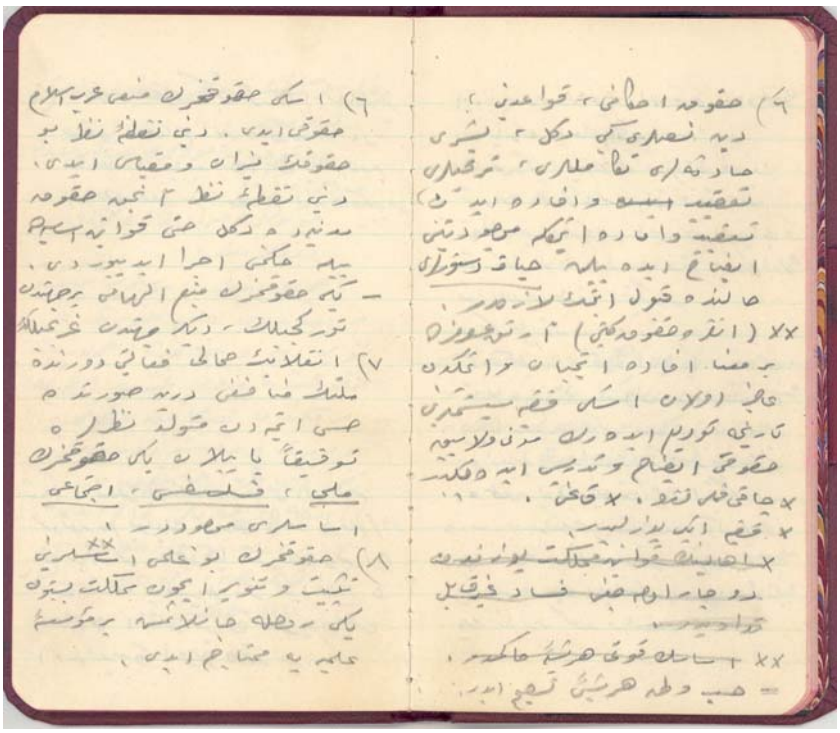
- Türk ırkının hayât ve bekasını tehlikeye ma'rûz eden esbâbı ve

- Türkün refâh ve saâdetine engel olan mevânii ber-taraf etmekdir.

Dîger tarafdan,

- Eskimiş, kuvve-i ihyâiyyesi sönmüş temellere müstenid Şark milletleri zümresinden çıkarak hayâtını muâsır esâslar üzerine kuran mütemeddin bir Garb milleti olmak yollarını te'mîn etmekdir.

5) Bir milletin yaşamak ve yükselmek mücâdelesinin bu kadar mütehevvir, şuûrî bir dereceye erişmesi cihân târihinde pek nâdir görülmüşdür.

928-479-3-7

928-479-3-7

6) Hukuk ahkâmını, kavâidini, din nassları gibi değil, beşerî hâdiseleri, tekâmülleri, terakkileri ta'kib ve ifâde eden, ta'kib ve ifâde etmekle mevcûdiyyetini îzâh edebilen hayât düstûrları hâlinde kabûl etmek lâzımdır.

XX (Ankara Hukuk Mektebi) artık asrımızda bir ma'nâ ifâde etmeyen ve etmekden âciz olan eski kaziyye sistemlerini târihe tevdî' ederek medenî ve lâik hukuku îzâh ve tedrîs edecekdir.

X Çakmaklı (?) ... (?). X ... (?)

X Kaziyye ikiyüzlüdür.

X Ahâlînin kavânîn-i memleket yüzünden dûçâr olacağı fesâd gayr-i kabil-i tedâvîdir.

XX Esâsın kuvveti her şeye hâkimdir.

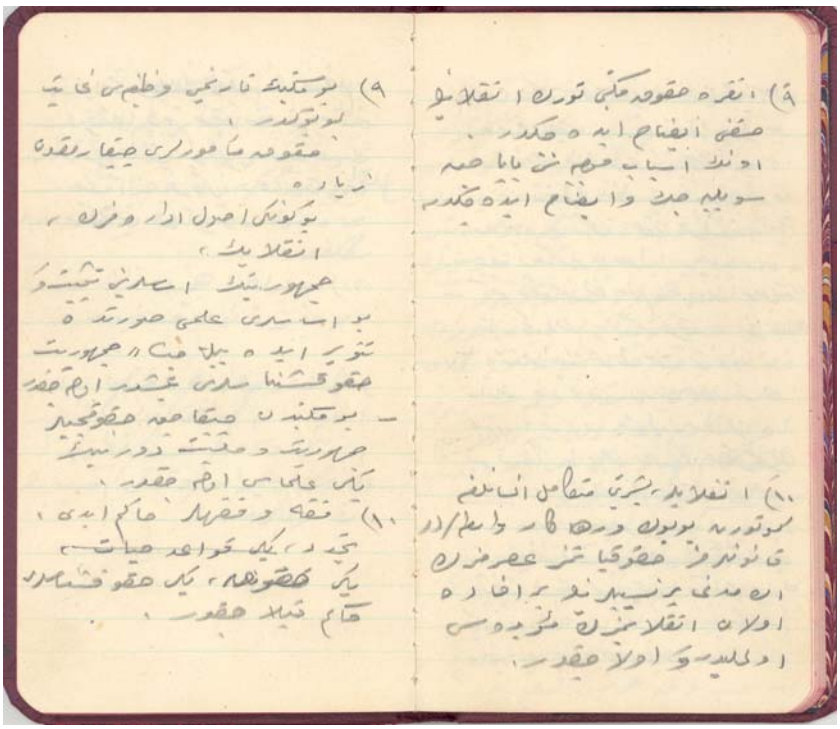
= Hubb-ı vatan her şeyi tecessüm (?) eder.

6) Eski hukukumuzun menbaı Arab İslâm hukuku idi. Dinî nokta-i nazar bu hukukun mîzân ve mikyâsı idi. Dinî nokta-i nazar ancak hukuk-ı medeniyyede değil; hattâ kavânîn-i esâsiyyede bile hükmünü icrâ ediyordu.

- Yeni hukukumuzun menba'-ı ilhâmı bir cihetden Türkçülük, dîger cihetden Garbcılıkdır.

7) İnkılâbın hummâlı fa'âliyyeti devrinde milletin menâfiini derin sûretde hissetmeden mütevellid nazarlara tevfîkan yapılan yeni hukukumuzun millî, felsefî, ictimâî esâsları mevcûddur.

8) Hukukumuzun bu ilmî esâslarını tesbît ve tenvîr içün memleket büsbütün yeni ruhla canlanmış bir müessese-i ilmiyyeye muhtâc idi.

928-479-3-8

928-479-3-8

9) Ankara Hukuk Mektebi Türk inkılâbının hakkını îzâh edecekdir.

Onun esbâb-ı mûcibesini yayacak, söyleyecek ve îzâh edecekdir.

10) İnkılâblar, beşeriyyeti mütekâmil insanlığa götüren büyük ve rehâ-kâr vâsıtalardır. Kanûnlarımız, hukukıyyâtımız asrımızın en medenî prensiplerinin bir ifâde olan inkılâbımızın müeyyidesi olmalıdır ve olacakdır.

9) Bu mektebin târihî vazîfesi gayet büyükdür.

Hukuk me'mûrları çıkarmakdan ziyâde

Bugünkü usûl-i idâremizin,

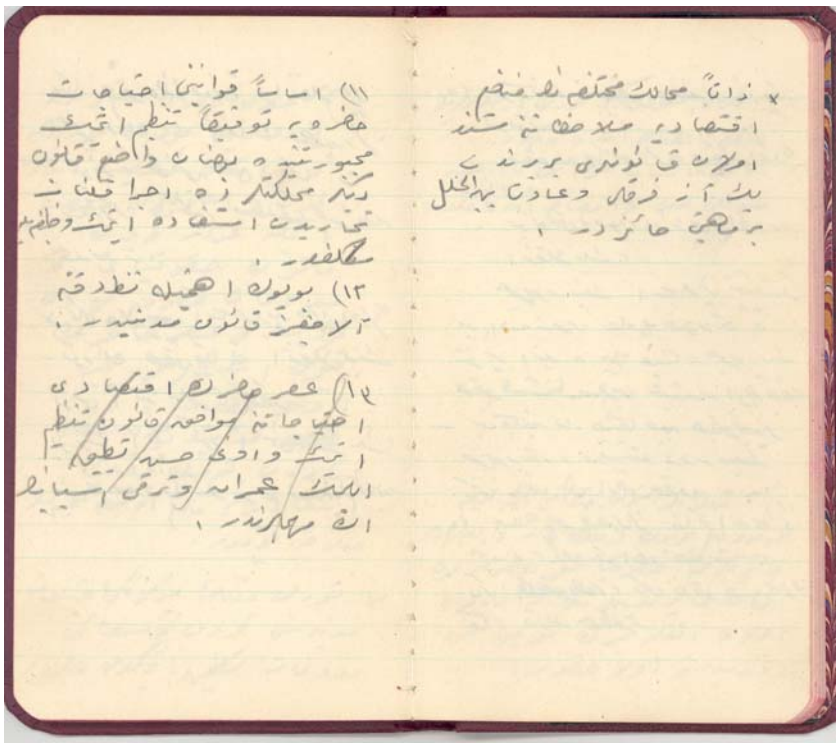
İnkılâbın,

Cumhûriyyetin esâslarını tesbît ve bu esâsları ilmî sûretde tenvîr edebilecek Cumhûriyyet hukuk-şinâsları yetişir.

- Bu mektebden çıkacak hukukçular Cumhûriyyet ve Milliyyet devrinin yeni ulemâsı olacakdır.

10) Fıkıh ve fakihler hâkim idi.

Teceddüd, yeni kavâid-i hayât, yeni hukuk, yeni hukuk-şinâsları hâkim kılacakdır.

928-479-3-9

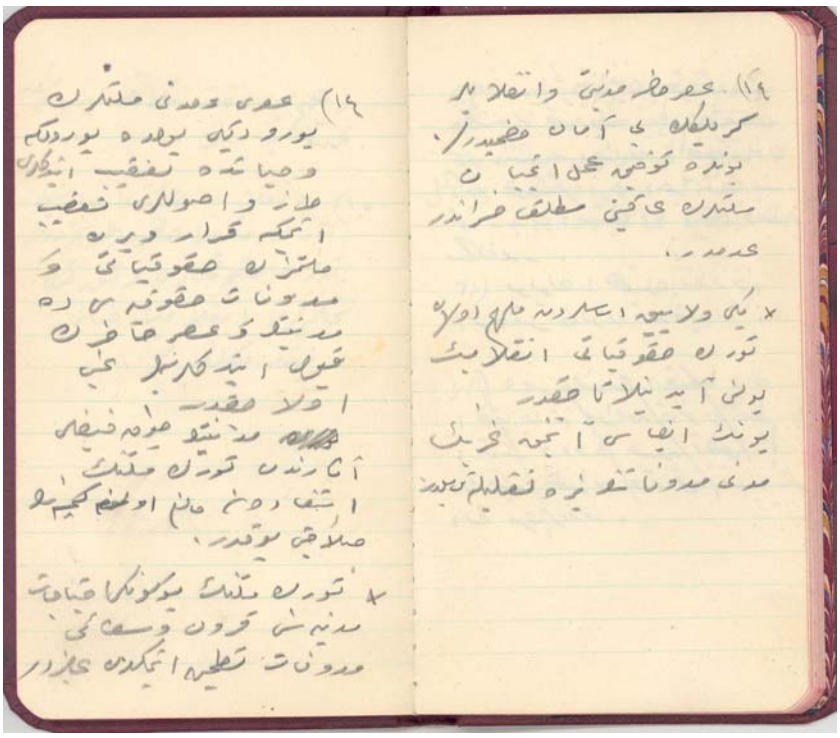
928-479-3-9

X Zâten memâlik-i muhtelifenin menâfi'-i iktisâdiyye mülâhazâtına müstenid olan kanûnları birbirinden pek az farklı ve âdetâ beyn-el-milel bir mâhiyyeti hâizdir.

11) Esâsen kavânîni ihtiyâcât-ı hâzıraya tevfîkan tanzîm etmek mecbûriyyetinde bulunan vâzı'-ı kanûn dîger memleketlerde icrâ kılınan tecâribden istifâde etmek vazîfesiyle mükellefdir.

12) Büyük ehemmiyyetle nazar-ı dikkate alacağımız kanûn-ı medenîdir.

13) Asr-ı hâzırın iktisâdî ihtiyâcâtına muvâfık kanûn tanzîm etmek ve onu hüsn-i tatbîk eylemek umrân ve terakki esbâbının en mühimlerinden.

928-479-3-10

928-479-3-10

14) Asr-ı hâzır medeniyyeti ve inkılâblar geriliğin bî-amân hasmıdırlar. Bunlara tevfîk-i amel etmeyen milletlerin âkıbeti mutlaka hüsrândır, ademdir.

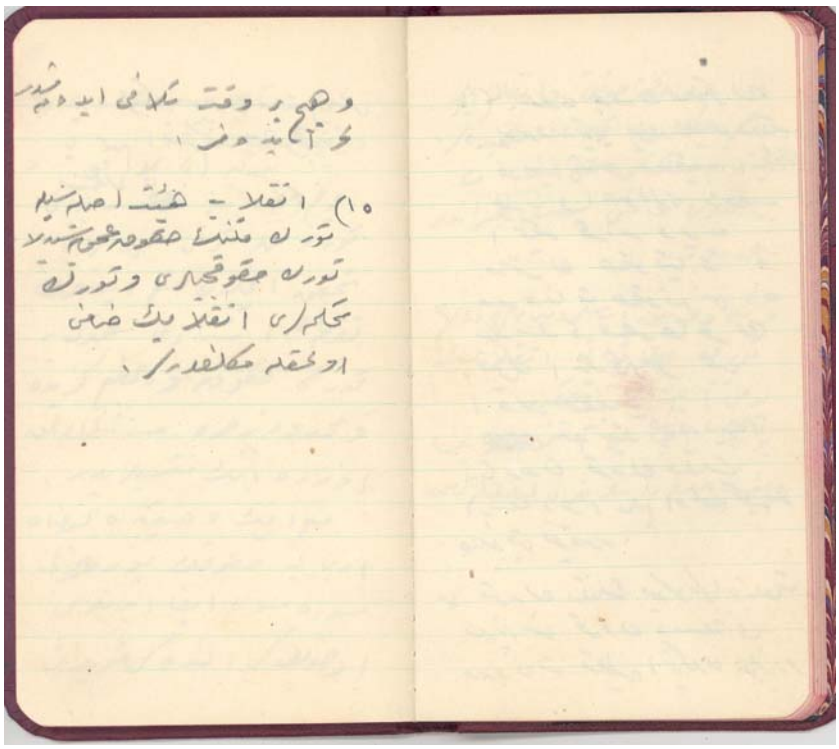
X Yeni ve lâik esâslardan mülhem olan Türk hukukıyyâtı inkılâbın yolunu aydınlatacakdır.

Bunun îfâsı ancak Garbın medenî müdevvenâtının bize nakliyle kabildir.

14) Asrî ve medenî milletlerin yürüdüğü yolda yürümeye ve hayâtda ta'kib etdikleri tarz ve usûlleri ta'kib etmeğe karâr veren milletimizin hukukıyyâtı ve müdevvenât-ı hukukıyyesi de medeniyyetin ve asr-ı hâzırın kabûl etdiklerinin aynı olacakdır.

Medeniyyetin çok feyizli âsârından Türk milletinin istifâdesine mâni' olmağa kimsenin salâhiyyeti yokdur.

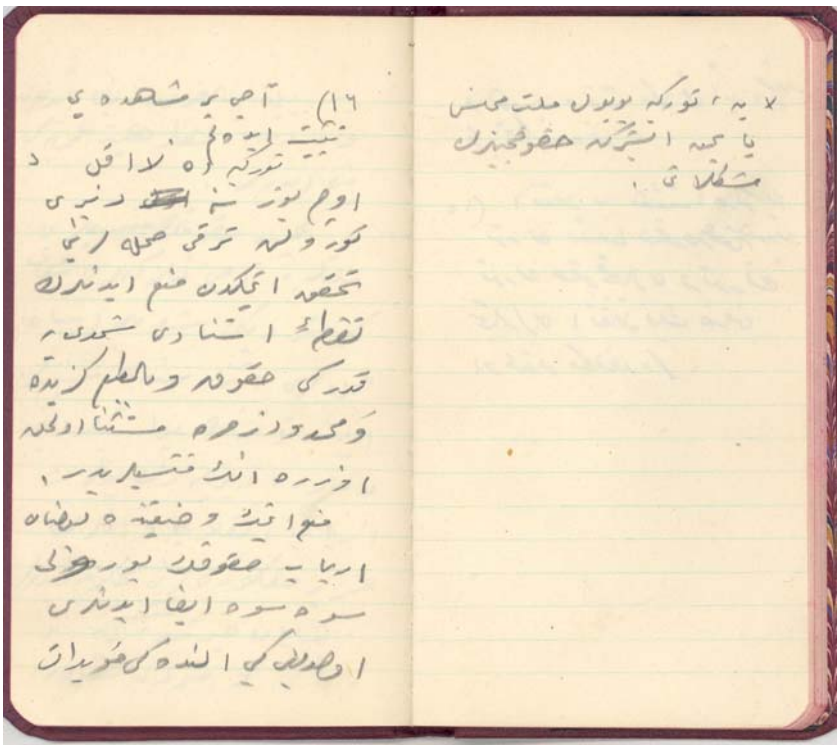
X Türk milletinin bugünkü ihtiyâcât-ı medeniyyesini kurûn-ı vustâî müdevvenât tatmîn etmekden âcizdir

928-479-3-11

ve hiçbir vakit telâfî edememişdir ve edemez.

15) İnkılâb hey'et-i asliyyesiyle Türk milletinin hukuk-ı umûmiyyesidir. Türk hukukçuları ve Türk mahkemeleri inkılâbın zâmini olmakla mükellefdirler.

928-479-3-12

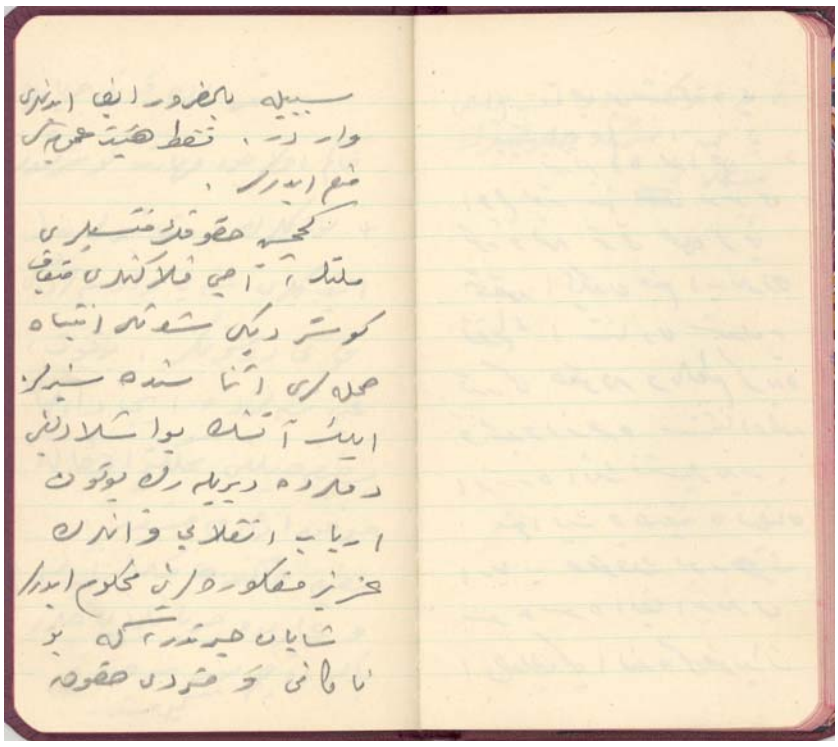
928-479-3-12

X Ben, Türkiye Büyük Millet Meclisini yapmak isterken hukukçuların müşkilâtı.

16) Acı bir müşâhedeyi tesbît edelim.

Türkiye'de lâ-akall üç yüz seneden beri görülen terakki hamlelerini tahakkuk etmekten men' edenlerin nokta-i istinâdı şimdiye kadarki hukuk ve bi-t-tab' güzîde ve mahdûd zümre müstesnâ olmak üzere onun müntesibleridir.

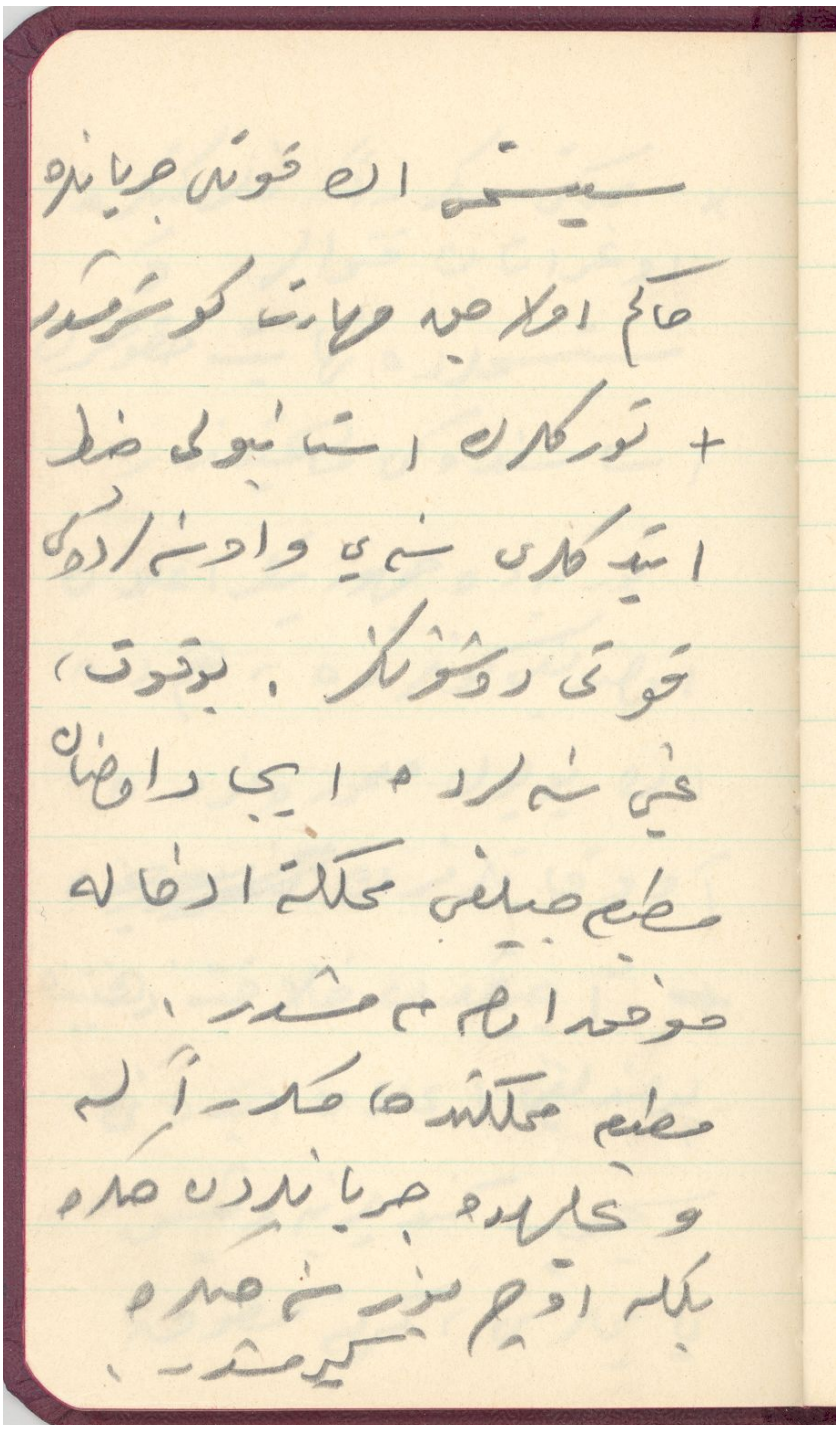
Men' etmek vaz'iyyetinde bulunan erbâb-ı hukukun bu rolü seve seve îfâ edenleri olduğu gibi elindeki müeyyidât

928-479-3-13

sebebiyle bi-z-zarûr îfâ edenleri vardır. Fakat hey'et-i umûmiyyesi men' ederler.

Geçmiş hukukun müntesibleri milletin, acı felâketleri müteâkıb gösterdiği şiddetli intibâh hamleleri esnâsında sinerler. İlk ateşin yavaşladığı demlerde dirilerek bütün erbâb-ı inkılâbı ve onların azîz mefkûrelerini mahkûm ederler. Şâyân-ı hayretdir, ki bu nâ-kâfî ve müstereddî hukuk

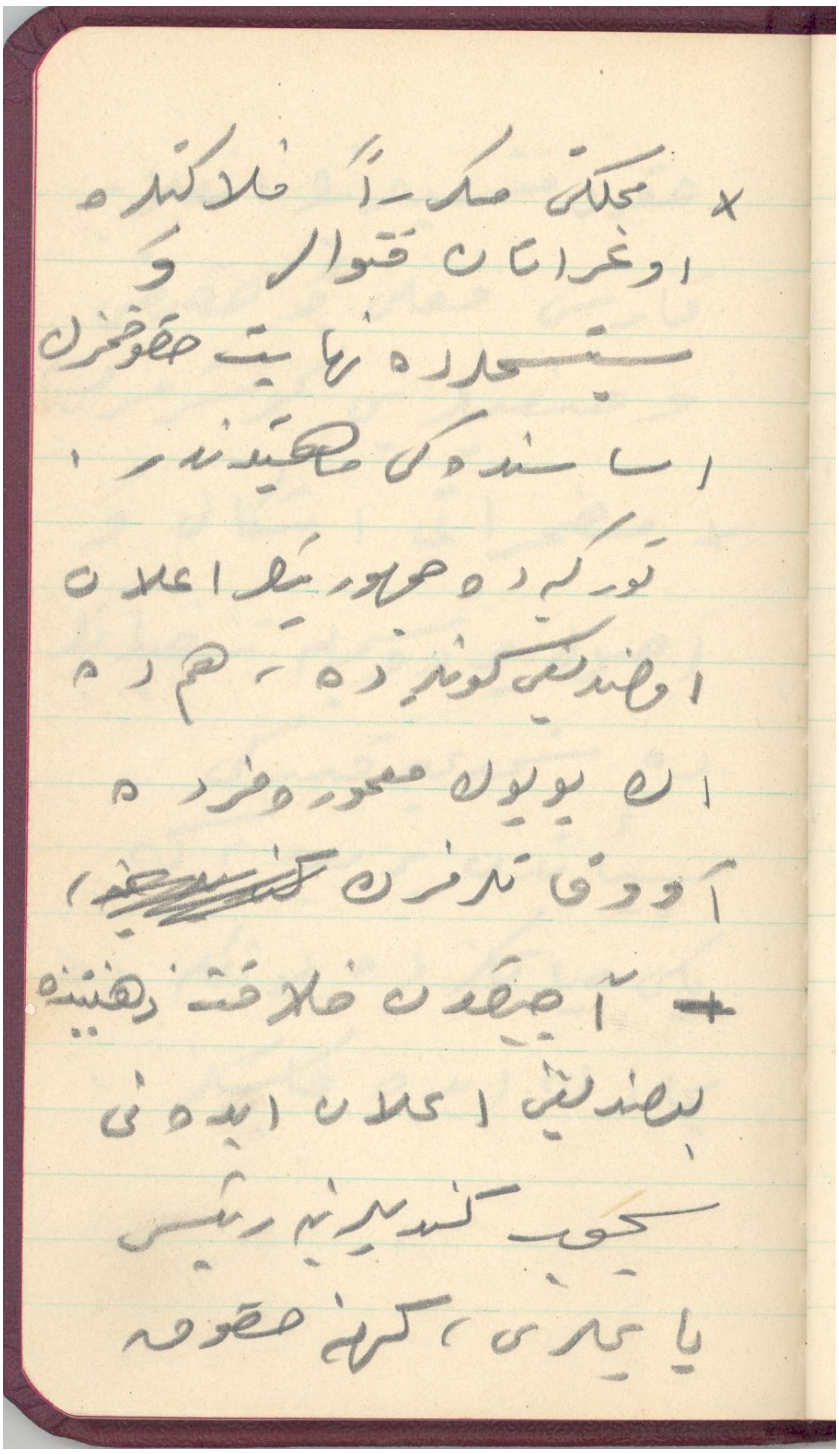
928-479-3-14

928-479-3-14

sistemi en kuvvetli cereyânlara hâkim olacak mahâret göstermişdir.

+ Türklerin İstanbul'u zabt etdikleri seneyi ve o senelerdeki kuvveti düşününüz. Bu kuvvet, aynı senelerde îcâd olunan matbaacılığı memlekete idhâle muvaffak olamamışdır.

Matbaa memleketde, mükerreren leh ve aleyhde cereyânlardan sonra belki üç yüz sene sonra girmişdir.

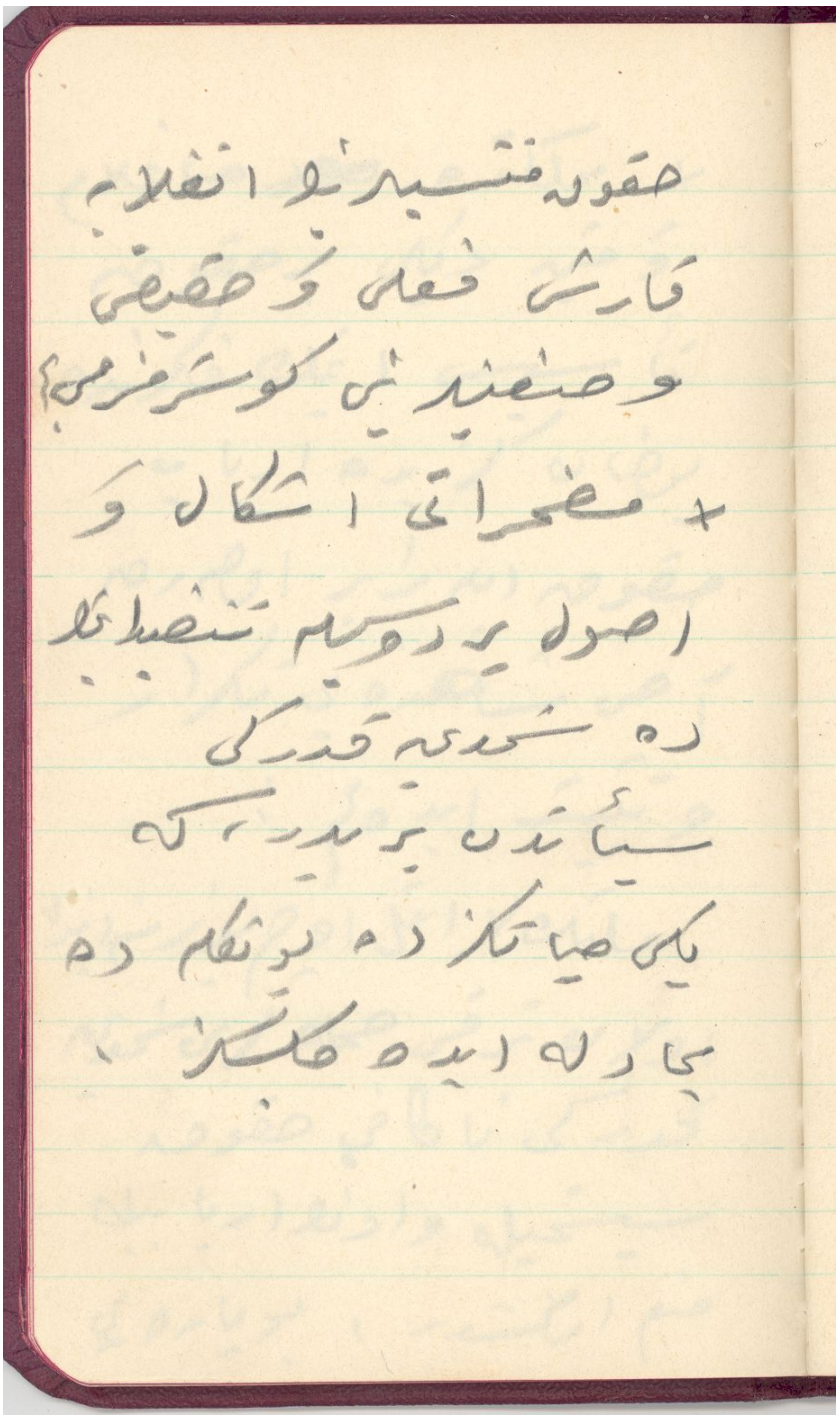

928-479-3-15

928-479-3-15

X Memleketi mükerreren felâketlere uğratan fetvâlar ve sistemler de nihâyet hukukumuzun esâsındaki mâhiyyetdendir.

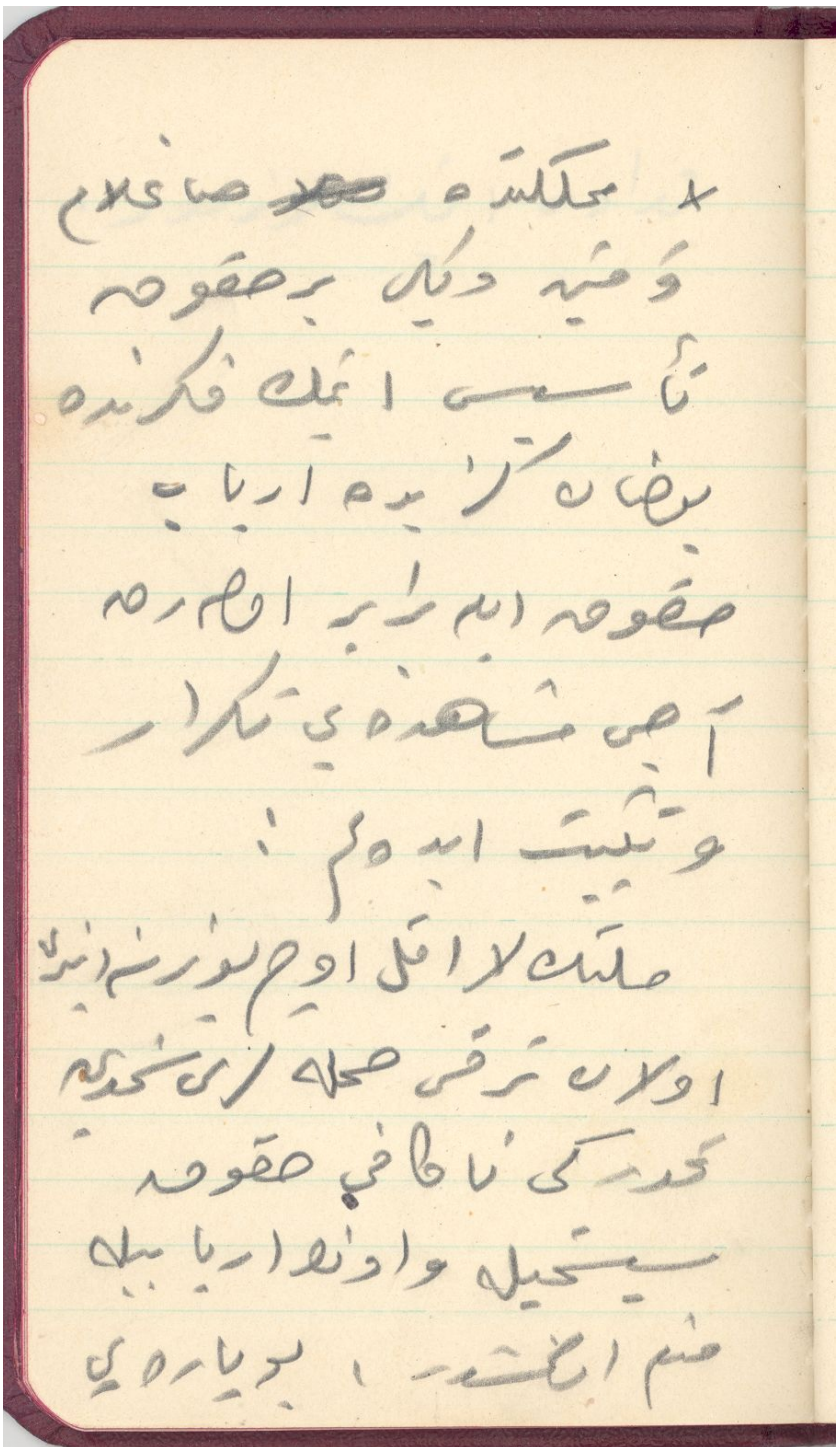
Türkiye'de Cumhûriyyetin i'lân olunduğu günlerde, hem de en büyük ma'mûremizde avukatlarımızın açıkdan Hilâfet zihniyyetinde bulunduğunu i'lân edeni seçib kendilerine reîs yapmaları, köhne hukuk

928-479-3-16

hukuk müntesiblerinin inkılâba karşı fi'lî ve hakikî vaz'iyyetlerini göstermez mi?

+ Muzmerâtı işkâl ve usûl perdesiyle tenkid etmek de şimdiye kadarki seyyiâtdan biridir, ki yeni hayâtınızda bununla da mücâdele edeceksiniz.

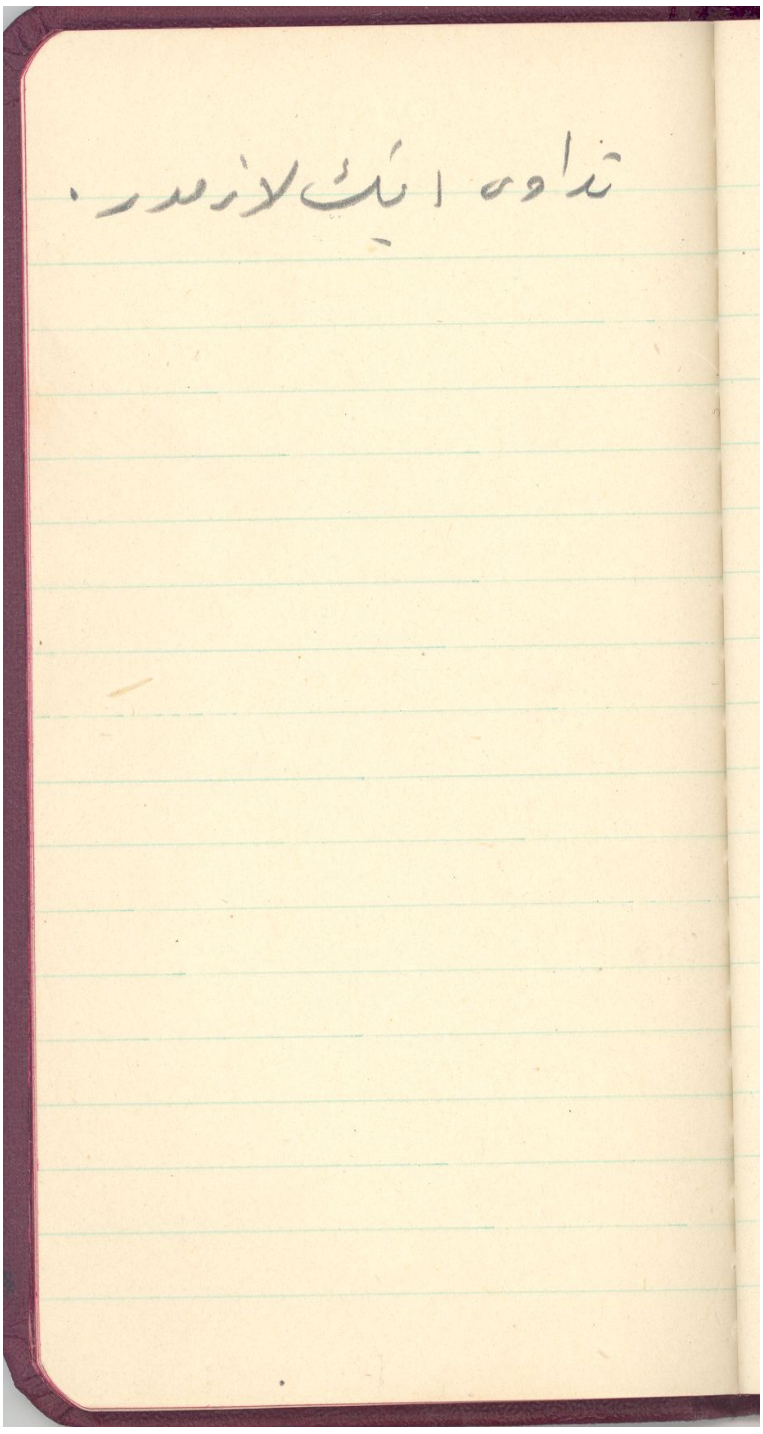

928-479-3-17

928-479-3-17

X Memleketde sağlam ve metîn ve yeni bir hukuk te'sîs etmek fikrinde bulunan güzîde erbâb-ı hukuk ile beraber olarak acı müşâhedeyi tekrar ve tesbît edelim:

Milletin la-akall üç yüz seneden beri olan terakki hamleleri şimdiye kadarki nâ-kâfî hukuk sistemiyle ve onun erbâbıyla men' olunmuşdur. Bu yarayı

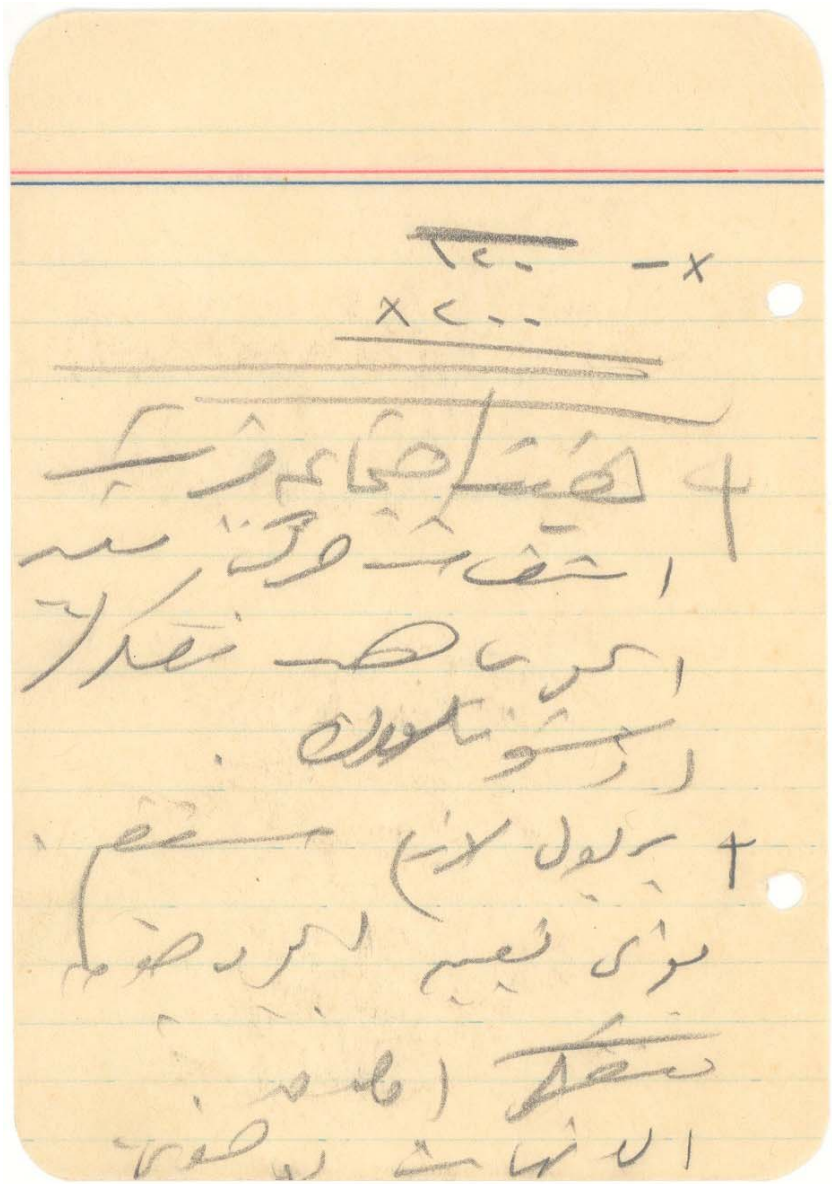

928-479-3-18

928-479-3-18

tedâvî etmek lâzımdır.

B. MUSTAFA KEMAL ATATÜRK'ÜN MİLLÎ MÜCADELE VE CUMHURİYET DÖNEMLERİNDE GERÇEKLEŞTİRİLEN İNKILAPLARA KARŞI GÖSTERİLEN TEPKİLER HAKKINDA TUTTUĞU NOTLARI İÇEREN NOT DEFTERİNİN ÖZGÜN METİNLERİ VE ÇEVİRİM YAZILARI (928-479-6)

928-479-6-1

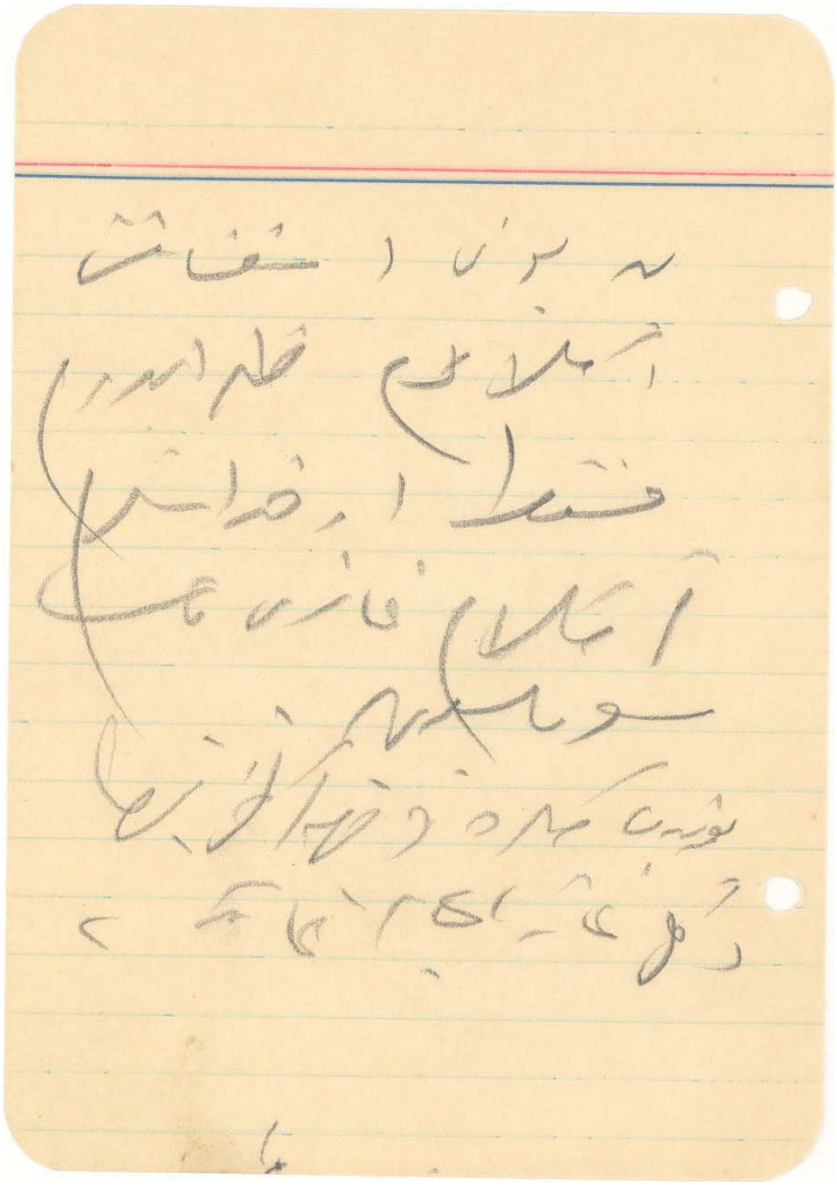
928-479-6-1
X - 120

x 200

Hey’et-i ictimâiyyemizin istikamet-i hareketini tesbît için her mütefekkirimiz düşünsün.

+ Bir yol lâzım müstakim. Bunu ta’yîn için çok mütefekkir (?) olduk.

En nihâyet bulundu (?).

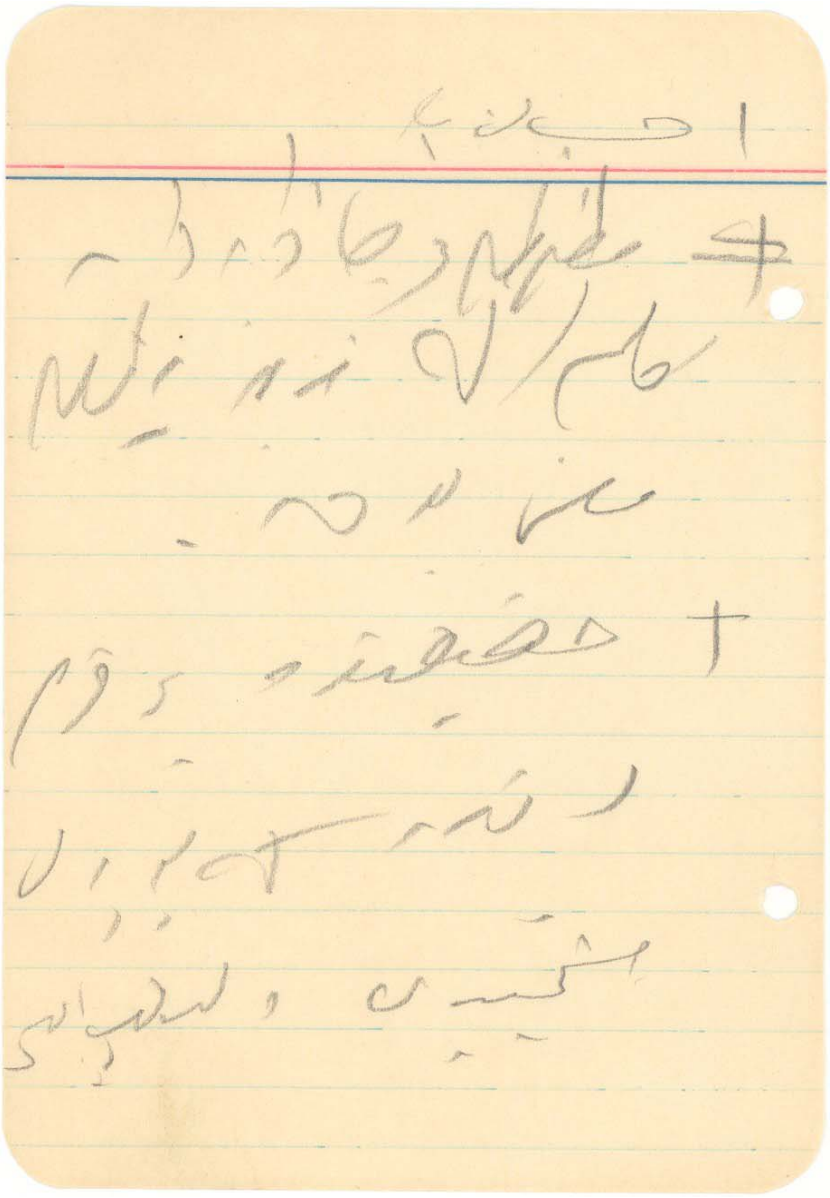

928-479-6-2

928-479-6-2

Ben bunu, istikametini anladım, zannederim. Fakat arkadaşlarım anlam... Gazi Paşa söylesin.

Bundan sonra ve fehmiyyeleriniz benden değil ... âid.

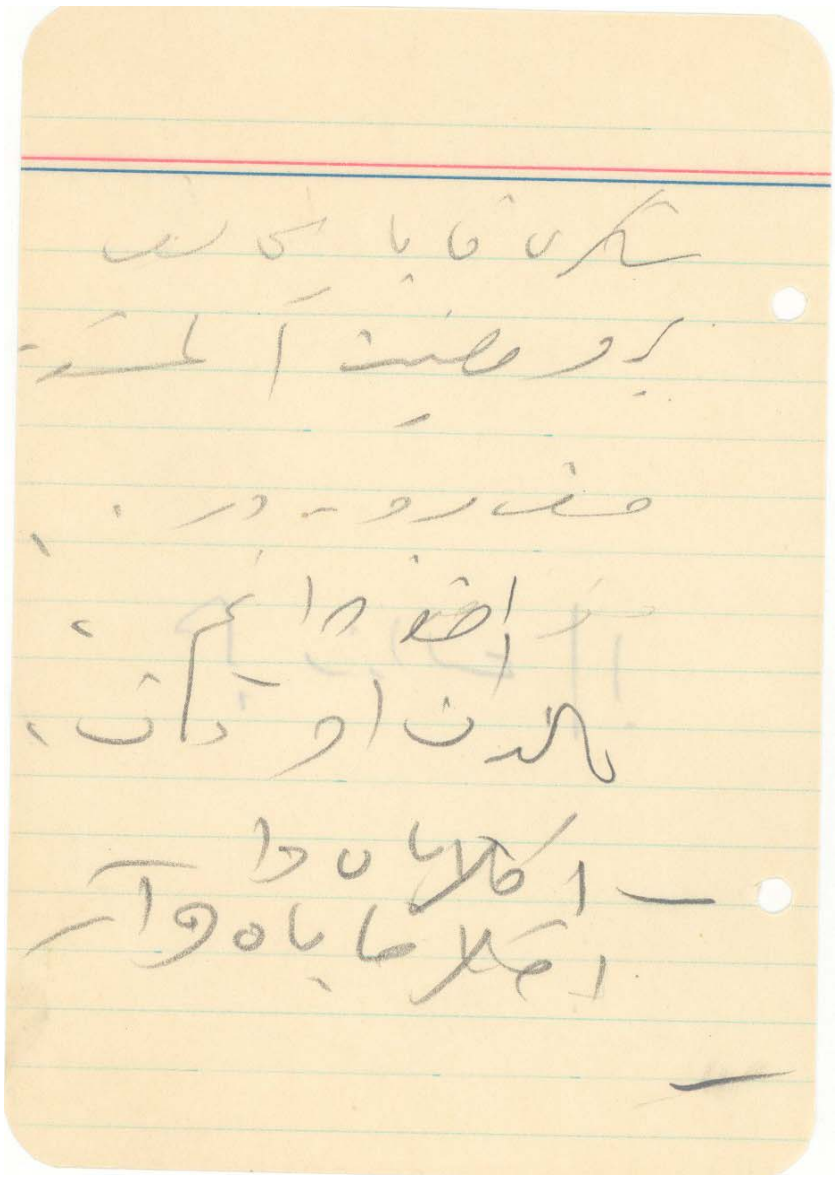

928-479-6-3

928-479-6-3
İhsan Bey

+ Mutantan, ... (?) kelimelerle müzeyyen lâkin ma'nası yok.

+ Hakikatde birkaç gündür ki büyük mütecebbirî (?) ve ... (?) idi.

928-479-6-4

928-479-6-4

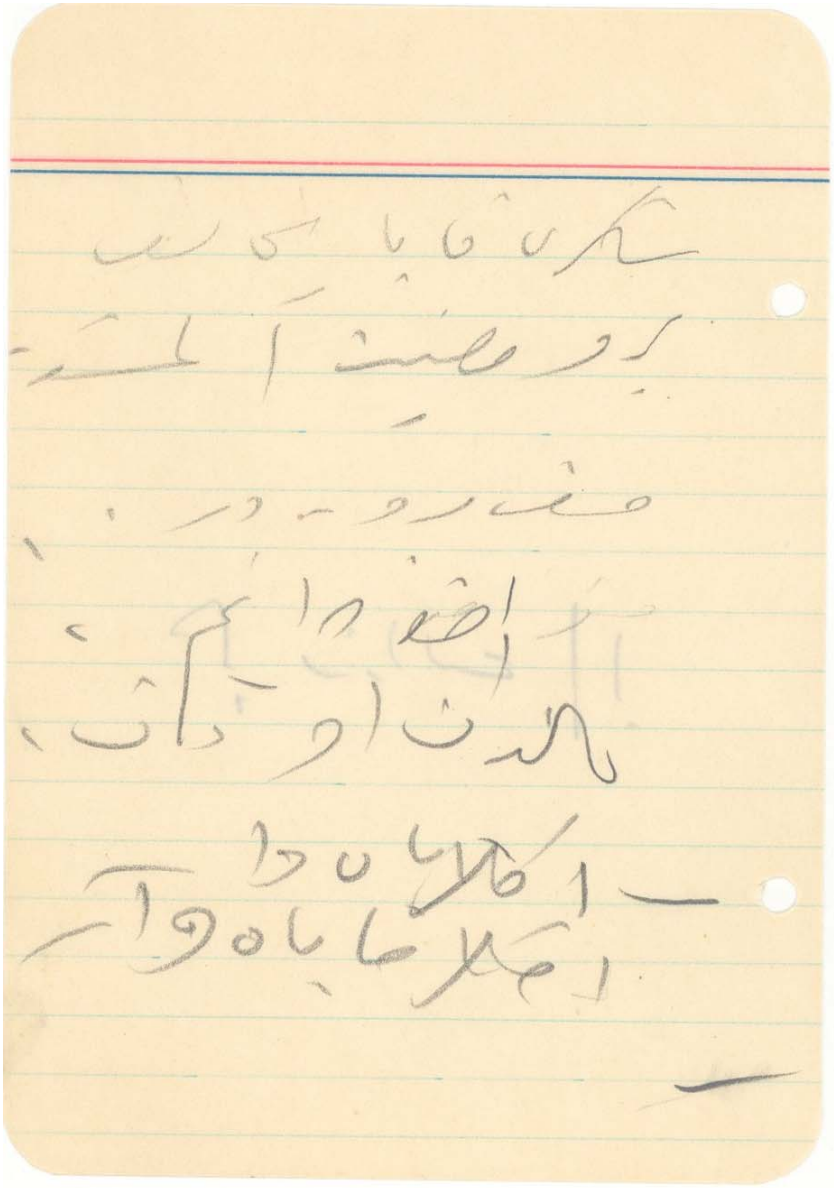
Şükrü Kaya muhâlif bir vaz'iyyet almışdır.

Mağrûrdur (?).

Ankara'dayım (?)

Bi-z-zât evden (?)

- Anlayan var, anlamayan var (?).

928-479-6-5

928-479-6-5

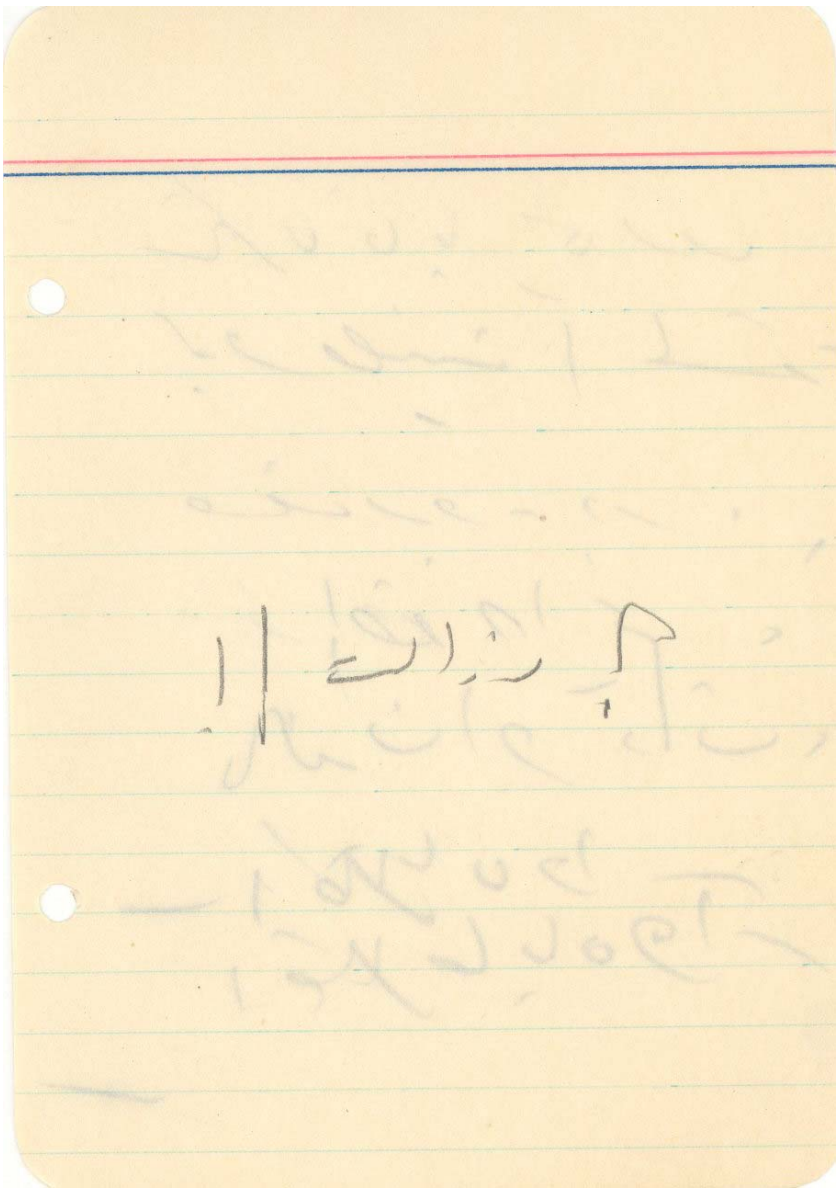
Şükrü Kaya muhâlif bir vaz'iyyet almışdır.

Mağrûrdur (?).

Ankara'dayım (?)

Bi-z-zât evden (?)

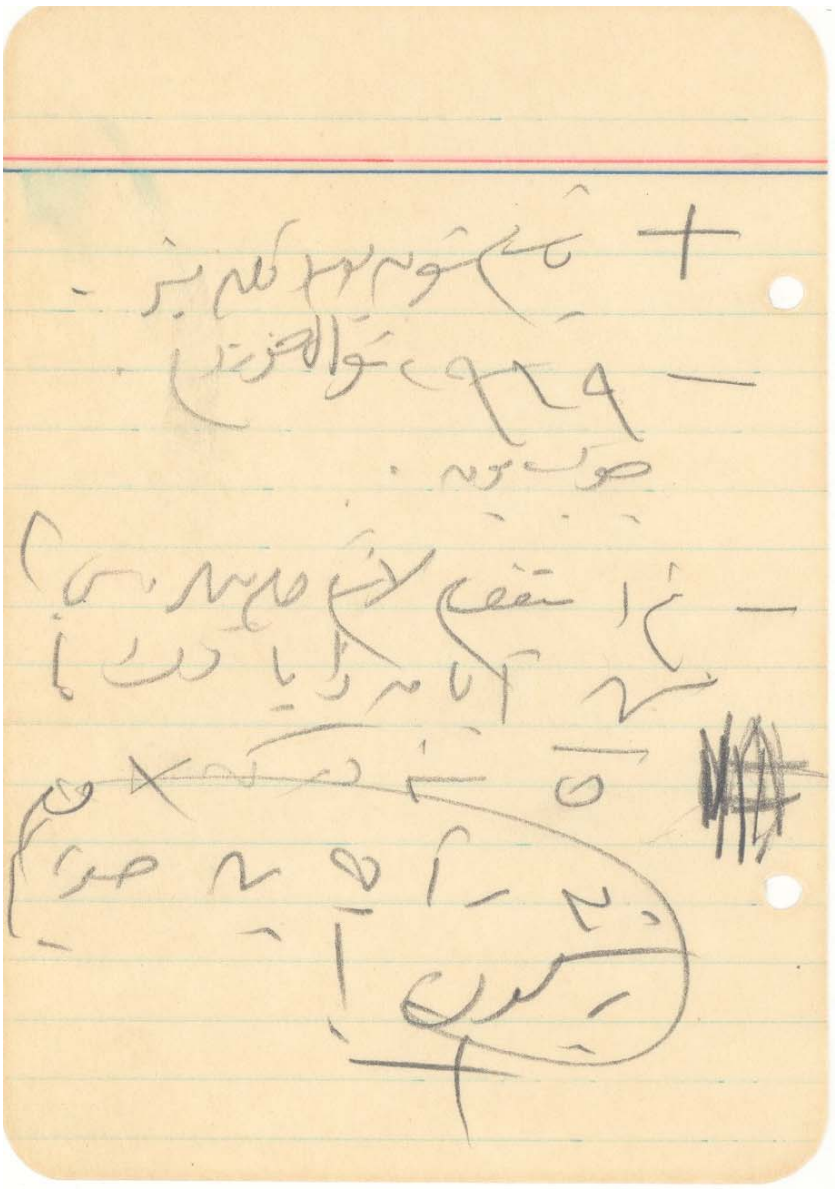
- Anlayan var, anlamayan var (?).

928-479-6-5a

928-479-6-5a

Rezâlet?!!

928-479-6-6

928-479-6-6

+ Paşam şunu buraya eklemeliyiz (?).

29 suâl sordum.

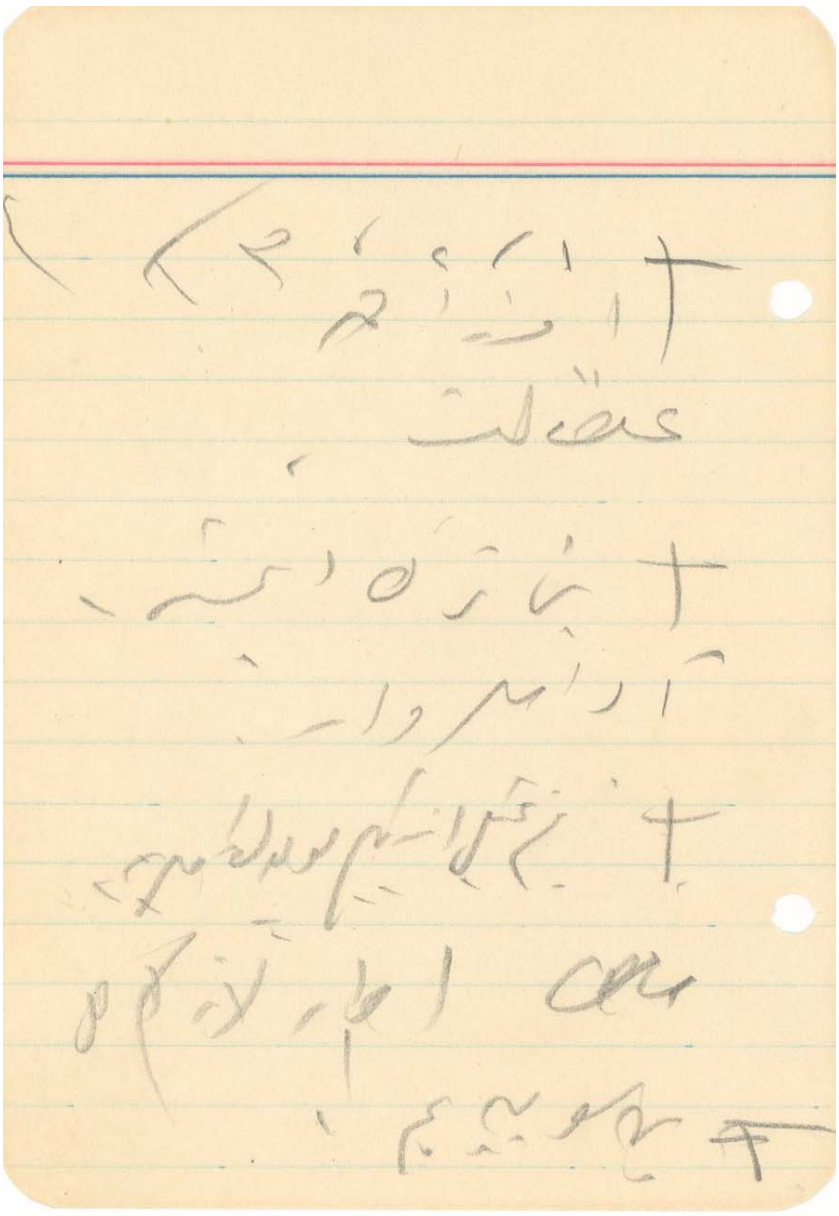
Cevâb yok.

- Benim isti’fâm lâzım gelebilir mi?

Sen ayak dayadın!

Beş senedir ki X

30 re’ye ben sordum. Bir gün!

928-479-6-7

928-479-6-7

1, 2, 3, 4

Uzak (?)

Atalet.

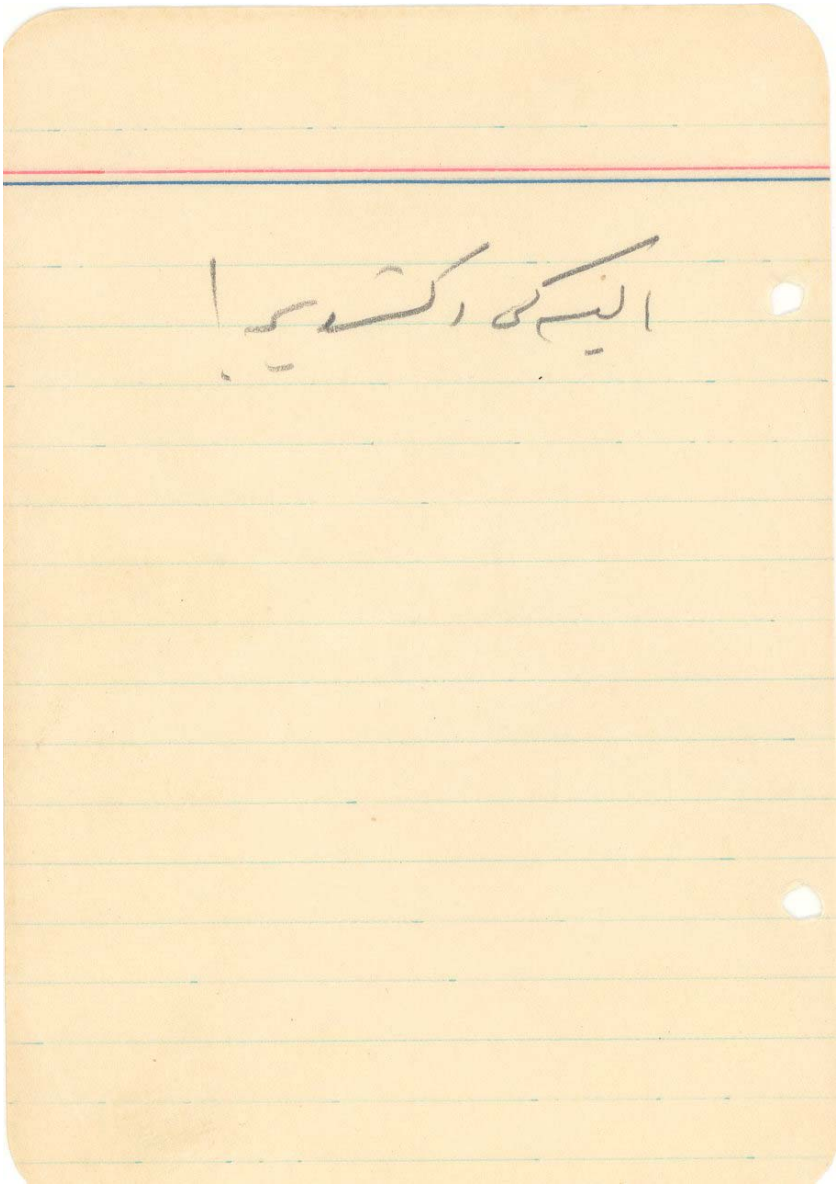
+ Beni terk etmiş.

Adamlar var.

+ Benim temsîl etdiğim büyük emellerin

mutlak icrası lâzım değil.

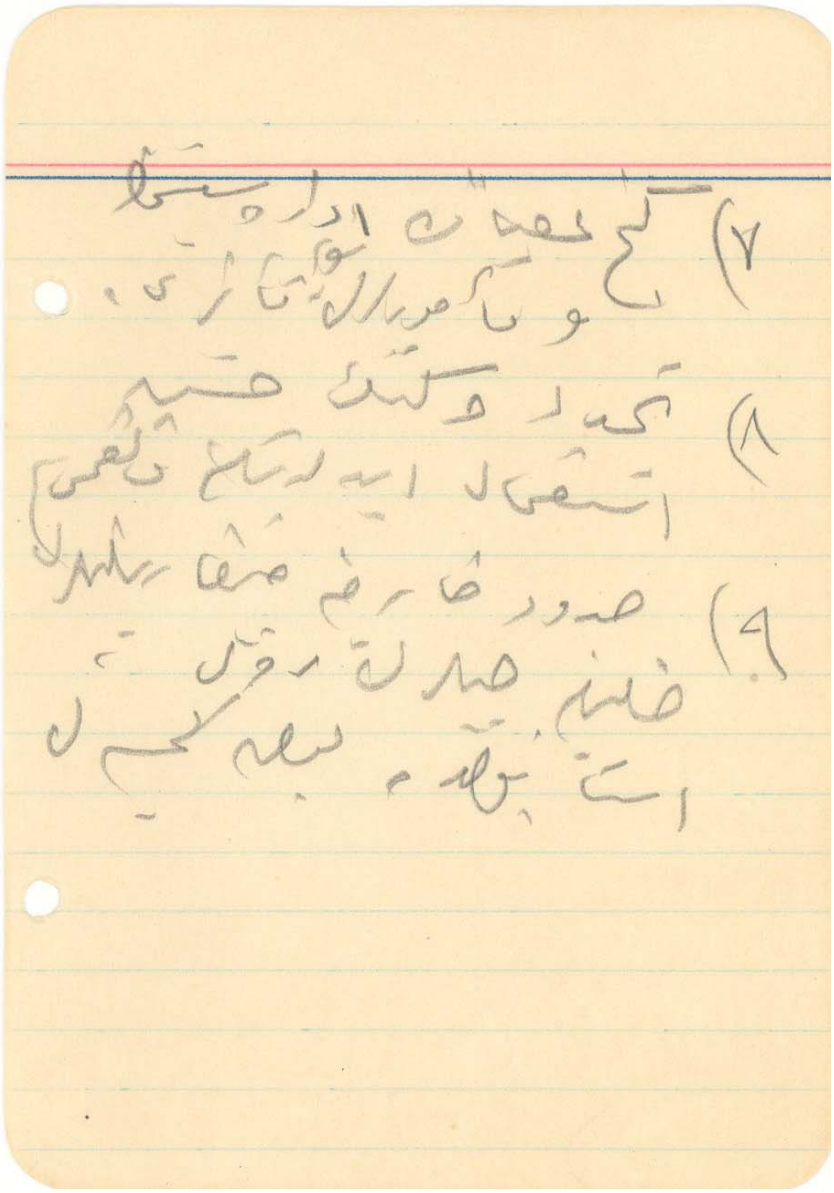
+ Ben söyleyeyim!

928-479-6-8

928-479-6-8

Elbiseni değişdir!

928-479-6-9

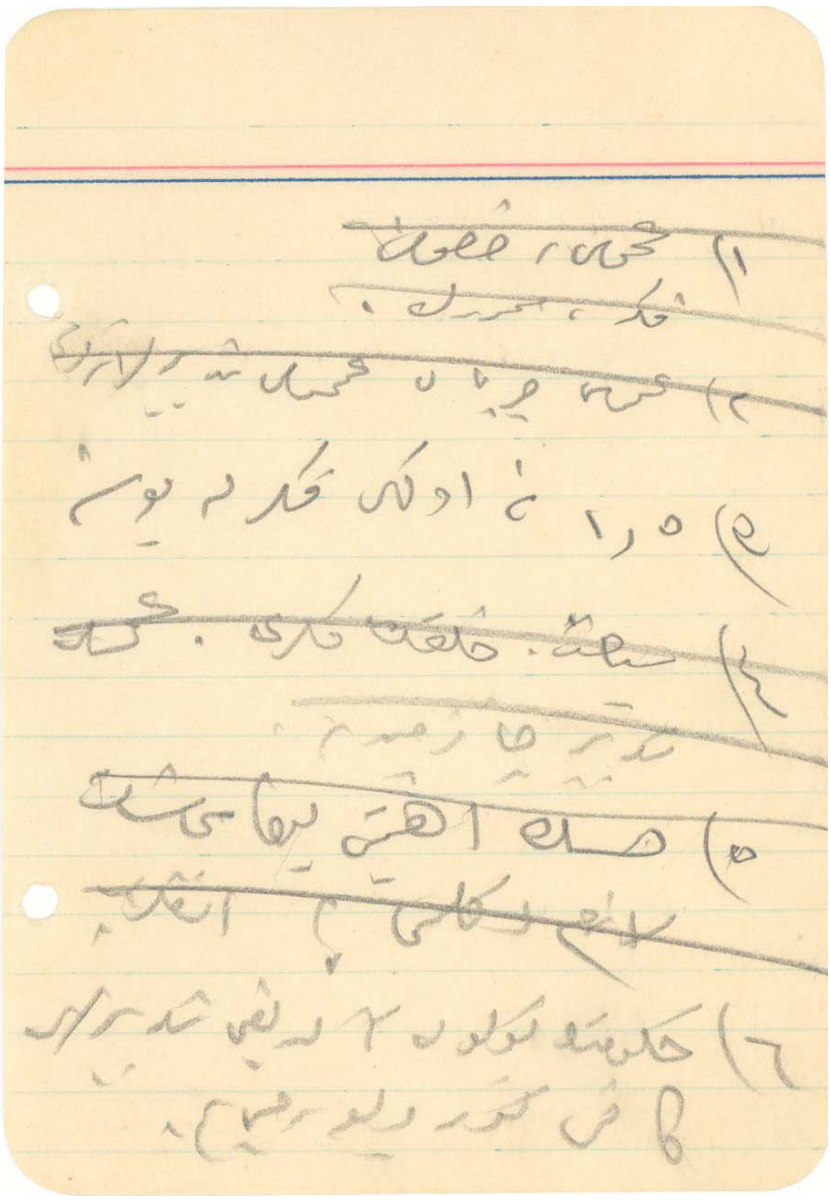
928-479-6-9

7) Genç isyânında idâre sisteminin ve me'mûrların sû-i te'sîri.

8) Teceddüd hareketinin hüsn-i isti'mâl edildiğine kani' miyim (?)

9) Hudûd hâricine çıkarılanların, Halîfecilerin serveti,

İstanbul'da ba'zı kimselere

928-479-6-10

928-479-6-10

1) Umûmî, hukuki, fikir, muharrirlere.

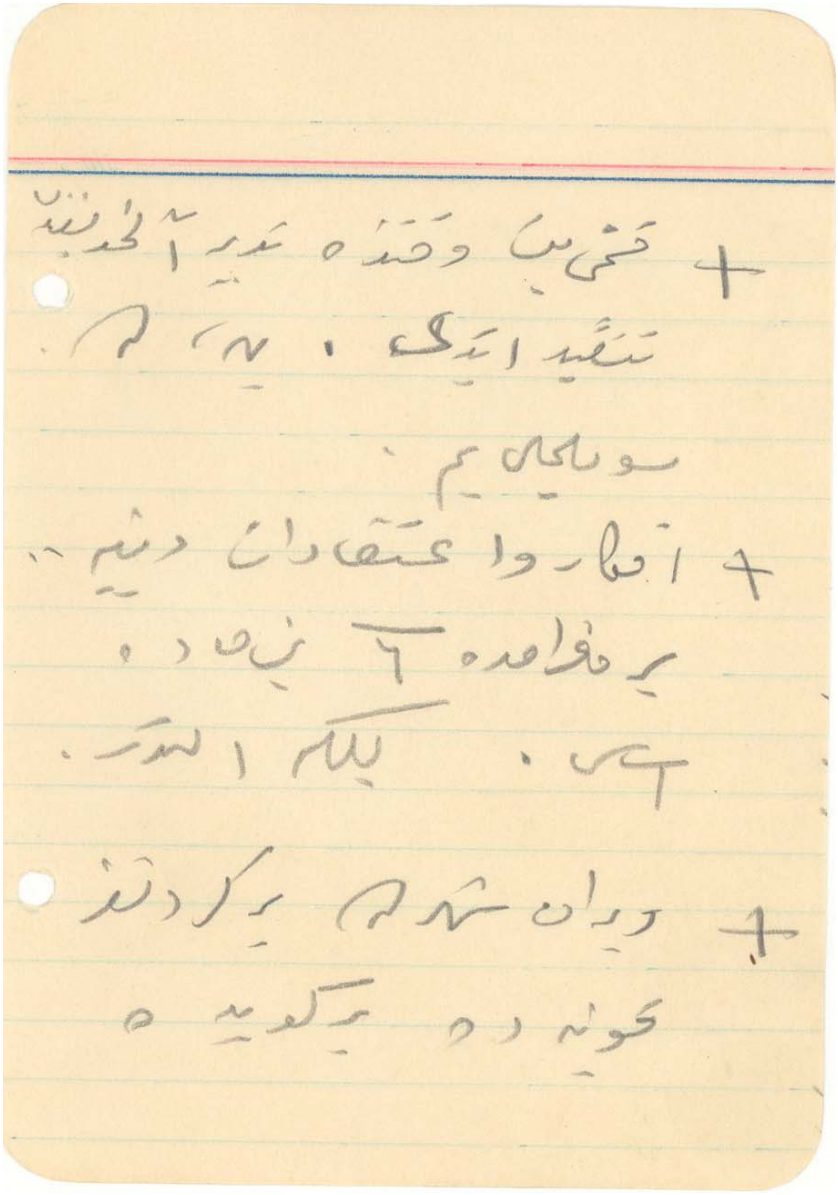
2) Umûmî cereyân, umûmî tedbîr lâzımesi

3) 1,5 sene evvelki fikirle boşa

4) Seyâhat. Halkın fikri. Umûmî tedbîr çare midir?

5) Hissin ehemmiyyeti buna mümâşât lâzım değil mi? İnkılâb.

6) Hükûmetin bugün aldığı tedbirleri kâfî görüyor muyum (?)

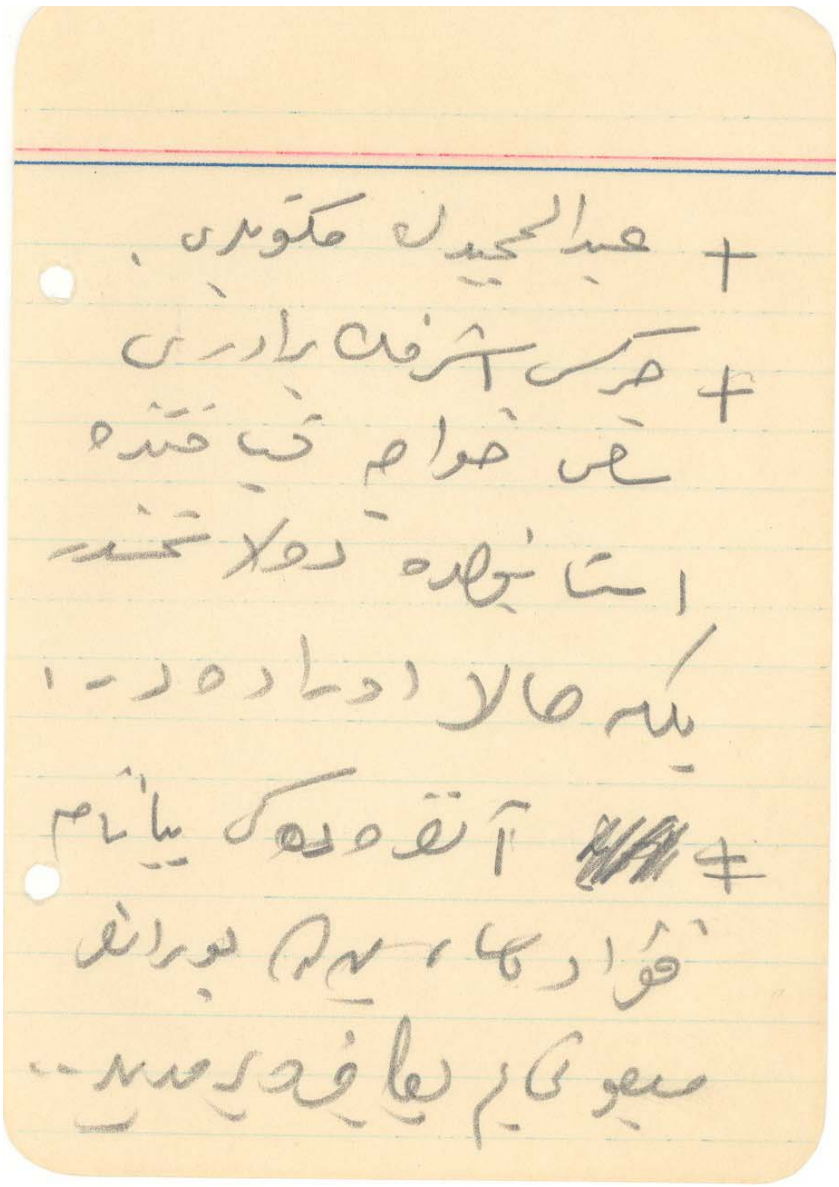
928-479-6-11

928-479-6-11

+ Fethi Bey vaktinde tedbîr alınmadığından tenkid etdi. Ben de söylemeliyim.

+ Efkâr ve i'tikadât-ı diniyye. Programda 6'ncı mâdde esâs. Belki alınır.

+ Viranşehir'de bir Kürd nefer Konya'da bir köyde.

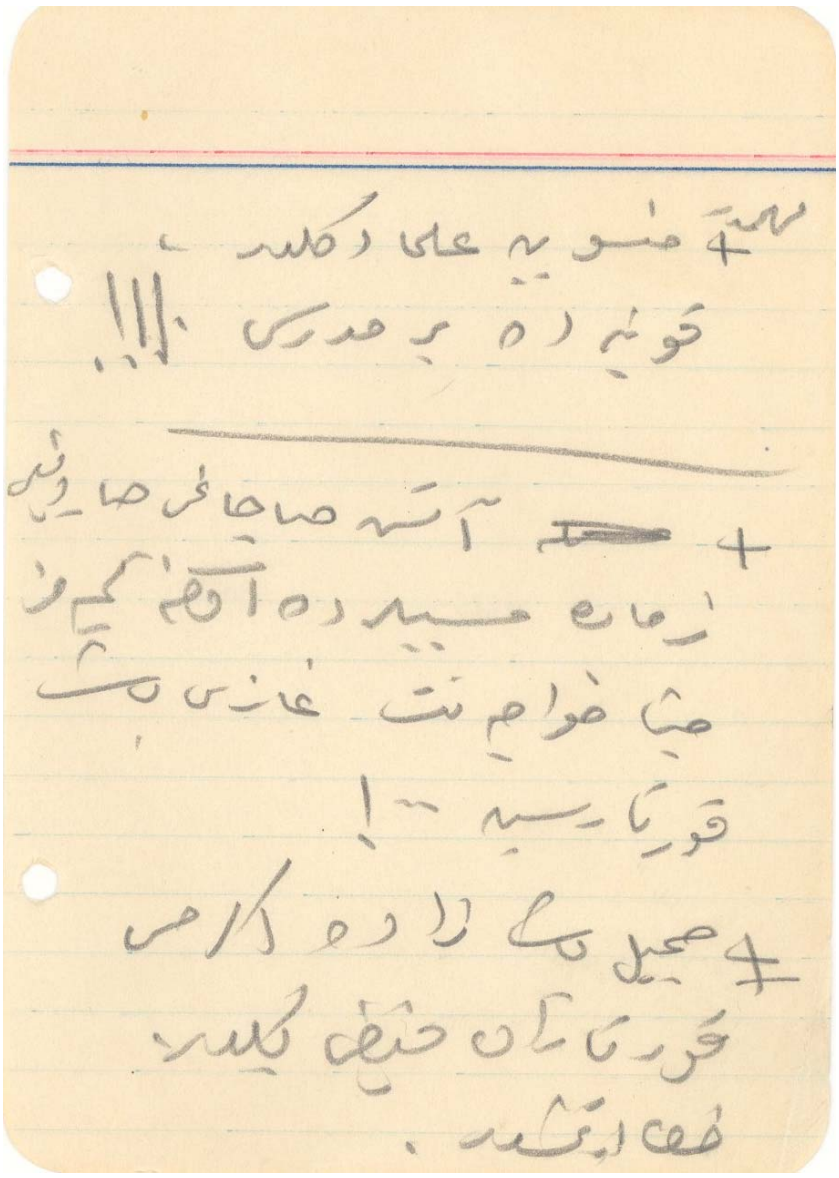
928-479-6-12

928-479-6-12

+ Abdülmecid'in mektûbları.

+ Çerkes Eşref'in birâderi Sami hoca kıyafetinde İstanbul'da dolaşmışdır. Belki hâlâ oradadır.

+ Ankara'daki beyân-nâme. Fuad Paşa, ben de buranın meb'ûsuyum. Bana haber vermediler.

928-479-6-13

928-479-6-13

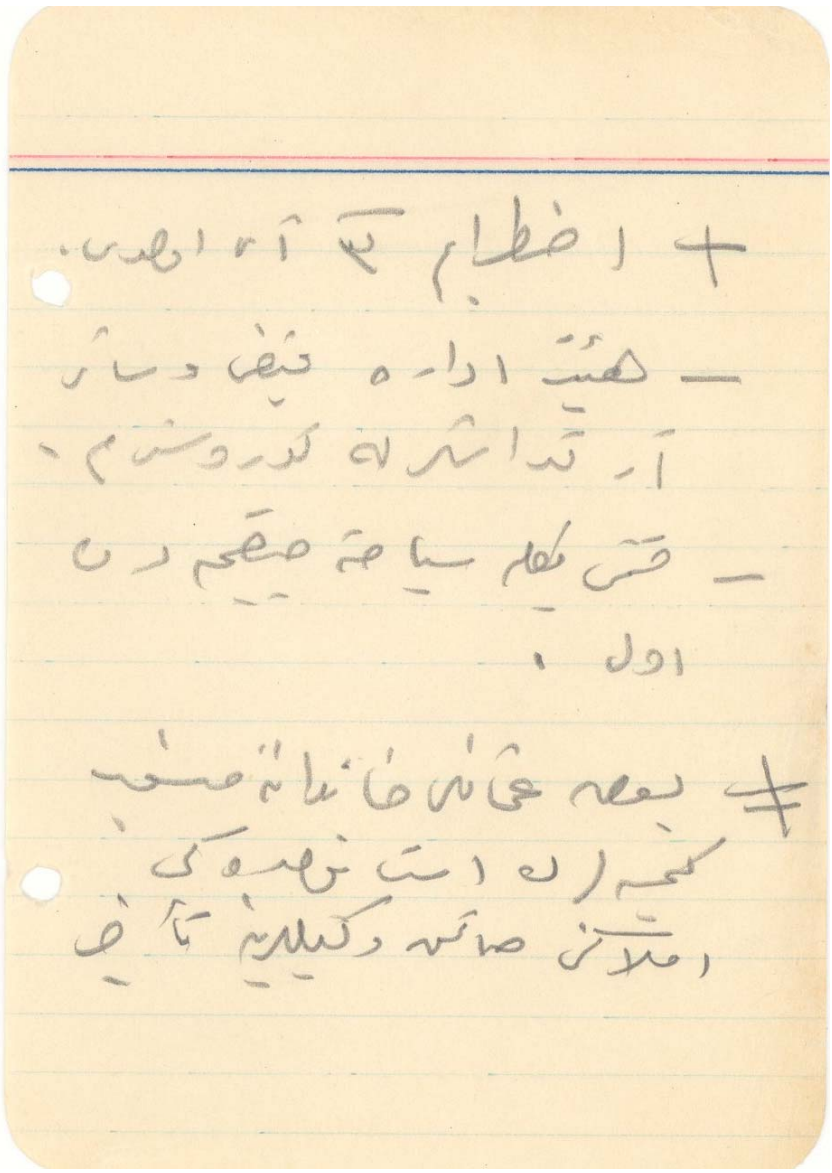
Mühimdir.

+ Mensûbîn-i ulemâ değildir.

Konya'da bir müderris!!!

+ Ateş saçağı sardığı zaman müsebbibler de önüne geçemez. Ziya Hocanın Gazi Paşa kurtarsın..!

+ Cemil Paşazâde Ekrem'i kurtaran Feyzi Beydir. Hata etmişdir.

928-479-6-14

928-479-6-14

+ Iztırâbım üç ay oldu.

- Hey’et-i idâre Feyzi ve sâir arkadaşlarla görüşdüm.

- Fethi Beyle seyâhate çıkmadan evvel.

+ Ba’zı Osmânlı hânedânına mensûb kimselerin İstanbul’daki emlâkini satmak vekillerine te’hîr

+ عدم تمیلہ و شعور کی
قسم نہ اندازہ آدمی
خصوصیات کا تعین کرنا
طبعی عادت ضابطہ و
قسم نہ اندازہ کی سوچ
شعائر

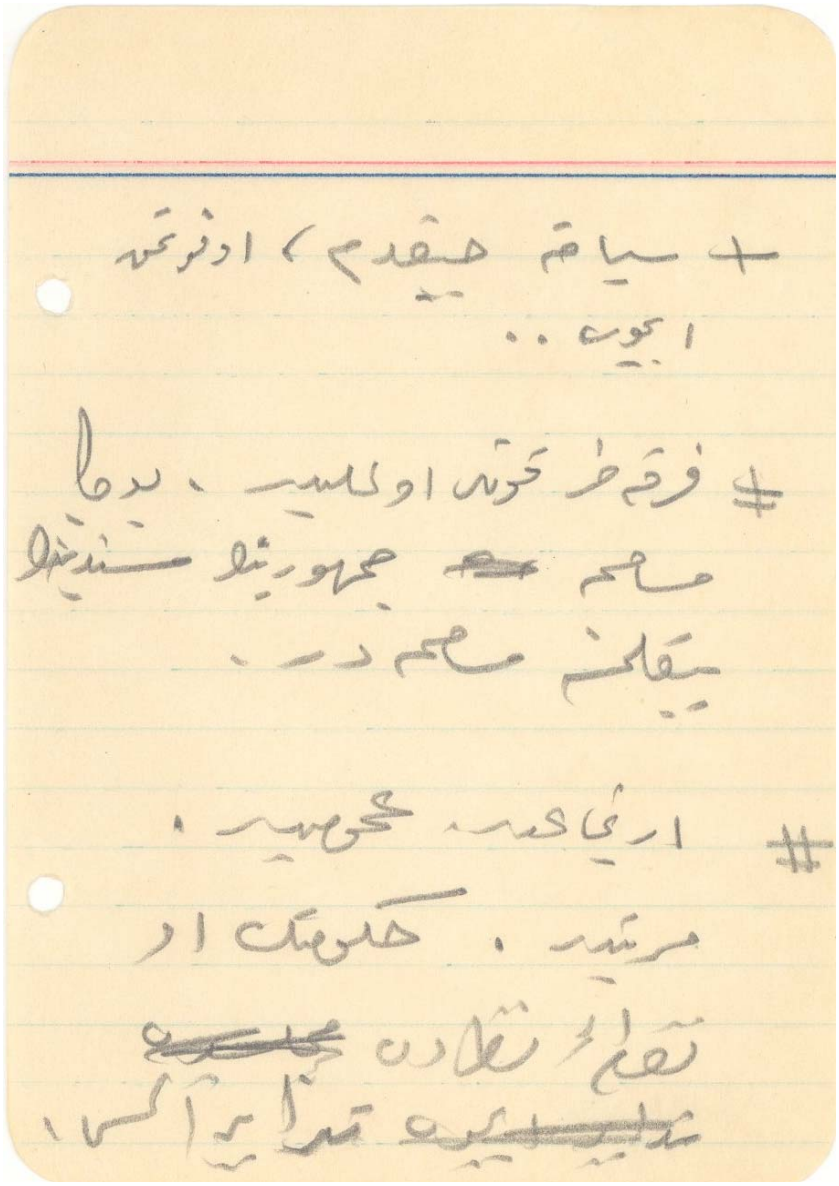
+ حرکت اعضاء
اعضاء ، یونٹ صلاحیتی
حرکت دھم و مملکت داخلہ
برقی کم شکار اعضاء یکرنگ
خارجہ فوہ خیر لیتے ۔

928-479-6-15

928-479-6-15

+ Çok kıymetli ve şuûrlu kumandanlarımızdan aldığım husûsî mektûblarda matbûâtın zâbitân ve kumandanlar üzerindeki sû-i te'sîrinden şikâyet

Hareket ihzâr olunduğuna, bunun Hilâfetci Çerkes Edhem ve memleket dâhilinde birtakım şebekeler olduğu Bükreş'den Hâriciyyemize haber verilmişdir.

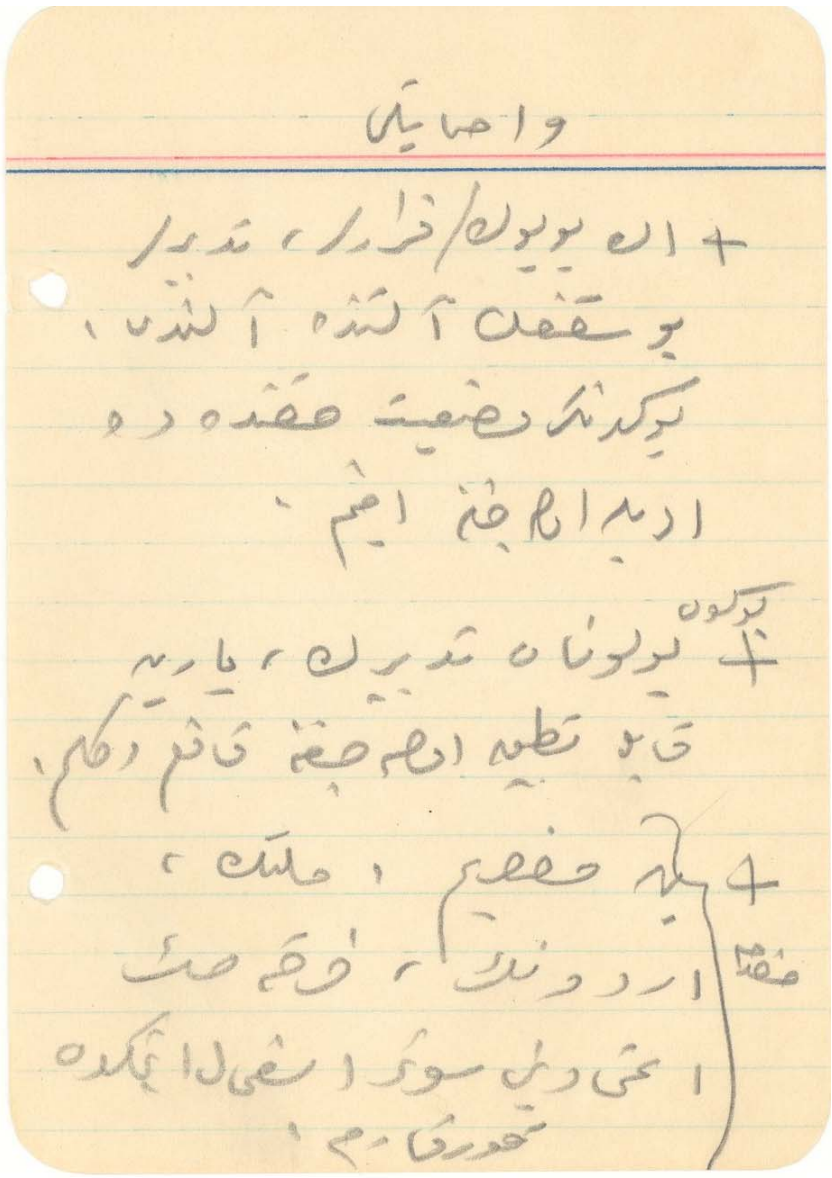
928-479-6-16

928-479-6-16

+ Seyâhate çıkdım, okutmak için..

+ Fırkamız kuvvetli olmalıdır. Buna müsâmaha Cumhûriyyetin mesnedinin yıkılmasına müsâmahadır.

+ İrticâ'dır. Umûmîdir. Mürettebdir. Hükûmetin o nokta-i nazardan tedâbîr alması.

928-479-6-17

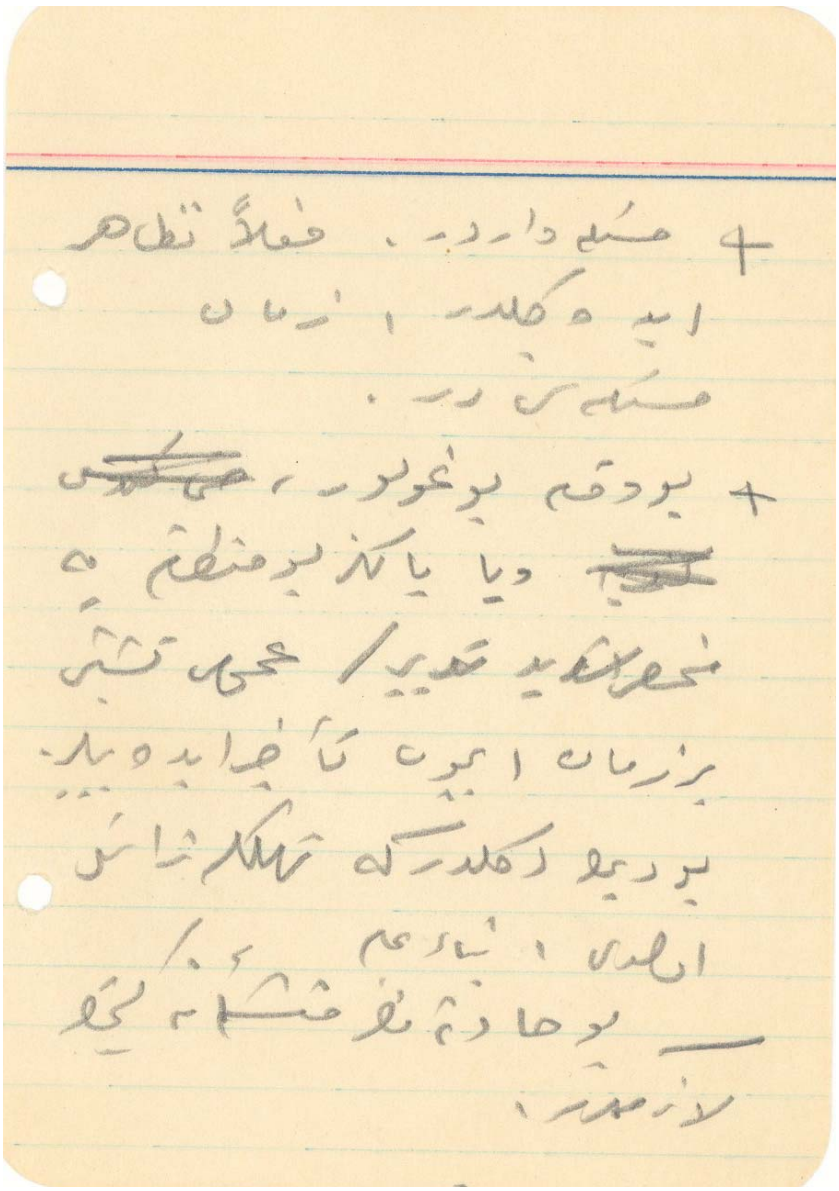
928-479-6-17

+ En büyük ve isâbetli karârlar, tedbirler bu sakfın altında alındı.

Bugünkü vaz'iyyet hakkında da öyle olacağına emînim.

+ Bugün bulunan tedbîrin, yarın kabil-i tatbîk olacağına kani' değilim.

+ Mukaddime [Ben münhasırım. Milletin, ordunun, fırkamın i'timâdını sû-i isti'mâl etmekden korkarım.]

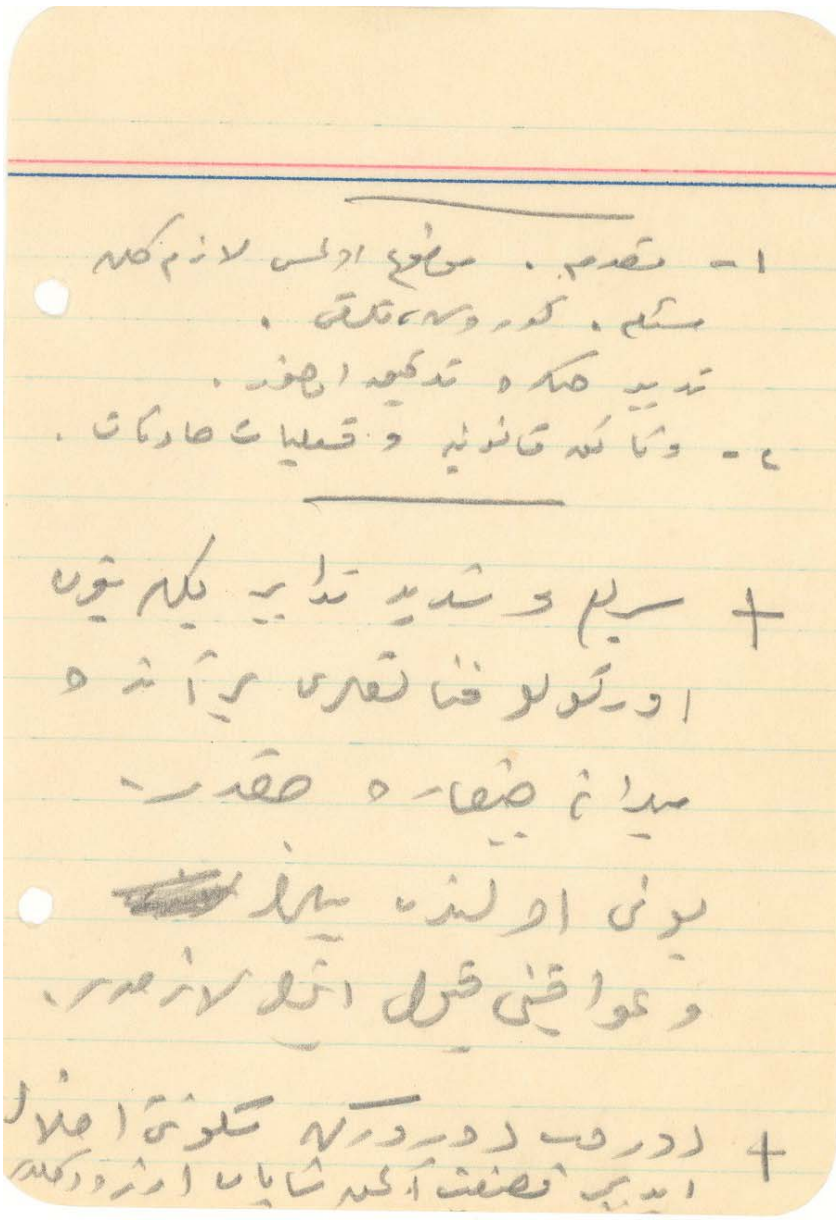
928-479-6-18

928-479-6-18

+ Mes’ele vardır. Fi’len tezâhür edecekdir. Zaman mes’elesidir.

+ Bu vak’a boğulur, veya yalnız bu mıntakaya münhasır şedîd tedbîrler umûmî teşebbüsü bir zaman için te’hîr edebilir. Bu demek değildir ki tehlike zâil oldu. Binâen aleyh

- Bu hâdisenin menşeine gitmek lâzımdır.

928-479-6-19

928-479-6-19

1- Mukaddime. Mevzû' olması lâzım gelen mes'ele. Görüş, telakki.

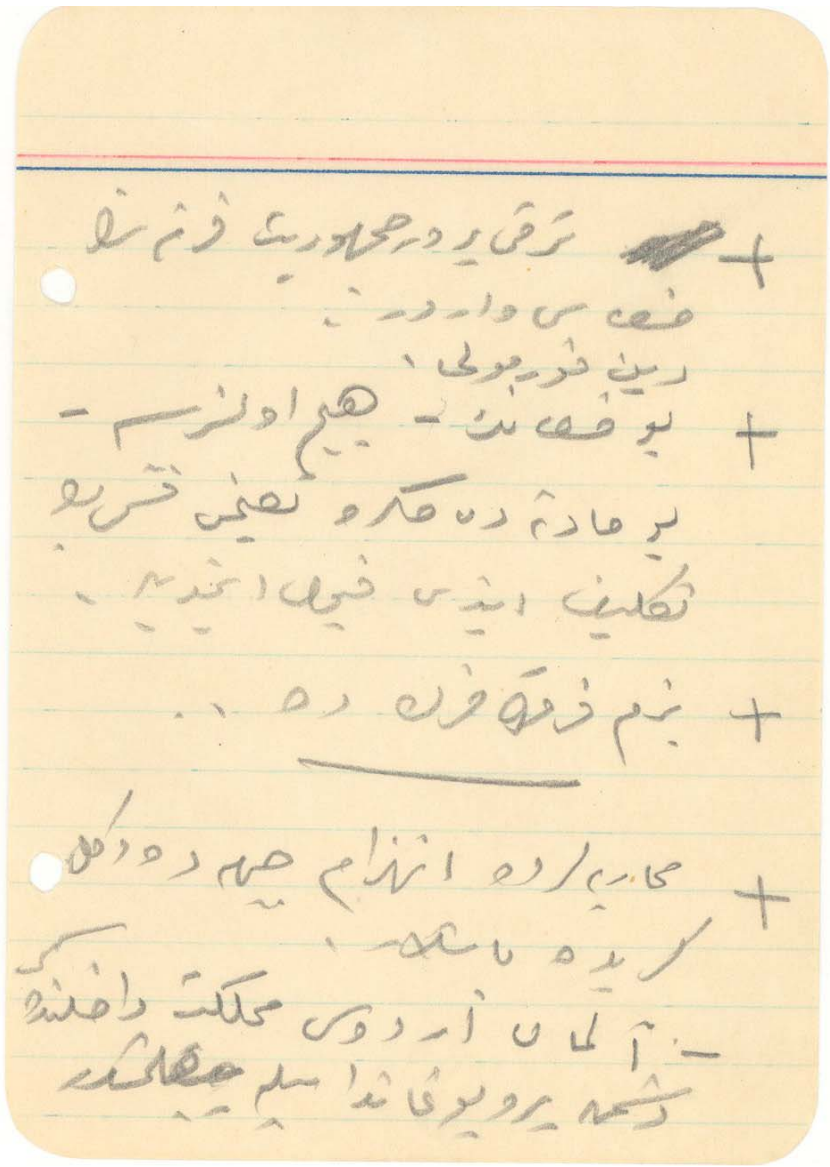
Tedbîr sonra tetkik olunur.

2- Vesâik-i kanûniyye ve fi'liyyât-ı hâdisât.

+ Serî' ve şedîd tedâbîr belki bütün örtülü fenâlıkları bir anda meydâna çıkaracakdır.

Bunu evvelinden bilmek ve avâkıbını kabûl etmek lâzımdır.

+ Durup dururken sükûneti ihlâl edici vaz'iyyet almak şâyân-ı ârzû değildir.

928-479-6-20

928-479-6-20

+ Terakki-perver Cumhûriyyet Fırkasının hatası vardır.

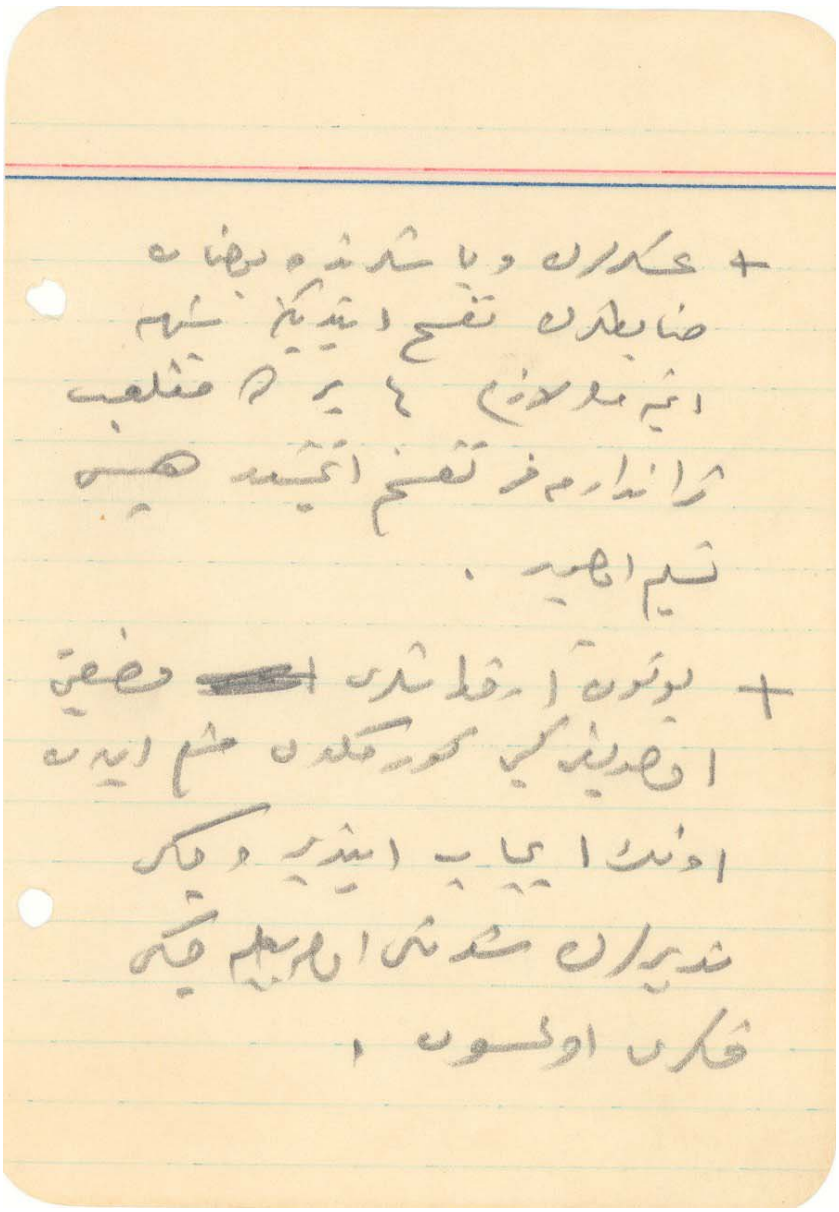
Din formülü.

Bu hatanın -hiç olmazsa- bu hâdiseden sonra taayyünü Fethi Bey teklîf etti kabûl etmediler.

+ Bizim fırkamızın da.

+ Muhârebelerde inhizâm cephede değil geride başlar.

- Alman ordusu memleket dâhilindeki düşman propagandasıyla yıkılmışdır.

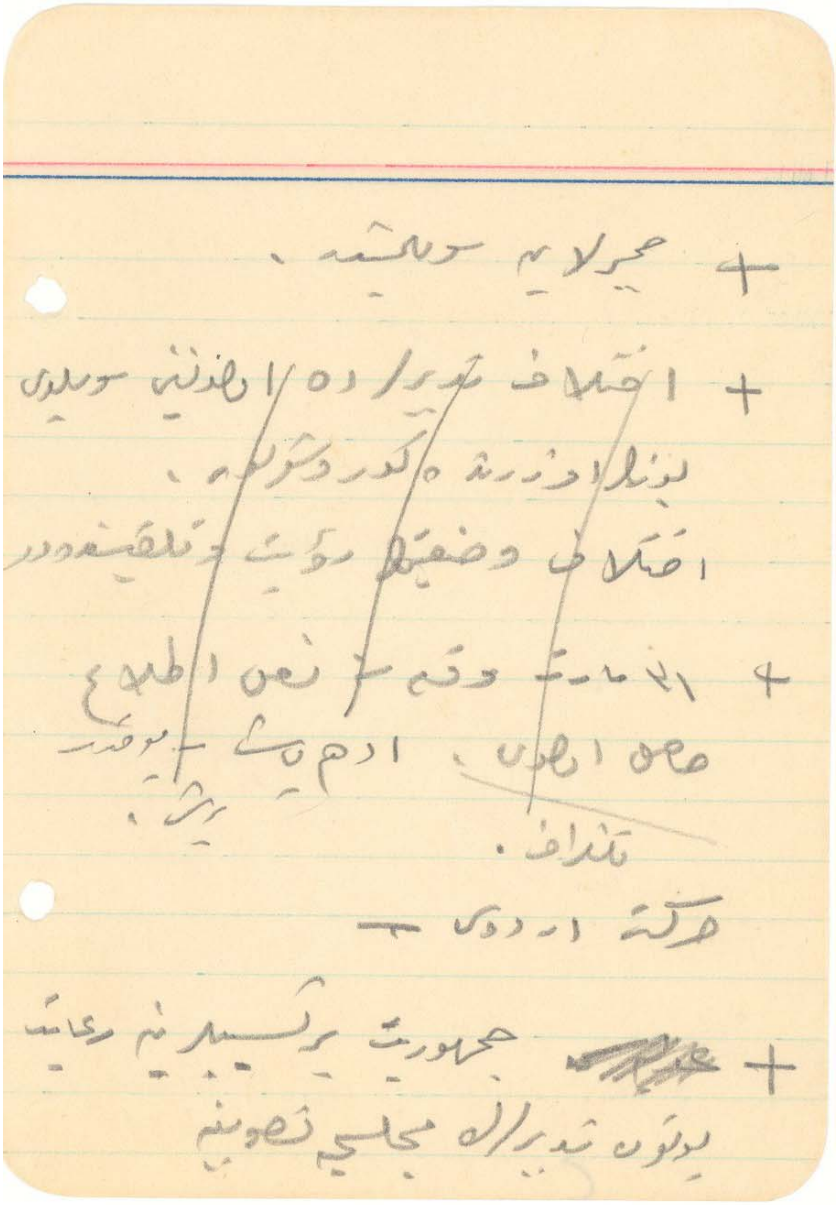

928-479-6-21

928-479-6-21

+ Askerlerin ve başlarında bulunan zâbitlerin tefessüh etdiğine şübhe etmemek lâzım dört yerde mütela'ib jandarmamız tefessüh etmişdir. Hepsi teslîm oluyor.

+ Bütün arkadaşları vaz'iyyeti olduğu gibi görmekden men' eden onun îcâb etdireceği tedbîrlerin şiddetli olabileceği fikri olmasın.

928-479-6-22

928-479-6-22

+ Cemberlayn söylemişdir.

+ İhtilâf tedbîrlerde olduğunu söyledi bunun üzerinde görüşülür.

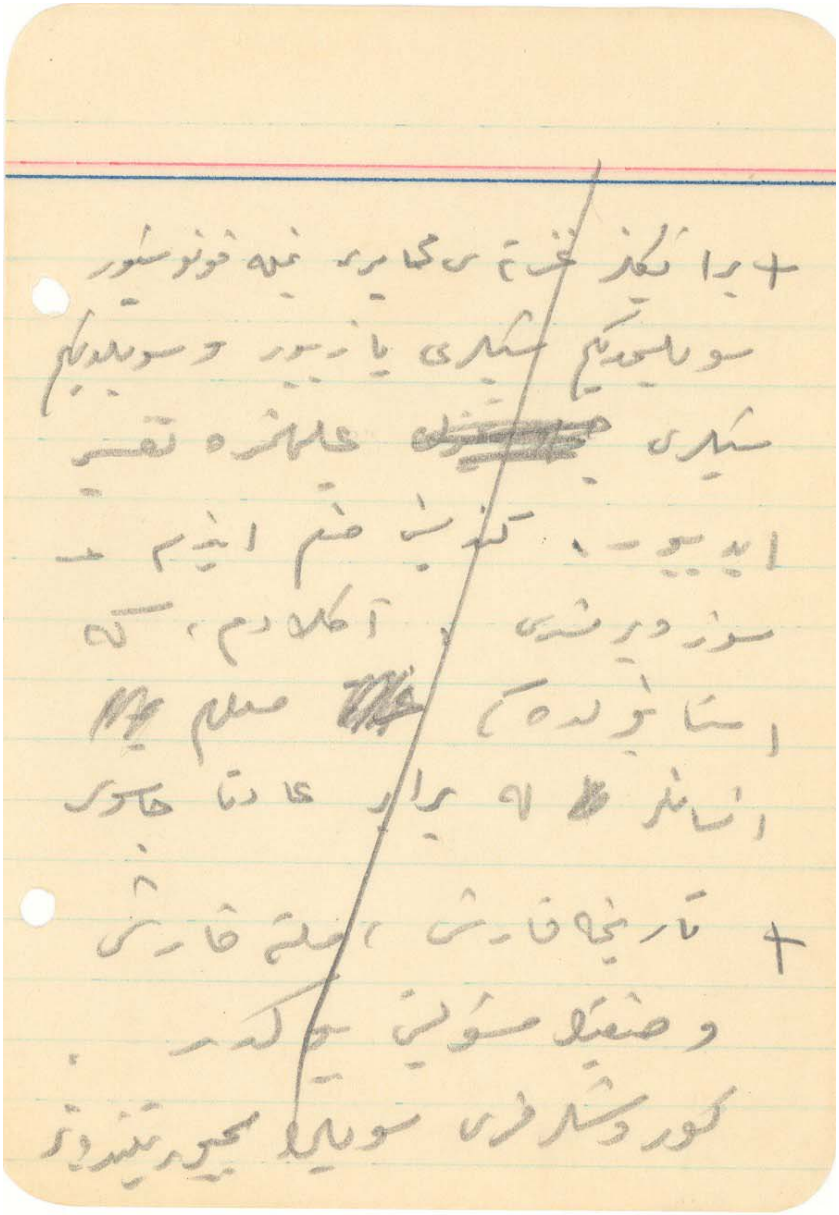
İhtilâf vaz'iyyetin rü'yet ve telakkisindedir.

31 Mart Vak'asına nasıl ıttılâ' hâsıl oldu? Edhem Paşa bir şey yokdur.

Telgraf.

Hareket Ordusu-

+ Cumhûriyyet prensiplerine riâyet bütün tedbîrlerin Meclisce tasvîbine.

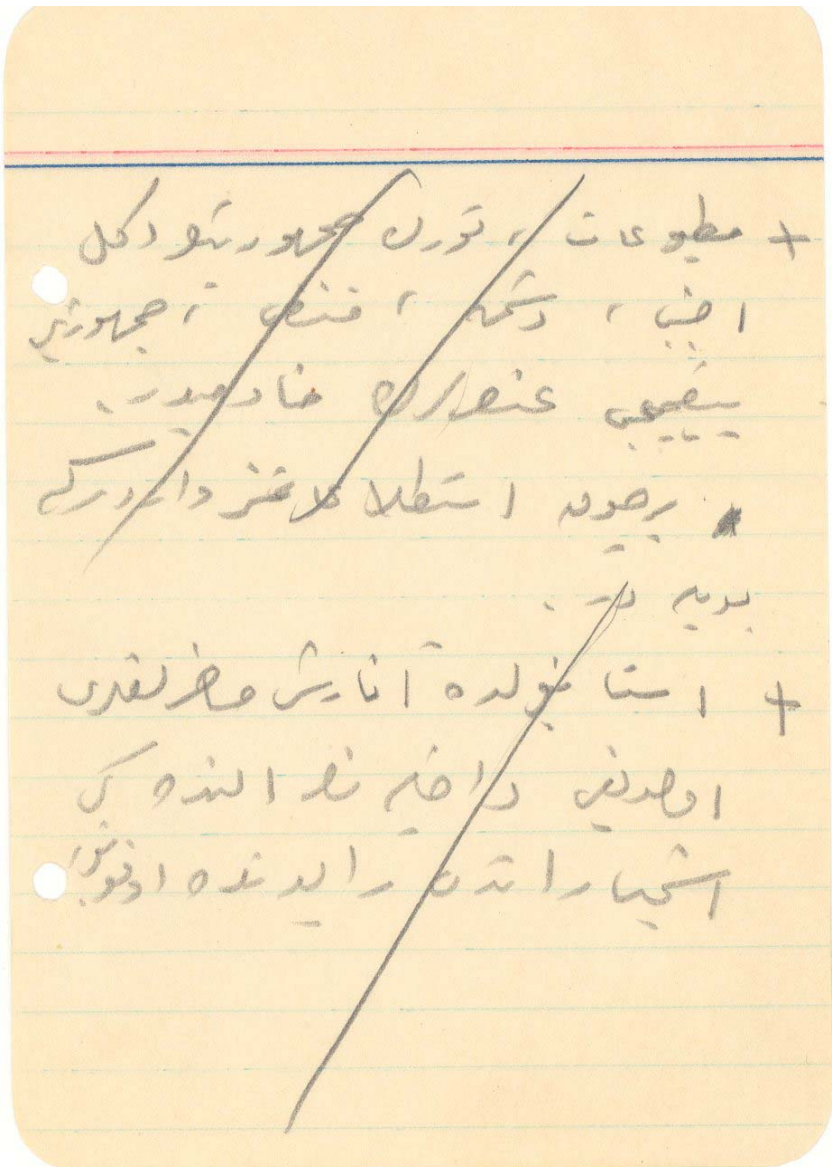

928-479-6-23

928-479-6-23

+ Bir İngiliz gazetesi muhâbiri benimle konuşuyor. Söylemediğim şeyleri yazıyor ve söylediğim şeyleri aleyhimize tefsîr ediyor. Kendisini men' etdim. Söz vermişdi. Anladım ki, İstanbul'daki muallem insanlarla beraber âdetâ câsûs.

+ Târihe karşı, millete karşı vaz'iyyetin mes'ûliyyeti büyükdür. Görüşlerimizi söylemek mecbûriyyetindeyiz.

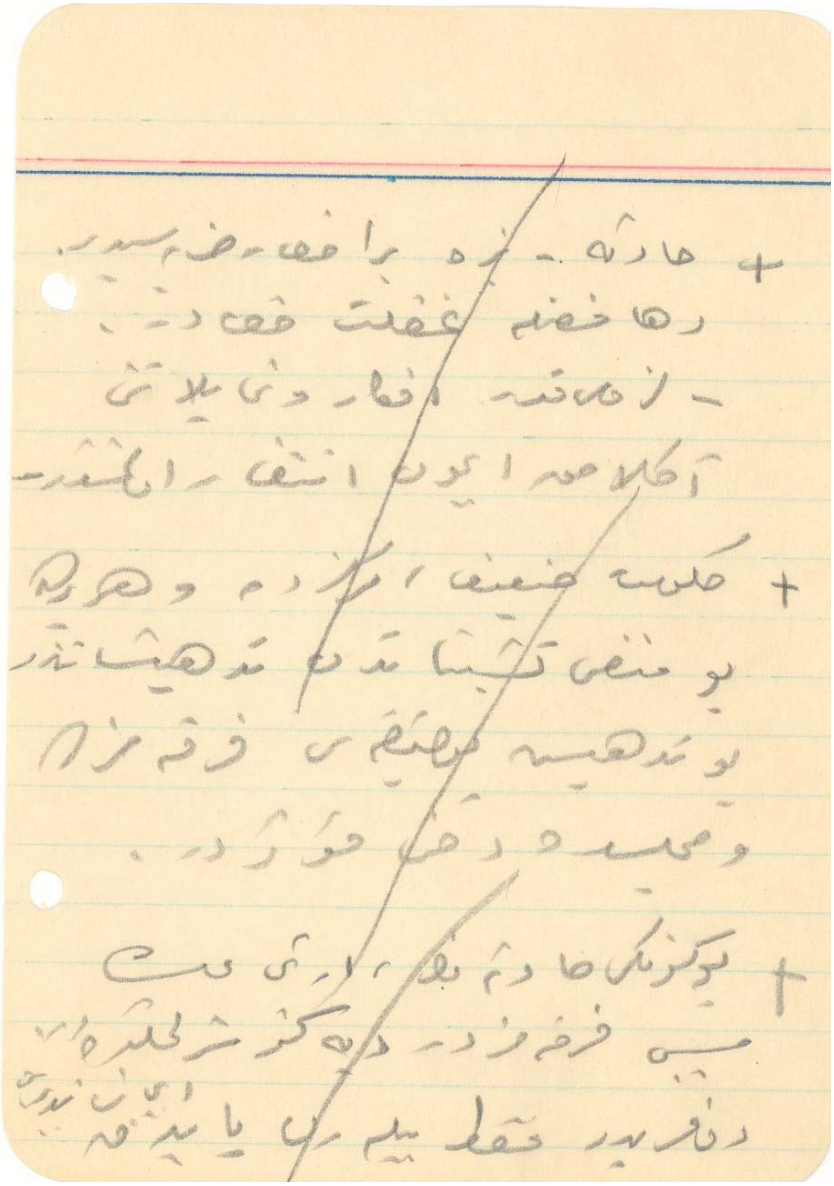
928-479-6-24

928-479-6-24

+ Matbûât, Türk Cumhûriyyetin değil, ecnebî, düşman, menfî; Cumhûriyyeti yıkıcı unsurların hâdimidir.

Birçok istitlââtımız vardır ki böyledir.

+ İstanbul'da anarşi hazırlıkları olduğu Dâhiliyyenin elindeki istihbârâtdan raporunda (?) okunuyor.

928-479-6-25

928-479-6-25

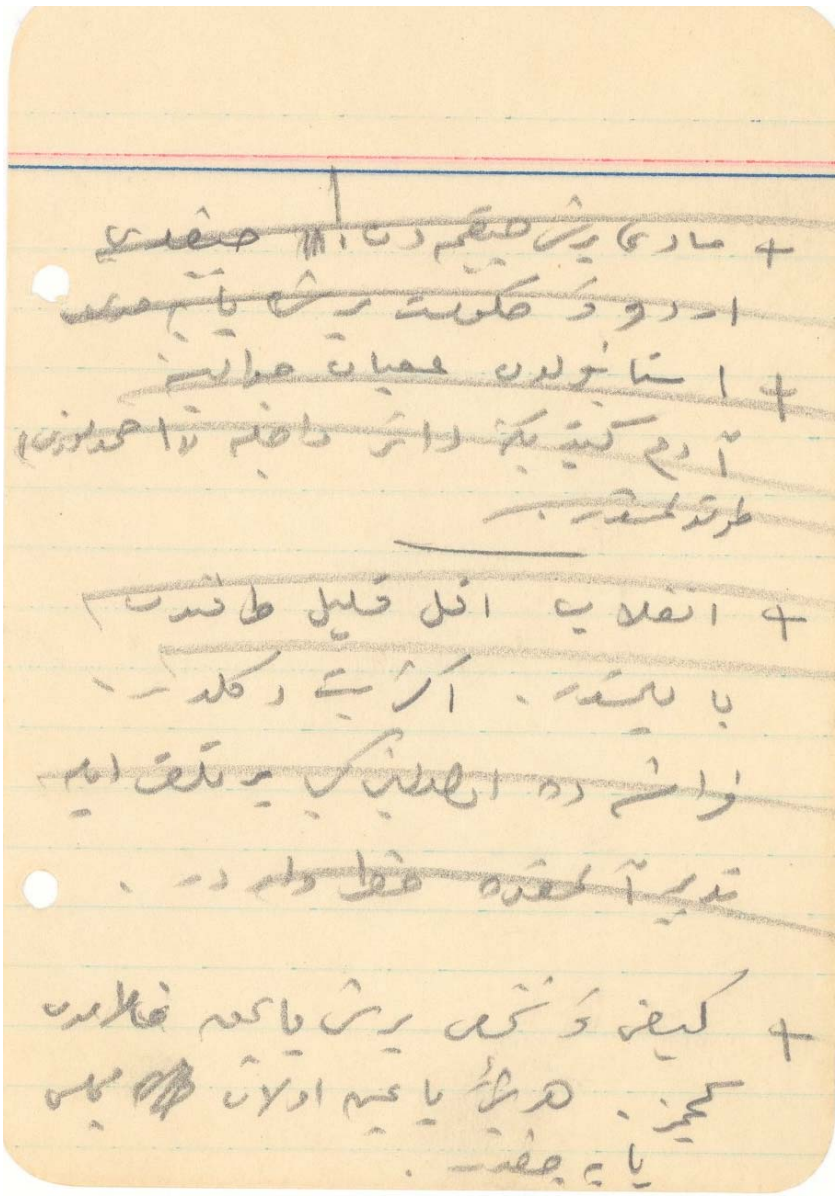
+ Hâdise - bize bir ihtâr darbesidir.

Daha fazla gaflet hatadır.

-Lüzûmu kadar efkâr ve temâyülâtını anlamak için intizâr olunmuşdur-

+ Hükûmet zaîf, merkezde ve her yerde bu menfî teşebbüsâtdan tedhîşâtından. Bu tedhîş politikası Fırkamızda ve Meclisde dahi müessirdir.

+ Bugünkü hâdisenin, irticâın müsebbibi fırkamızdır diye gösterilmekdedir. Doğrudur fakat bilerek yapdık îcâbında tedbîrimiz

928-479-6-26

928-479-6-26

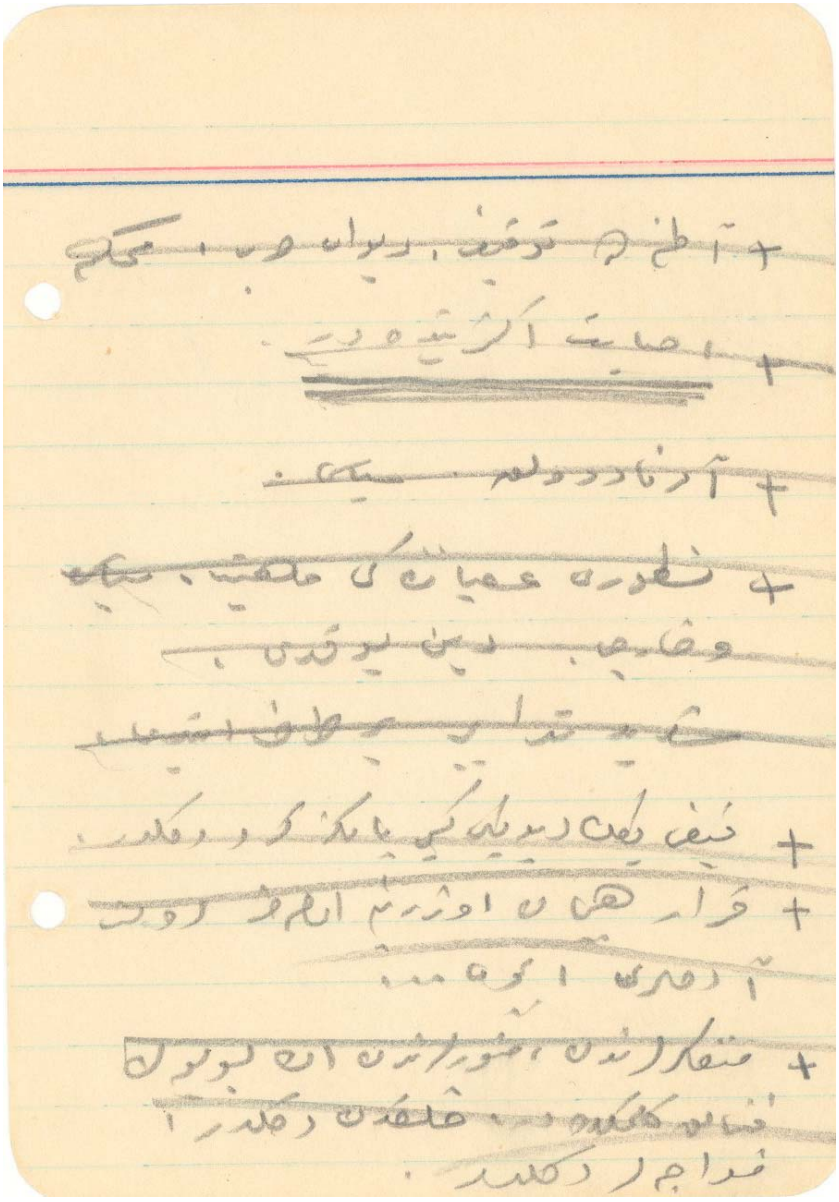
+ Mâddî bir şey çıkmadan! Çıkdı. Ordu ve Hükûmet bir şey yapamadı.

+ İstanbul'dan isyân havâlîsine adam gitdiğine dâir dâhiliyye "Ahmed Nûri" tutulmuşdur.

+ İnkılâb akall-ı kalîl tarafından yapılmışdır. Ekseriyyet değildir.

Fransa'da olduğu gibi bir telakki ile tedbîr almakda hata (?) vardır.

+ Keyfî ve şahsî bir şey yapmak hâtırımdan geçmez. Her şeyi yapmış olan Meclis yapacakdır.

928-479-6-27

928-479-6-27

+ Adana’da tevkif. Dîvân-ı Harb. Mahkeme.

+ İsâbet ekseriyyetdedir.

+ Arnavudluk. Siyâsî.

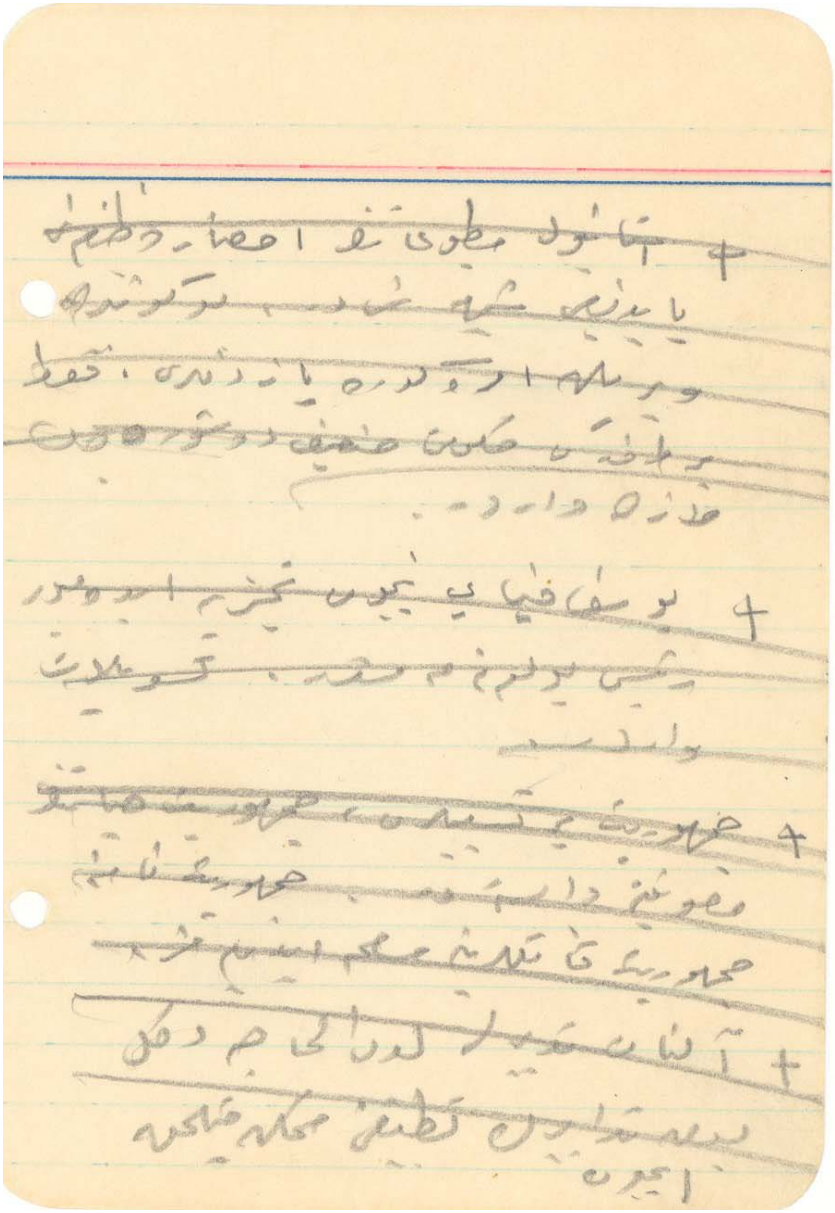
+ Nastûrî isyânındaki mâhiyyet. Siyâsî ve hâricî. Dîn yokdu.

Şedîd tedâbîr ber-taraf etdi.

+ Feyzi Beyin dediği gibi yalnız Kürd değildir.

+ Karar heyecân üzerine olamaz devlet adamları için...

+ Mütefekkirlerinden, münevverlerinden en büyük fenâlık gelmekdedir. Halkdan değildir. Hocalar değildir.

928-479-6-28

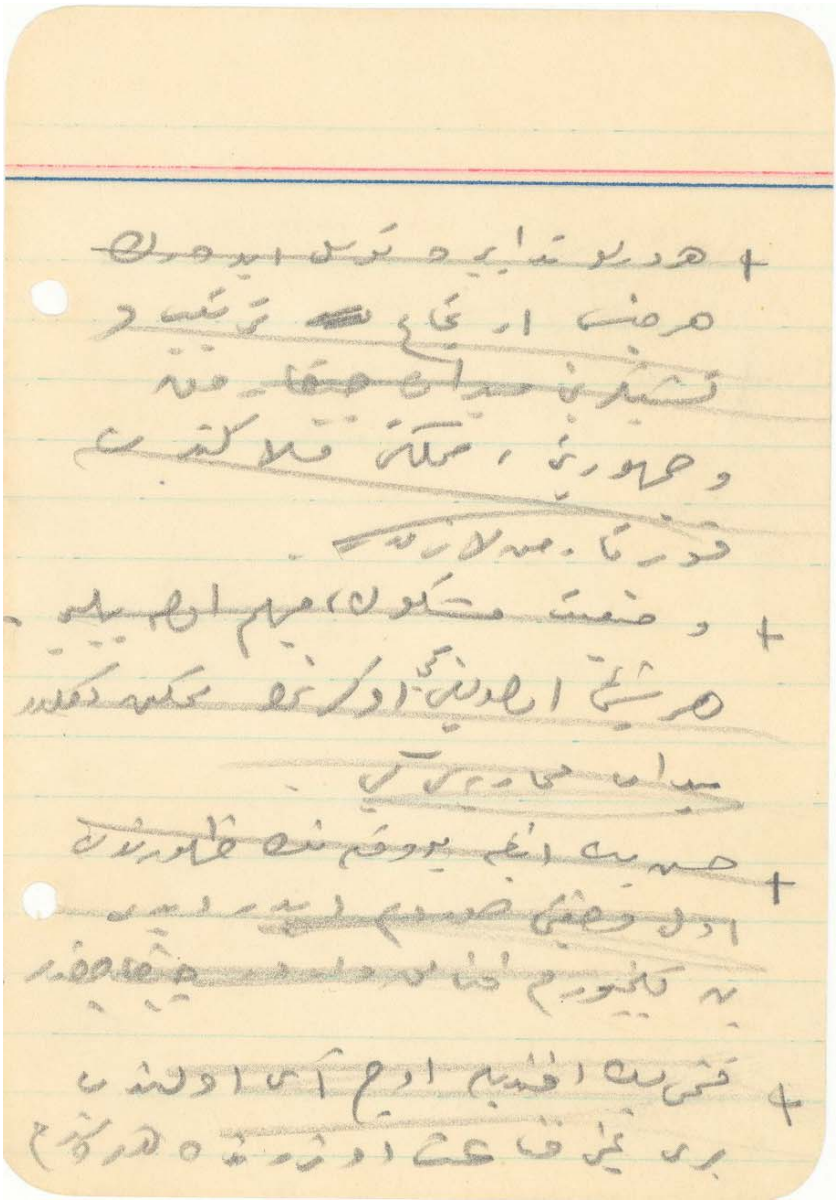
928-479-6-28

+ İstanbul matbûâtının ihzâr vazîfesini yapdığı şübhesizdir. Bugünlerde verilen emre göre yazdıkları. Fakat bir tarafdan Hükûmeti zaîf düşürecek tarz da vardır.

+ Yusuf Ziya'yı niçin tecziye edemiyor? Reîs bulunamamışdır. Tesvîlât vardır.

+ Cumhûriyyet prensibleri, Cumhûriyyet hayâtının masûniyyete vâbestedir. Cumhûriyyet nâmına, Cumhûriyyet katillerine müsâmaha edilemez.

+ Alınan tedbîrler lede-l-hâce değil ba'zı tedâbîrin tatbîkini mümkün kılmak için

928-479-6-29

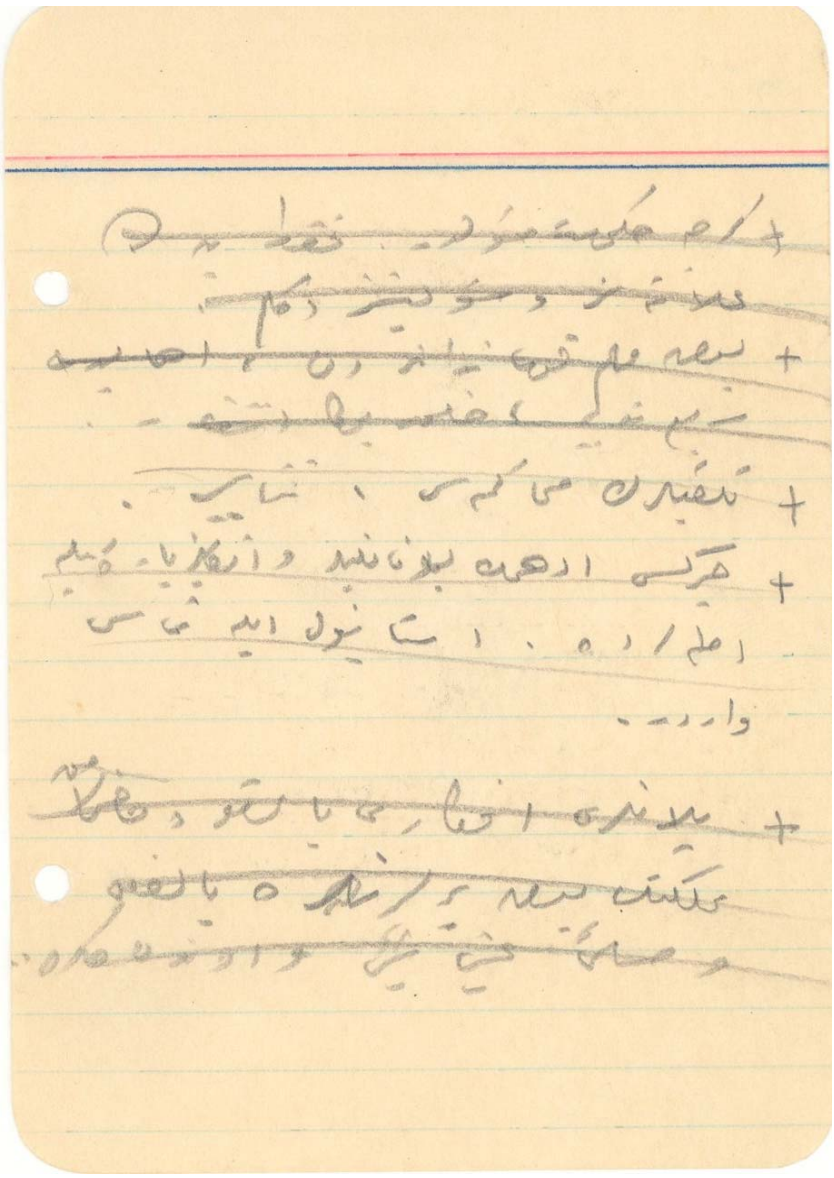
928-479-6-29

+ Her türlü tedâbîre tevessül ederek her cins irticâ' tertîb ve teşebbüslerini meydâna çıkarmak ve Cumhûriyyeti, memleketi felâketden kurtarmak lâzımdır.

+ Vaz'iyyet meşkûk, mübhem olabilir. Her şeyi olduğu gibi öğrenmek mümkün değildir. Meydân muhârebesi gibi.

+ Hasan Beyefendiye bu vak'anın zuhûrundan evvel vaz'iyyeti sordum. İyidir dedi. Ben beğenmiyorum fenâlık vardır, çıkacakdır.

+ Fethi Beyefendiyle üç ay evvelinden beri aynı kanâat üzerinde görüşdüm.

928-479-6-30

928-479-6-30

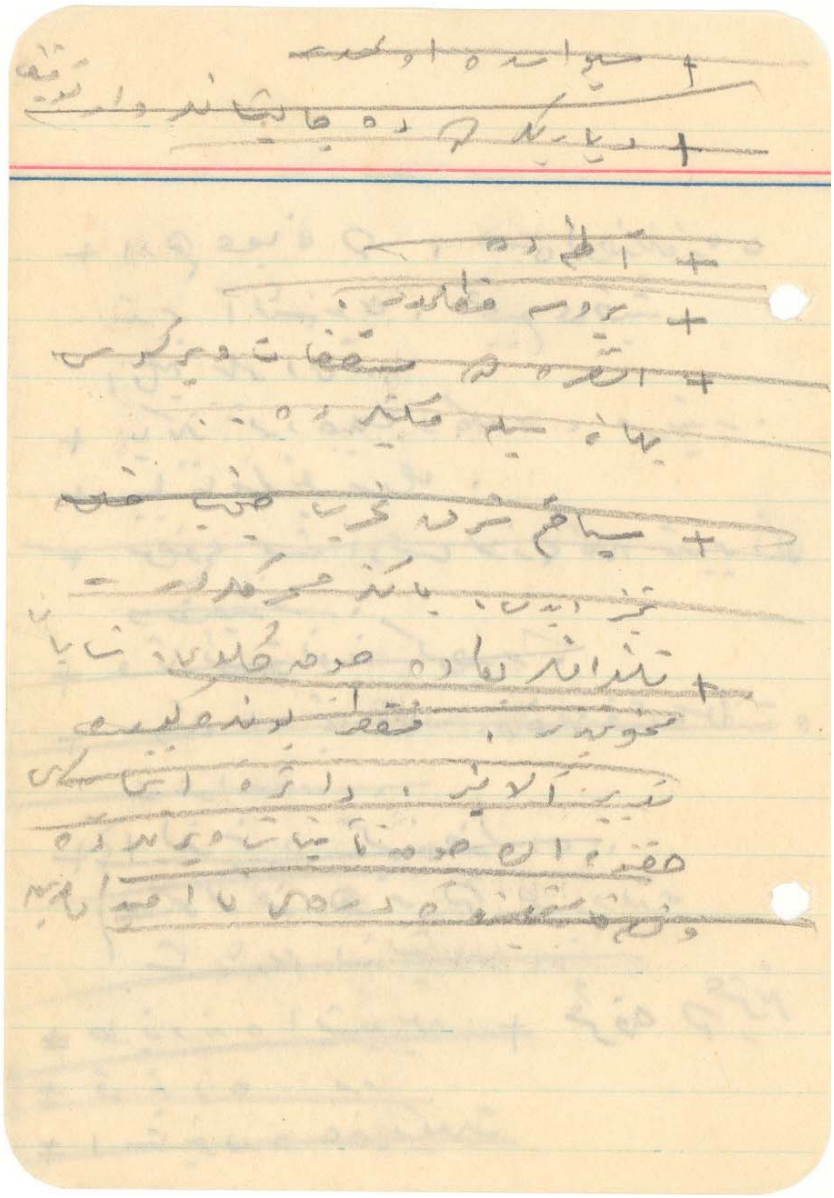
+ Gerçi Hükûmet mes'ûldür. Fakat ben de alâkasız ve mes'ûliyyetsiz değilim.

+ Ba'zı mühim kumandanlardan ve ahâlîden serî' tedbîr, halk buna intizâr.

+ Telakkilerin muhâkemesi. Netâyîc.

+ Çerkes Edhem'in Yunanlılar ve İngiliz parasıyla Adalar'da. İstanbul ile teması vardır.

+ Plânları efkârı bi-l-kuvve hazırlamak memleketin ba'zı yerlerinde bi-l-fi'l müsellahan aynı şeyi ve ondan sonra

928-479-6-31

928-479-6-31

+ Sivas'da olmadı.

+ Diyarbekir'de de çalışanlar var. Tevkif.

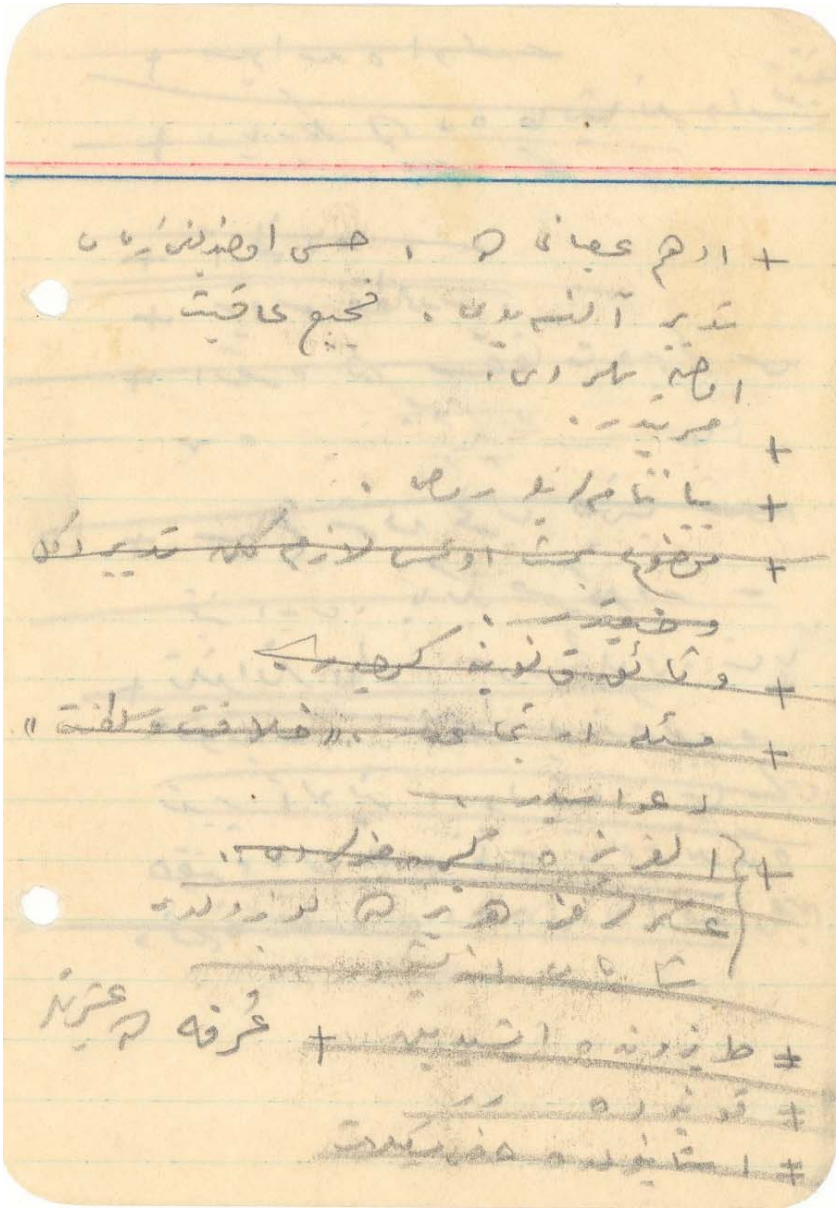
+ Adana'da

+ Bursa muzlimdir.

+ Ankara'da müsakkafat vergisi bahânesiyle mekteblerde.

+ Seyâhatim, şark, garp, cenûb, halk temeyyüz etdi. Yalnız muharriklerdir.

+ Telgraflar bana da çok geldi. Şâyân-ı memnûniyyetdir. Fakat bunlara göre tedbîr alamayız. Dâire-i intihâbiyyeleri hakkında en çok te'mînât verenler de vak'a karşısında derhâl nâ-ümîd oldular.

928-479-6-31a

928-479-6-31a

+ Edhem isyânı da, hissolunduğu zaman tedbîr alınsaydı, fecî' âkıbet olmayabilirdi.

+ Mürettebdir.

+ Beyân-nâmelerinin rûhu.

+ Mevzû-i bahs olması lâzım gelen tedbîr değil, vaz'iyyetdir.

+ Vesâik-i kanûniyye güçdür.

+ Mes'ele irticâdır. "Hilâfet ve Saltanat" da'vâsıdır.

+ Elaziz'e giremezlerdi.

Askerlerimiz her yerde bozuldu.

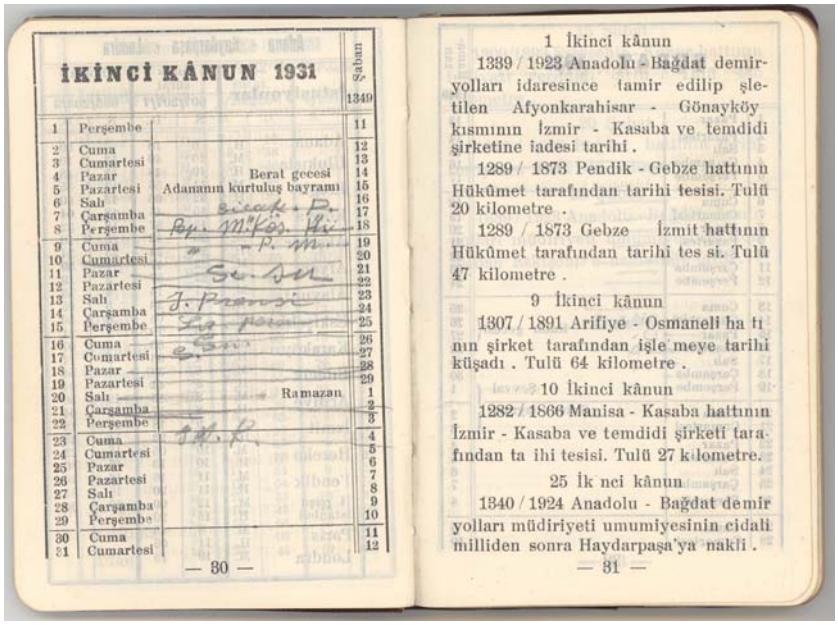
Şâyân-ı endîşedir.

+ Trabzon'da işidilen + Urfa'da aşîretler

+ Konya'da

+ İstanbul'da hafî teşkîlât (?)

C. MUSTAFA KEMAL ATATÜRK'ÜN 1931 YILI OCAK-ŞUBAT-MART AYLARINDA YAPTIĞI YURT GEZİLERİ İLE İLGİLİ OLARAK TUTTUĞU NOTLARI İÇEREN NOT DEFTERİNİN ÖZGÜN METİNLERİ VE ÇEVİRİM YAZILARI (928-479-8)

İKİNCİ KÂNUN 1931

Şaban 1349

1	Perşembe		11
2	Cuma		12
3	Cumartesi		13
4	Pazar	Berat gecesi	14
5	Pazartesi	Adananın kurtuluş bayramı	15
6	Salı		16
7	Çarşamba		17
8	Perşembe		18
9	Cuma		19
10	Cumartesi		20
11	Pazar		21
12	Pazartesi		22
13	Salı		23
14	Çarşamba		24
15	Perşembe		25
16	Cuma		26
17	Cumartesi		27
18	Pazar		28
19	Pazartesi		29
20	Salı	Ramazan	1
21	Çarşamba		2
22	Perşembe		3
23	Cuma		4
24	Cumartesi		5
25	Pazar		6
26	Pazartesi		7
27	Salı		8
28	Çarşamba		9
29	Perşembe		10
30	Cuma		11
31	Cumartesi		12

— 30 —

1 İkinci kânun

1339 / 1923 Anadolu - Bağdat demir-yolları idaresince tamir edilip şletilen Afyonkarahisar - Gönayköy kısmının İzmir - Kasaba ve temdidi şirketine iadesi tarihi .

1289 / 1873 Pendik - Gebze hattının Hükûmet tarafından tarihi tesisi. Tulû 20 kilometre .

1289 / 1873 Gebze İzmit hattının Hükûmet tarafından tarihi tes si. Tulû 47 kilometre .

9 İkinci kânun

1307 / 1891 Arifiye - Osmaneli ha tının şirket tarafından işle meye tarihi küşadı . Tulû 64 kilometre .

10 İkinci kânun

1282 / 1866 Manisa - Kasaba hattının İzmir - Kasaba ve temdidi şirketi tarafından ta ihi tesisi. Tulû 27 kilometre.

25 İk nci kânun

1340 / 1924 Anadolu - Bağdat demir yolları müdiriyeti umumiyesinin cidali milliden sonra Haydarpaşa'ya nakli .

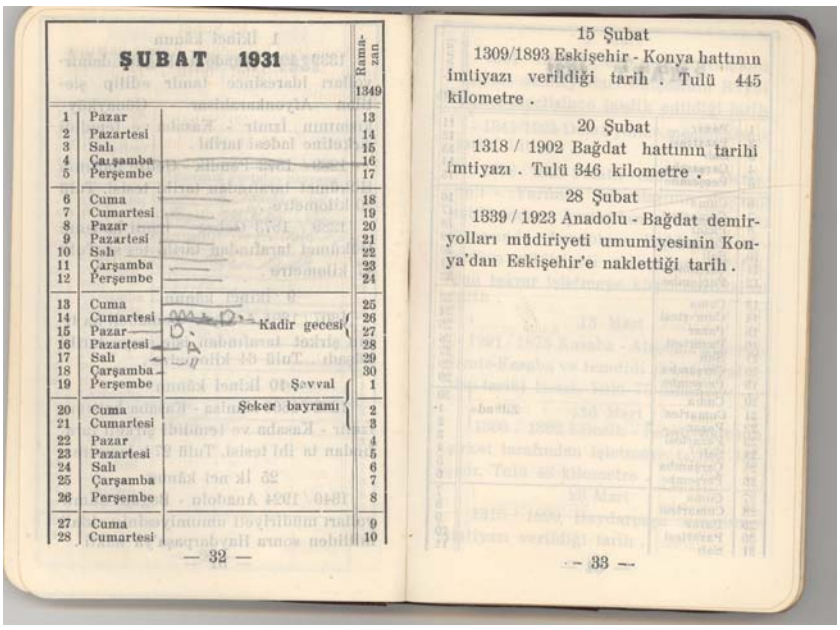
— 31 —

928-479-8-1

928-479-8-1

İkinci Kânûn 1931

7 Çarşamba	Sıcak. P.
8 Perşembe	Pep. M. Köş. Hü.
9 Cuma	Pep. - P. M.
10 Cumartesi	
11 Pazar	Se. Su
13 Salı	J. Prensi
15 Perşembe	... (?)
16 Cuma	Su (?)
17 Cumartesi	S.
23 Cuma	J. P. K.

ŞUBAT 1931

			Ramazan 1349
1	Pazar		13
2	Pazartesi		14
3	Salı		15
4	Çarşamba		16
5	Perşembe		17
6	Cuma		18
7	Cumartesi		19
8	Pazar		20
9	Pazartesi		21
10	Salı		22
11	Çarşamba		23
12	Perşembe		24
13	Cuma		25
14	Cumartesi	Kadir gecesi	26
15	Pazar		27
16	Pazartesi		28
17	Salı		29
18	Çarşamba		30
19	Perşembe	Şevval	1
20	Cuma	Şeker bayramı	2
21	Cumartesi		3
22	Pazar		4
23	Pazartesi		5
24	Salı		6
25	Çarşamba		7
26	Perşembe		8
27	Cuma		9
28	Cumartesi		10

— 32 —

15 Şubat

1309/1893 Eskişehir - Konya hattının imtiyazı verildiği tarih . Tulü 445 kilometre .

20 Şubat

1318 / 1902 Bağdat hattının tarihi imtiyazı . Tulü 346 kilometre .

28 Şubat

1339 / 1923 Anadolu - Bağdat demiryolları müdiriyeti umumiyesinin Konya'dan Eskişehir'e naklettiği tarih .

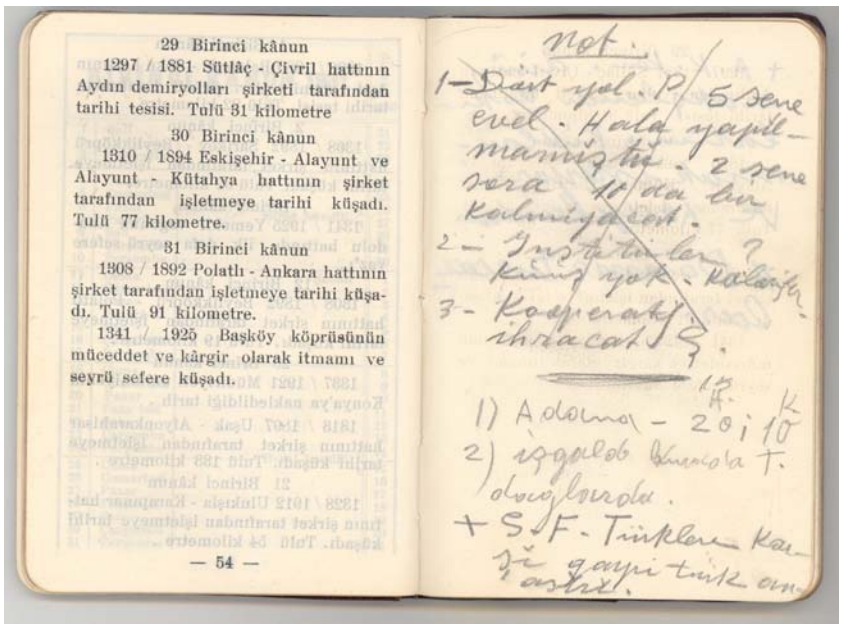
— 33 —

928-479-8-2

928-479-8-2

Şubat 1931

14 Cumartesi	M. D. (Malatya - Dörtyol)
15 Pazar	D. (Dörtyol)
16 Pazartesi	A. (Adana)
17 Pazartesi	A. (Adana)

29 Birinci kânun

1297 / 1881 Sütlâç - Çivril hattının Aydın demiryolları şirketi tarafından tarihi tesisi. Tulü 31 kilometre

30 Birinci kânun

1310 / 1894 Eskişehir - Alayunt ve Alayunt - Kütahya hattının şirket tarafından işletmeye tarihi küşadı. Tulü 77 kilometre.

31 Birinci kânun

1308 / 1892 Polatlı - Ankara hattının şirket tarafından işletmeye tarihi küşadı. Tulü 91 kilometre.

1341 / 1925 Başköy köprüsünün müceddet ve kârgir olarak itmamı ve seyrü sefere küşadı.

— 54 —

Not.

1- Dört yol. P/ 5 sene evel. Hala yapılmamış tır. 2 sene zara 10 da bir kalmıyacak.

2- Inşaatlar? Kimse yok. Kalaycı.

3- Kooperatif ihracat ş.

1) Adalma - 20 i 10

2) işgalde Kuvayı T. olduğlarda.

+ S.F. - Türklere karşı gayri türk ordusu.

928-479-8-3

Not:

1. Dörtyol. P. 5 sene evvel. Hâlâ yapılmamıştır. 2 sene sonra 10'da bir kalmayacak.

2. İnstitüler?

Kuruş yok.

Kalorifer.

3. Kooperatif.

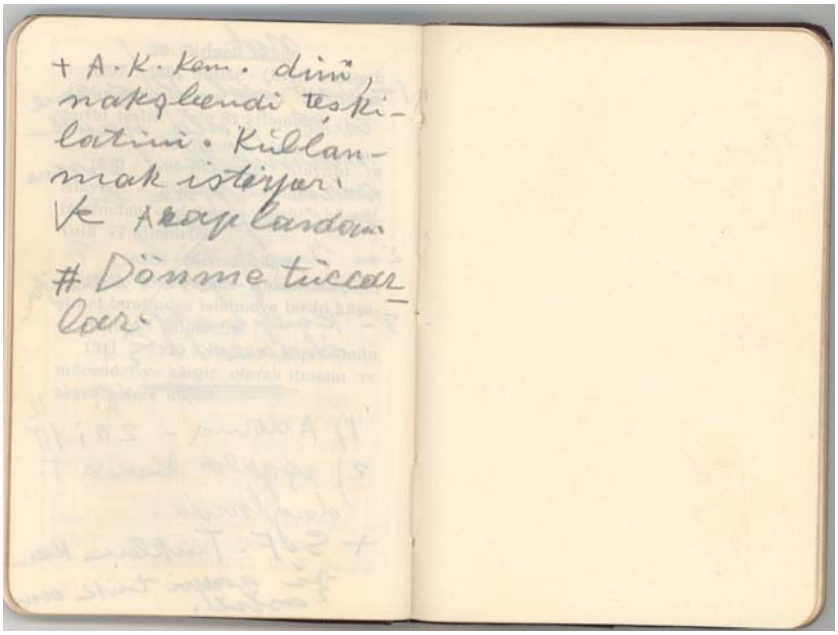
İhracat Ş.

---

1. Adana - 15 H 20 İ 10 K

2. İşgalde burada T. dağlarda.

+ S. F. Türklere karşı gayri Türk anasır (?).

+ A.K. kon. dinö
nakşlendi teşki-
latını. Kullan-
mak isteyen
ve Akaşlardan
Dönme tüccar
lar.

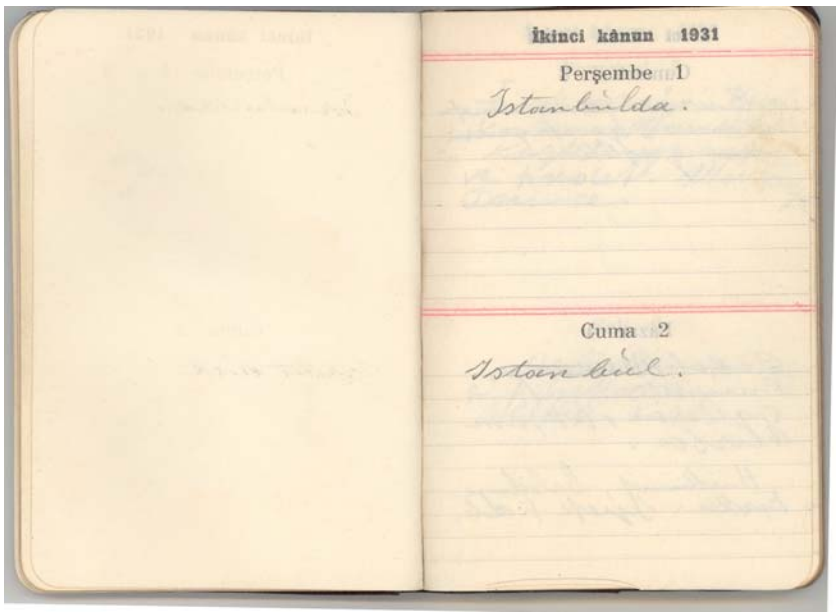
928-479-8-4

928-479-8-4

A. K. Kom. Dini, Nakşbendi teşkilatını kullanmak istiyor.

Ve Araplardan.

Dönme tüccarlar.

İkinci kânun 1931

Perşembe 1

İstanbulda.

Cuma 2

İstanbulda.

928-479-8-5

928-479-8-5

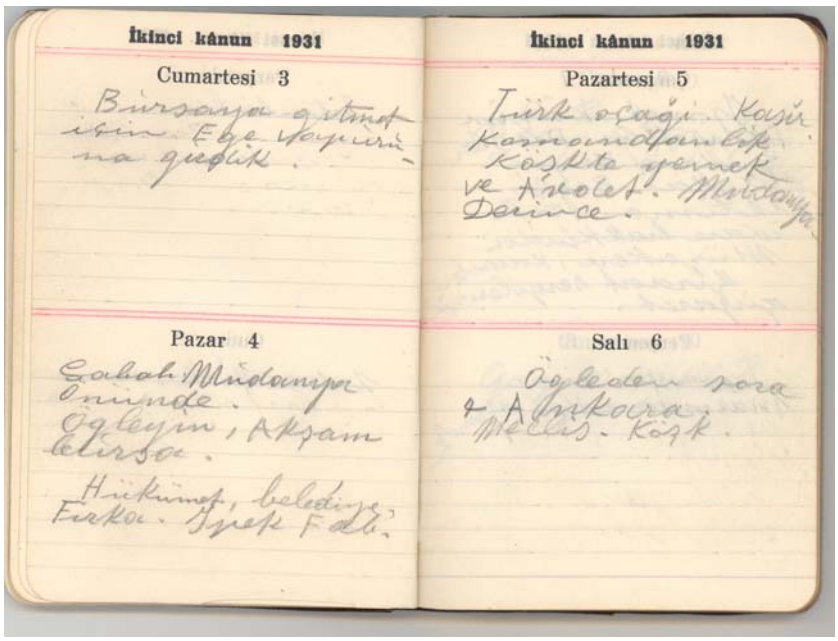
İkinci Kânûn 1931

Perşembe 1

İstanbul'da

Cuma 2

İstanbul.

İkinci kânun 1931

Cumartesi 3

Bursaya gitmek için Ege Vapuruna geçtik.

Pazar 4

Sabah Müdanya önünde. Öğleyin, Akşam olursa.

Hükümet, belediye, Fırka. Spek Fabr.

İkinci kânun 1931

Pazartesi 5

Türk ocağı. Kasır. Kaymakamlık. Köşkte yemek ve Ziyafet. Müdanya Dönüş.

Salı 6

Öğleden sora Ankara. Meclis. Köşk.

928-479-8-6

928-479-8-6

İkinci Kânûn 1931

Cumartesi 3

Bursa'ya gitmek için Ege Vapuru'na girdik.

Pazar 4

Sabah Mudanya önünde.

Öğleyin, Akşam Bursa.

Hükûmet, Belediye, Fırka. İpek fab.

İkinci Kânûn 1931

Pazartesi 5

Türk Ocağı. Kasır.

Kumandanlık.

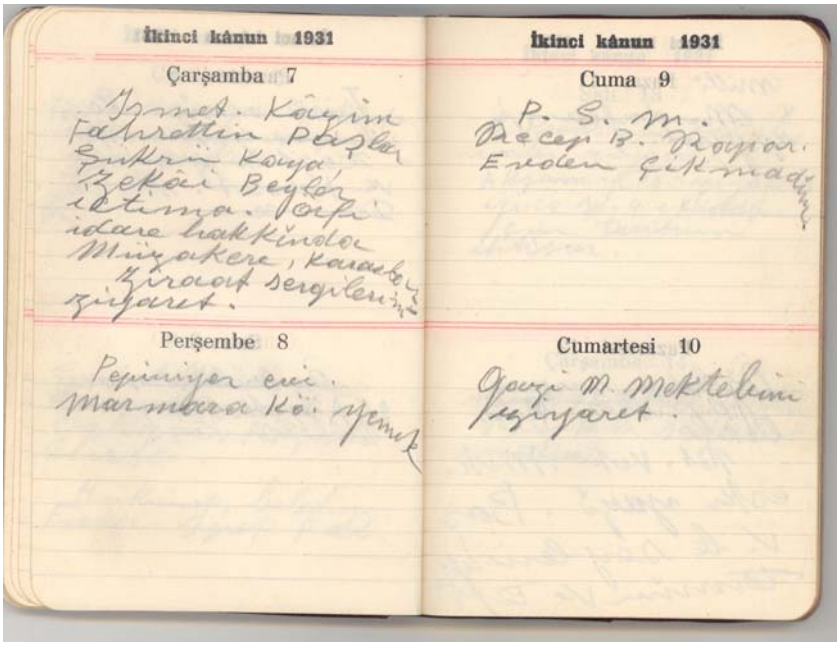
Köşkte yemek ve avdet. Mudanya - Derince.

Salı 6

Öğleden sonra 4

Ankara.

Meclis. Köşk.

İkinci kânun 1931

Çarşamba 7

İzmet. Köşkün Fahrettin Paşa Şükrü Kaya, Zekâi Beyler iktisa. Sarfi idare hakkında Müzakere, Kasaba Ziraat sergilerini ziyaret.

Perşembe 8

Pejmürde evi. Marmara kö. yemek

İkinci kânun 1931

Cuma 9

P. S. M. Recep B. Bozyar. Evden çıkmadım.

Cumartesi 10

Gazi M. Mektebini ziyaret.

928-479-8-7

928-479-8-7

İkinci Kânûn 1931

Çarşamba 7

İsmet, Kâzım, Fahrettin Paşalar, Şükrü Kaya, Zekâi Beyler ictima. Örfî idare hakkında müzakere, kararlar.

Ziraat sergilerini ziyaret.

Perşembe 8

Pepiniyer evi

Marmara Kö. Yemek

Cuma 9

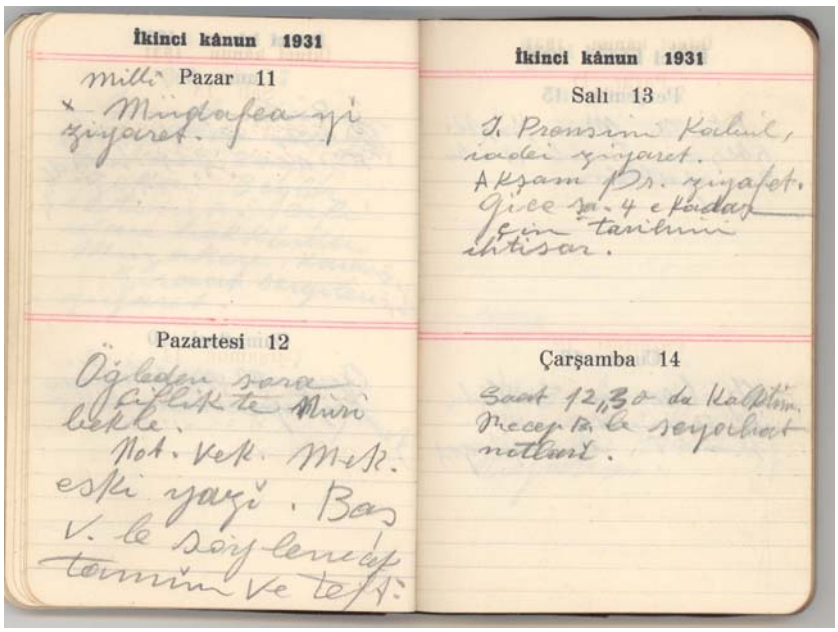
P. S. M.

Recep B. Rapor.

Evden çıkmadım.

Cumartesi 10

Gazi M. Mektebini ziyaret.

İkinci kânun 1931

Milli Pazar 11

× Müdafaa-yi
ziyaret.

Pazartesi 12

Öğleden sora
Cihlik te Mürü
bekle.
Not. Vek. Mek.
eski yazı. Bas
v. le söyleneğ
temin ve tesi:

İkinci kânun 1931

Salı 13

T. Promsim Kabul,
iadei ziyaret.
Akşam Dr. ziyafet.
Gece sa. 4 e kadar
çin tanburu
ihtisar.

Çarşamba 14

Saat 12,30 da Kalktım.
Necep ile seyahat
notları.

928-479-8-8

928-479-8-8

İkinci Kânûn 1931

Pazar 11

Millî Müdafaayı ziyaret.

Pazartesi 12

Öğleden sonra çiflikte Nuri Bey'le.

Not. Vek. Mek. Eski yazı. Baş V.le söylenecek. Tamim ve teft.

İkinci Kânûn 1931

Salı 13

J. Prensini kabul, iadei ziyaret.

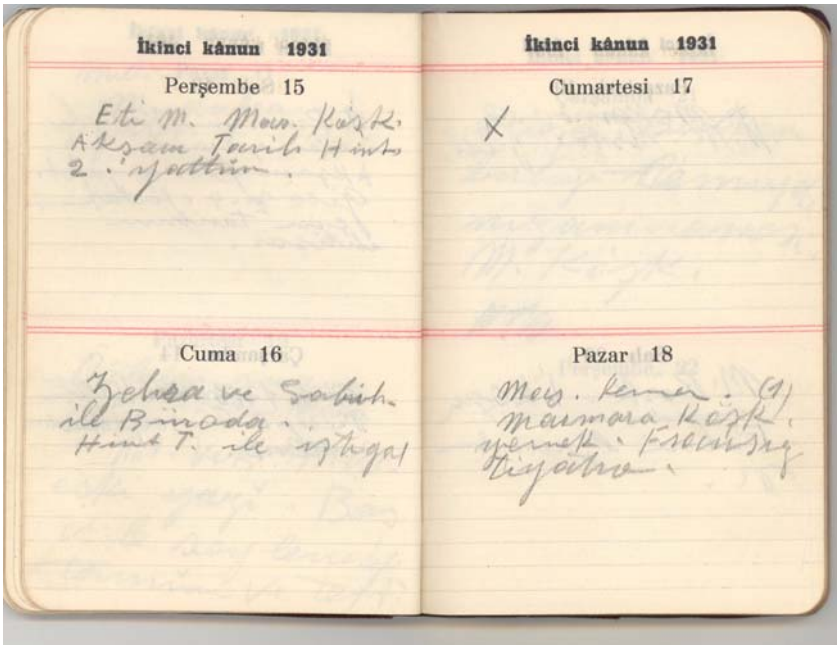
Akşam Pr. ziyafet.

Gece saat 4'e kadar Çin tarihini ihtisar.

Çarşamba 14

Saat 12:30'da kalktım.

Recep B.le seyahat notları.

İkinci kânun 1931

Perşembe 15

Eti M. Mus. Kösk.
Akşam Tevfik Hint.
2. temsilinin.

Cuma 16

Zehra ve Sabih.
ile Binada.
Hint T. ile iştigal

İkinci kânun 1931

Cumartesi 17

X

Pazar 18

Mes. Kemen. (1)
Marmara Köşk.
yemek. Fransız
tiyatro.

928-479-8-9

928-479-8-9

İkinci Kânûn 1931

Perşembe 15

Eti M. Mar. Köşk.

Akşam tarih Hint.

2. yattım.

Cuma 16

Zehra ve Sabiha ile büroda.

Hint T. ile iştigal

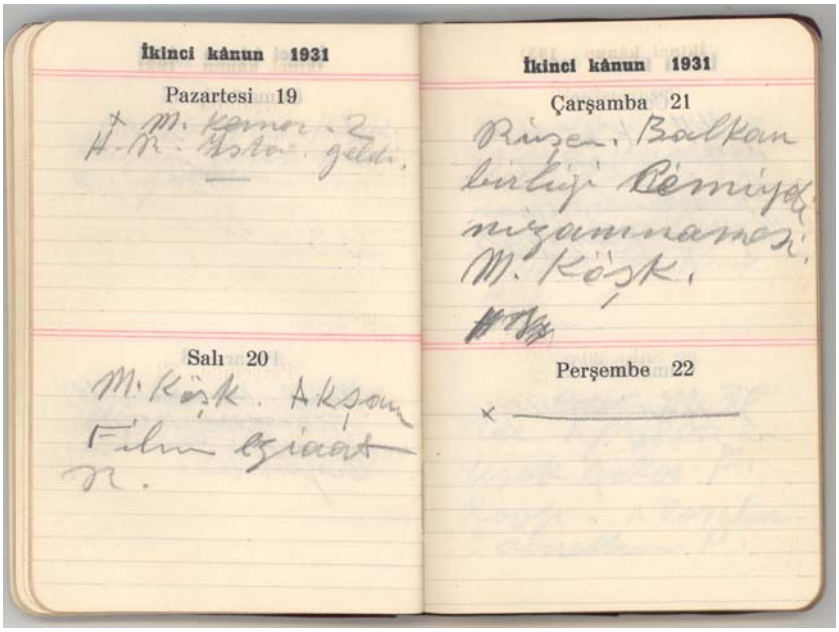
Cumartesi 17

Pazar 18

... (1) (?)

Marmara Köşk.

Yemek. Fransız tiyatro.

İkinci kânun 1931

Pazartesi 19

M. Komor 2
H. R. Usta. geldi.

Salı 20

M. Köşk. Akşam
Film Ziaad
R.

İkinci kânun 1931

Çarşamba 21

Rüşen. Balkan
birliği Cemiyeti
nizamnamesi.
M. Köşk.

Perşembe 22

×

928-479-8-10

928-479-8-10

İkinci Kânûn 1931

Pazartesi 19

... (2) (?)

H. R. Usta geldi.

Salı 20

M. Köşk. Akşam.

Film. Ziraat (?)

R.

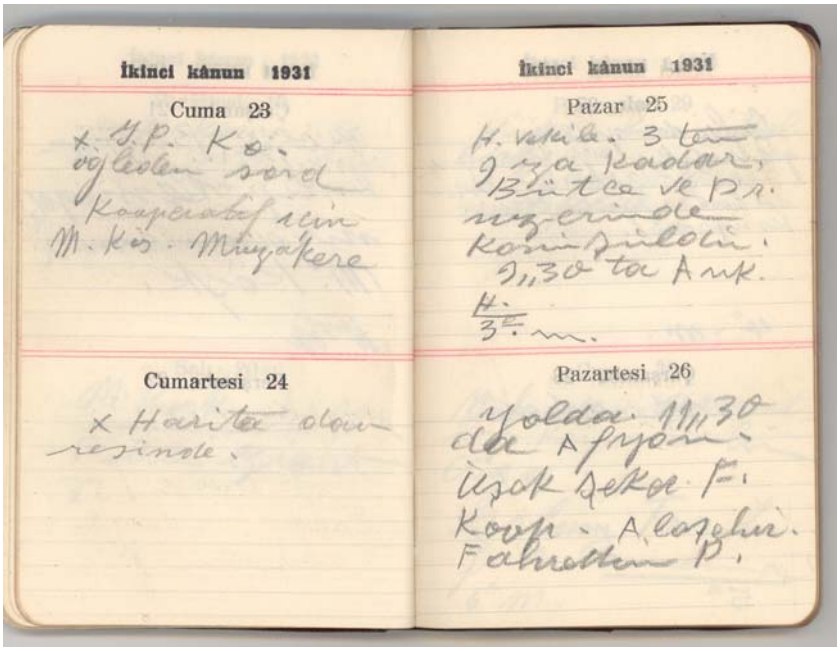
İkinci Kânûn 1931

Çarşamba 21

Ruşen. Balkan Birliği Cemiyeti nizamnamesi

M. Köşk

Perşembe 22

İkinci kânun 1931

Cuma 23

× Y.P. Ko. vəkilləri sordu Kooperatif için M. Kəs. Müzakere

Cumartesi 24

× Harita oları resimde.

İkinci kânun 1931

Pazar 25

H. vekile. 3 ten 9 ya kadar. Bütçe ve P.R. müzakeresinde Komisyonlarda. 9,30 da Ank.

H. 3 E. m.

Pazartesi 26

Yolda. 11,30 da Afyon. İsak Şekr F. Koop. A. Cağrı. Fahrettin P.

928-479-8-11

928-479-8-11

İkinci Kânûn 1931

Cuma 23

J. P. Ko.

Öğleden sonra kooperatif için M. Köş. Müzakere

Cumartesi 24

Harita Dairesinde.

Pazar 25

H. Vekile 3'ten 9'a kadar bütçe ve pr. üzerinde konuşuldu.

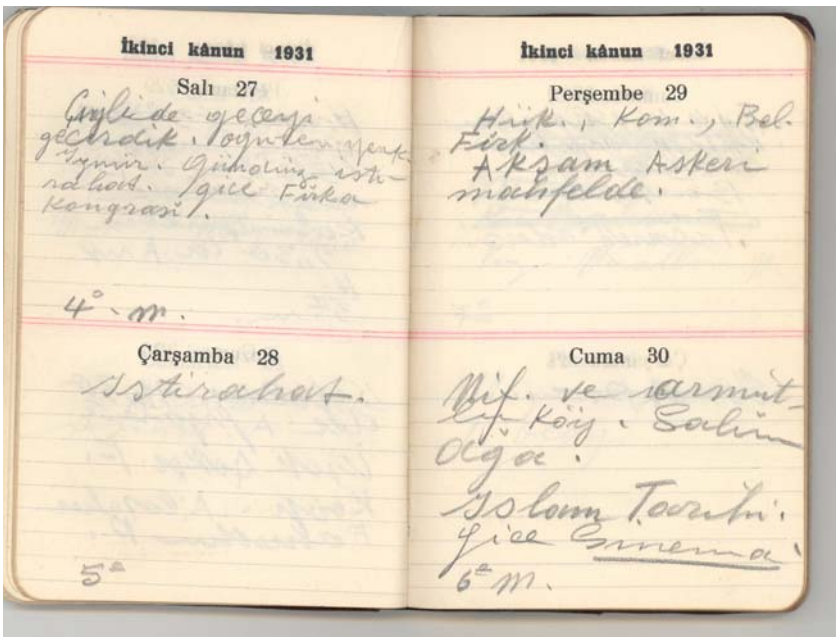
9:30'da Ank. H.

3º M

Pazartesi 26

Yolda 11:30'da Afyon. Uşak Şeker Fab. Koop. Alaşehir.

Fahrettin P.

İkinci kânun 1931

Salı 27

Çiçekdağı'nda geceyarısı geçtik. Yozgat'tan yeni Izmir. Gümüşhane istasyonları. Gece Fırka Kongresi.

4° m.

Çarşamba 28

Istirahat.

5ª

İkinci kânun 1931

Perşembe 29

Hük., Kom., Bel. Fırk.

Akşam Askeri mahfelde.

Cuma 30

Bif. ve Armut-lu Köy. Salim Oğlu.

Şolom Tantini. Gece Sinema.

6ª m.

928-479-8-12

928-479-8-12

İkinci Kânûn 1931

Salı 27

Çiğli'de geceyi geçirdik. Öğlen yemek.

İzmir. Gündüz istirahat. Gece Fırka kongresi.

4º , M

Çarşamba 28

İstirahat.

5º

Perşembe 29

Hük., Kom., Bel. Fırka.

Akşam askerî mahfelde

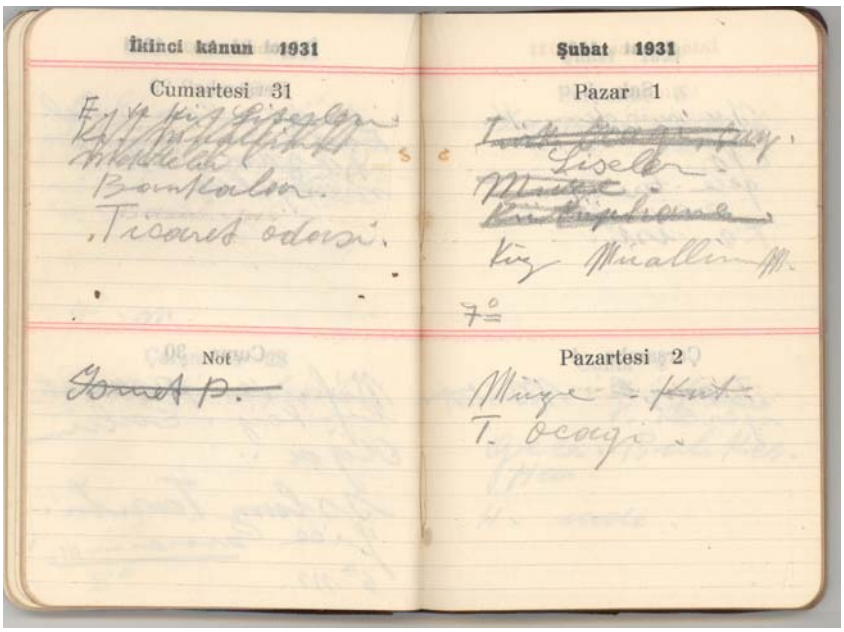
Cuma 30

Nif ve Armutluköy. Salim Ağa.

İslam tarihi.

Gece sinema

6º M.

İkinci kânun 1931
Cumartesi 31
Not
Şubat 1931
Pazar 1
Pazartesi 2

928-479-8-13

928-479-8-13

İkinci Kânûn 1931

Cumartesi 31

Bankalar.

Ticaret Odası.

Şubat 1931

Pazar 1

Liseler.

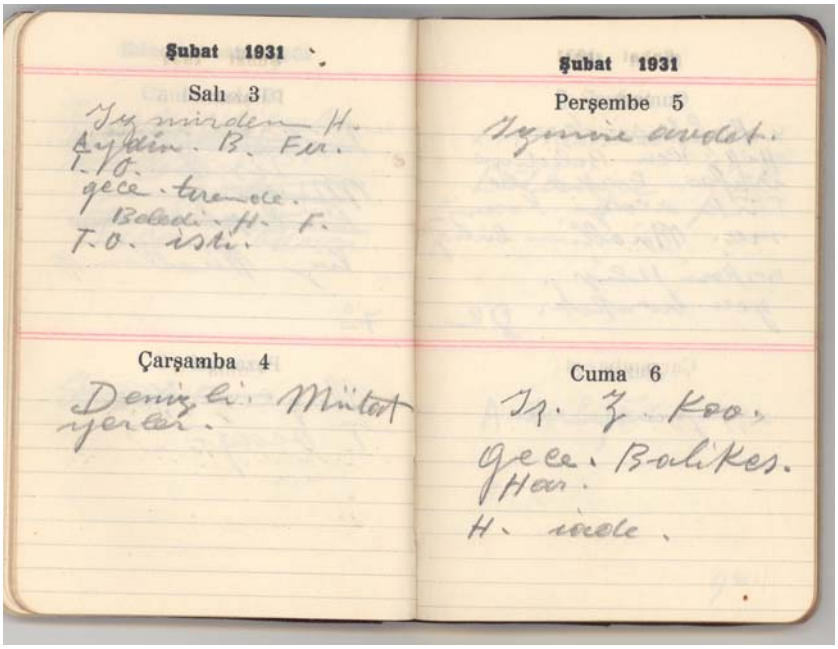
Kız Muallim M.

7º

Pazartesi 2

Müze, Küt.

T. Ocağı

Şubat 1931

Salı 3

İzmirden H.
Aydın. B. Fa.
T.O.
gece. tren ile.
Belediye H. F.
T.O. işleri.

Çarşamba 4

Denizli. Müteat
yerler.

Şubat 1931

Perşembe 5

İzmire avdet.

Cuma 6

İz. Z. Koo.
gece. Balikes.
Han.
H. işleri.

928-479-8-14

928-479-8-14

Şubat 1931

Salı 3

İzmir'den H.

Aydın. B. Fır.

T. O.

Gece trende

Beledi. H. F.

T.O. İsti.

Çarşamba 4

Denizli mutat yerler.

Perşembe 5

İzmir'e avdet.

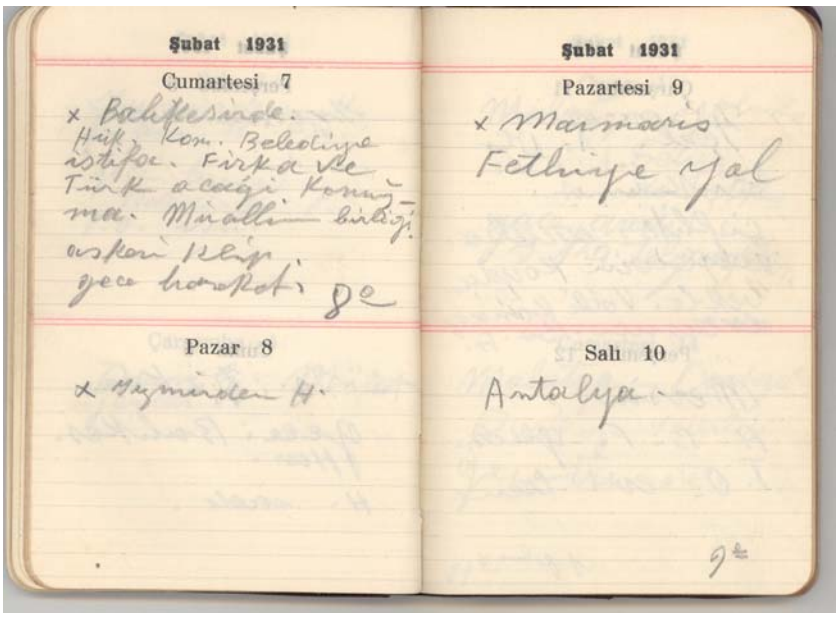
Cuma 6

İz. Z. Koop.

Gece. Balıkesir'e.

Hareket.

H. İade.

Şubat 1931

Cumartesi 7

× Bahçesinde. Hük. Kom. Belediye istifa. Fırka ve Türk ocağı. Konuşma. Muallim birliği. Askeri izleyiş. Gece hareket. 8e

Pazar 8

× Yazmından H.

Şubat 1931

Pazartesi 9

× Marmaris Fethiye yol

Salı 10

Antalya.

9e

928-479-8-15

928-479-8-15

Şubat 1931

Cumartesi 7

Balıkesir'de Hük. Kom. Belediye

İstifa. Fırka ve Türk Ocağı konuşma

Muallim Birliği. Askerî Klüp

Gece hareket.

8º

Pazar 8

İzmir'den H.

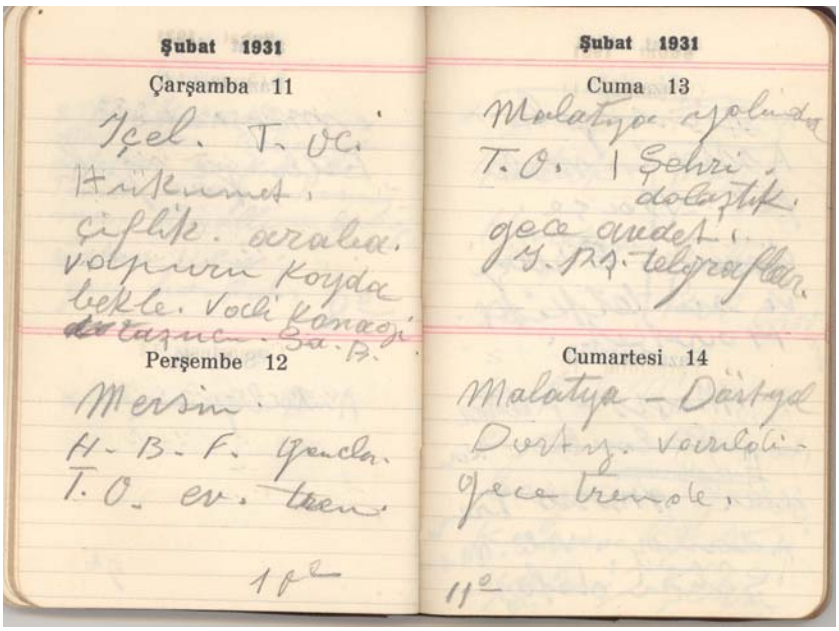
Pazartesi 9

Marmaris - Fethiye yol

Salı 10

Antalya

9º

Şubat 1931

Çarşamba 11

İçel. T. Oc.
Hükumet.
çiftlik. araba.
volpuru koyda
bekle. Vochi konağı
~~de~~ tazmc. Sa. B.

Perşembe 12

Mersin.
H. B. F. Gecde.
T. O. ev. tren.

1 p

Şubat 1931

Cuma 13

Malatya. yolunda
T. O. 1 Şehri.
dolaştık.
gece avdet.
Y. PP. telgraflar.

Cumartesi 14

Malatya – Darbyd
Dört yz. varıldı –
Gece trenle.

11 p

928-479-8-16

928-479-8-16

Şubat 1931

Çarşamba 11

İçel T. Oc.

Hükûmet.

Çiftlik. Araba. Vapuru koyda bekle.

Vali Konağı

Taşucu Sa. B.

Perşembe 12

Mersin

H. B. F. Gençler

T. O. Ev. Tren

10º

Cuma 13

Malatya yolunda

T. O. Şehri dolaştık

Gece avdet

İ. Pş. Telgraflar.

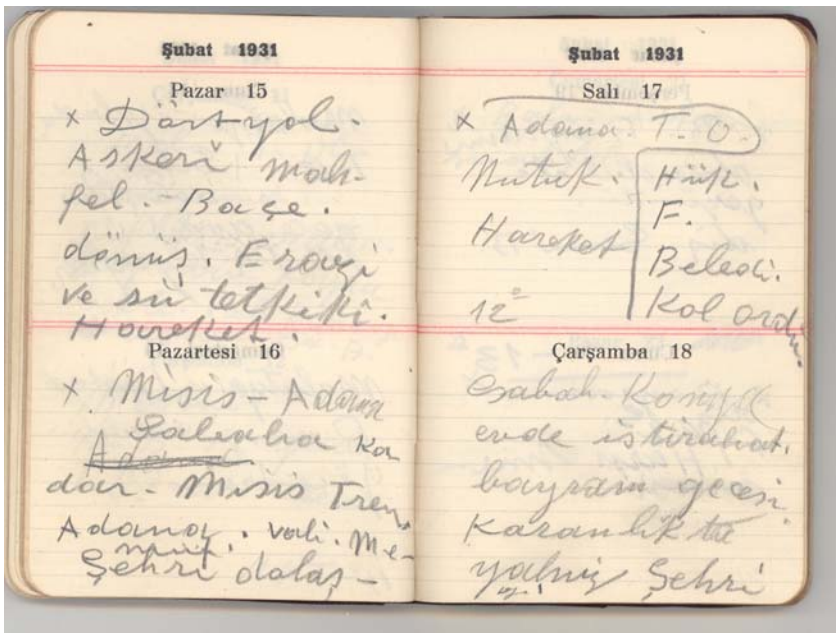
Cumartesi 14

Malatya - Dörtyol

Dörty. varıldı.

Gece trende

11º

Şubat 1931

Pazar 15

× Dörtyol. Askeri mahfel. Bahçe. dönüş. Erkeği ve sütlaçkiği. Hareket.

Pazartesi 16

× Misis – Adana Saleuchos kadar. Misis Tren Adanaya. Vali. Mebus Şehri dolaş –

Şubat 1931

Salı 17

× Adana. T. O. Nutuk. Hüsk. F. Hareket Belediye. Kolordu. 12

Çarşamba 18

Sabah. Konak evde istirahat. bayram gecesi karanlıkta yalnız Şehri

928-479-8-17

928-479-8-17

Şubat 1931

Pazar 15

Dörtyol

Askerî Mahfel.

Baçe. Dönüş. Arazi ve su tetkiki

Hareket.

Pazartesi 16

Misis - Adana

Sabaha kadar. Misis Tren. Adana. Vali. Memur (?). Şehri dolaş.

Salı 17

Hük.

F.

Beledi.

Kolordu.

Adana T. O.

Nutuk

Hareket

12º

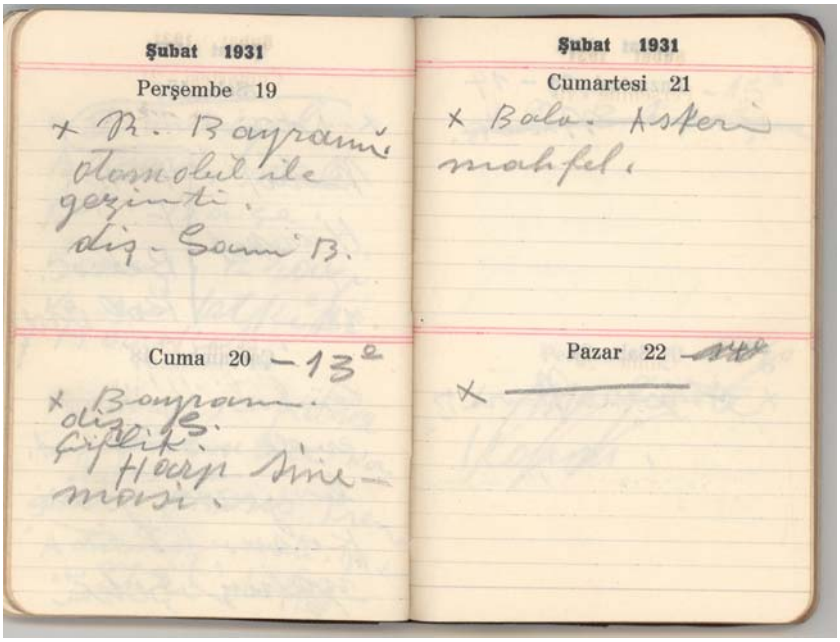
Çarşamba 18

Sabah. Konya.

Evde istirahat.

Bayram gecesi.

Karanlıkta yalnız şehri y. (?)

Şubat 1931

Perşembe 19

× B. Bayramı. Otomobil ile gezinti. diş. Somi B.

Cuma 20 — 13°

× Bayram. diz. S. Çiftlik. Harp Sine-masi.

Şubat 1931

Cumartesi 21

× Bala. Askeri mahfel.

Pazar 22 ~~1140~~

× ———————

928-479-8-18

928-479-8-18

Perşembe 19

R. Bayramı.

Otomobil ile gezinti.

Diş. Sami B.

Cuma 20 - 13º

Bayram

Diş. S.

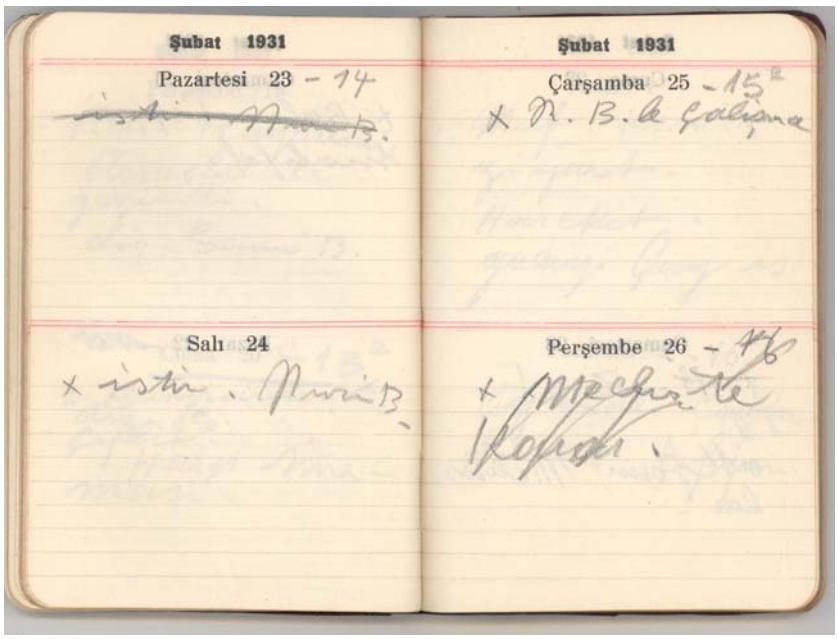
Çiftlik.

Harp sineması.

Cumartesi 21

Balo. Askerî mahfel.

Pazar 22

Şubat 1931

Pazartesi 23 - 14

~~İstiklal Marşı~~ B.

Salı 24

× İstiklal Marşı B.

Şubat 1931

Çarşamba 25 - 15

× D. B. le çalışma

Perşembe 26 - 16

× Mecmua ile Kahadı.

928-479-8-19

928-479-8-19

Şubat 1931

Pazartesi 23 - 14

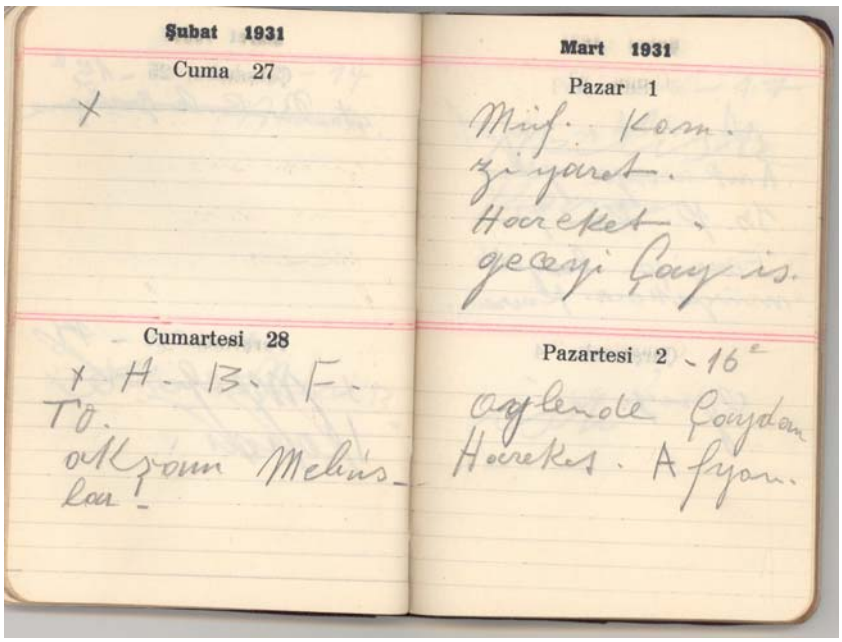
Salı 24

İsti. Nuri B.

Çarşamba 25 - 15º

R. B.'le çalışma

Perşembe 26

Şubat 1931

Cuma 27

X

Cumartesi 28

X H. B. F.

TO.

akşam Meclis-

kon!

Mart 1931

Pazar 1

Müf. Kom.

ziyaret.

Hareket.

geceyi Çay'da.

Pazartesi 2 - 16°

öğlende Çaydan

Hareket. Afyon.

928-479-8-20

928-479-8-20

Şubat 1931

Cuma 27

Cumartesi 28

H. B. F.

T. O.

Akşam mebuslar

Mart 1931

Pazar 1

Müf. Kom.

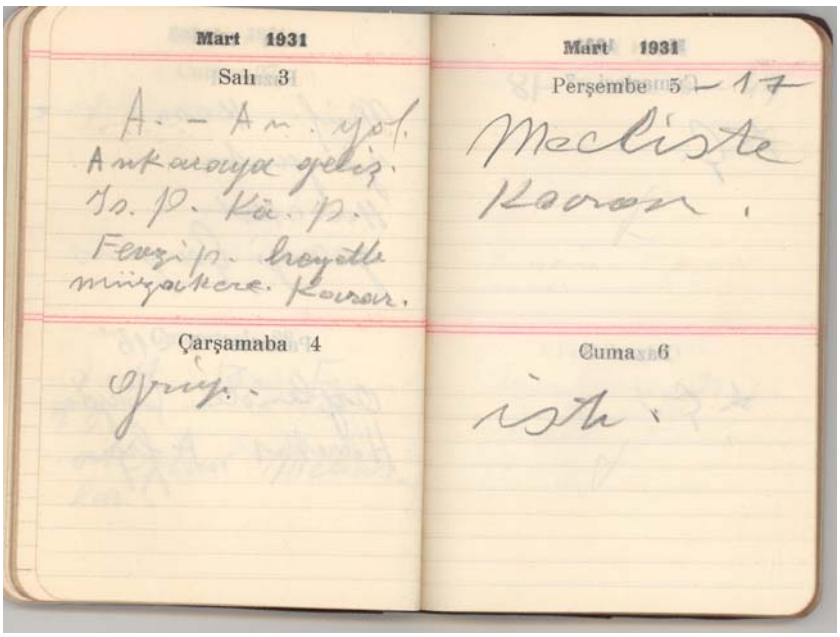
Ziyaret.

Hareket.

Geceyi Çay İs.

Pazartesi 2 - 16º

Öğlende Çay'dan hareket. Afyon.

Mart 1931

Salı 3

A. – Am. yol.
Ankaraya geliş.
Is. P. Kâ. P.
Fevzi p. beyetle
müşaikene. Kaimak.

Çarşamaba 4

Yaz.

Mart 1931

Perşembe 5 – 17

Meclisde
Karar.

Cuma 6

İstir.

928-479-8-21

928-479-8-21

Mart 1931

Salı 3

A. - An. yol.

Ankara'ya geliş.

İs. P. Kâ. P.

Fevzi P. Heyetle müzakere. Karar

Çarşamba 4

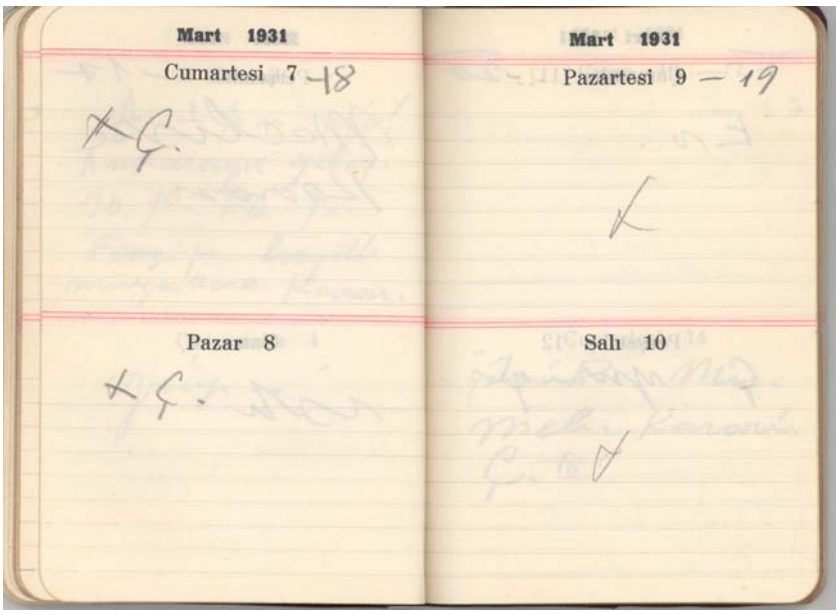
Grup.

Perşembe 5 - 17

Mecliste karar.

Cuma 6

İsti.

928-479-8-22

928-479-8-22

Mart 1931

Cumartesi 7 - 18

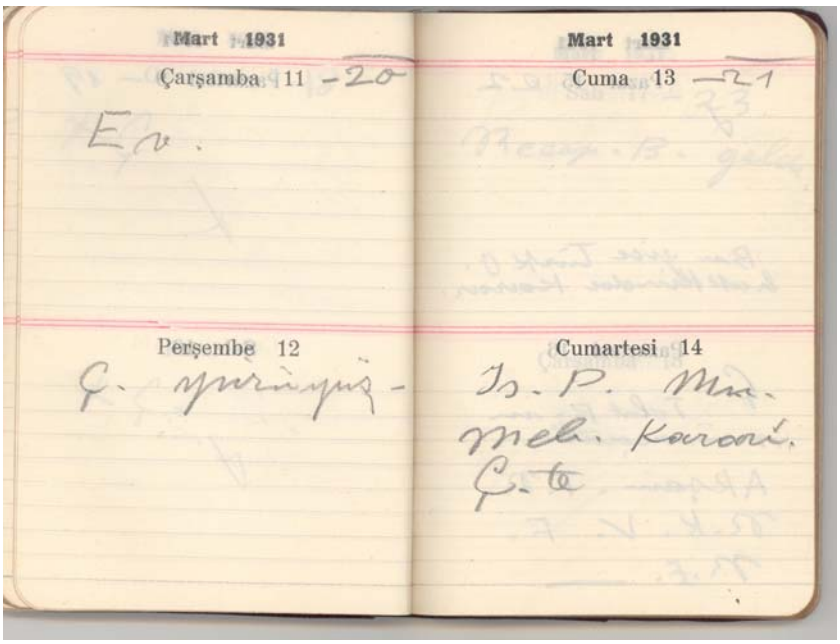
Ç.

Pazar 8

Ç.

Pazartesi 9 - 19

Salı 10

Mart 1931

Çarşamba 11 -20

Ev.

Perşembe 12

Ç. yürüyüş -

Mart 1931

Cuma 13 -21

Cumartesi 14

İş. P. Mu.

meh. Kararı.

Ç. te

928-479-8-23

928-479-8-23

Mart 1931

Çarşamba 11 - 20

Ev

Perşembe 12

Ç. Yürüyüş

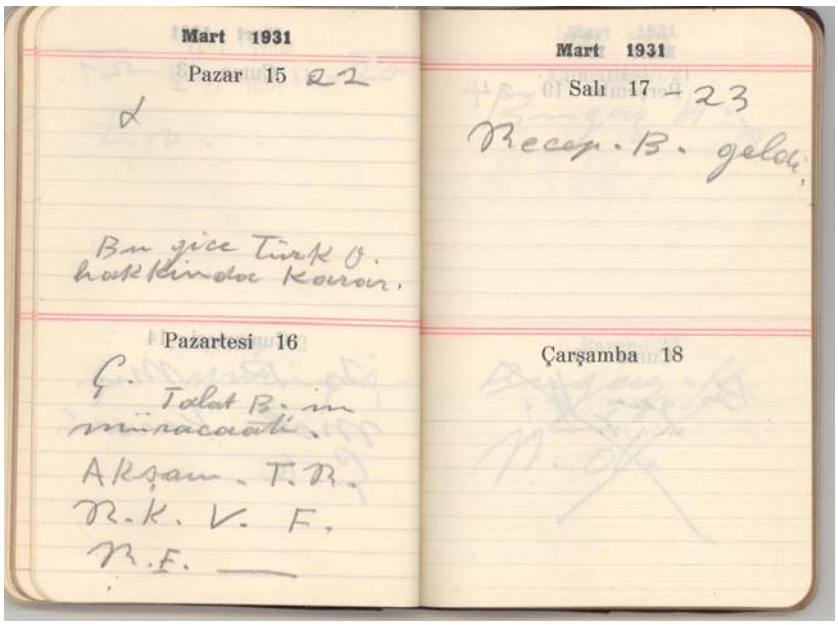
Cuma 13 - 21

Cumartesi 14

İs. P. Mu.

Meb. Kararı.

Ç. te

Mart 1931

Pazar 15 22

Bu gice Türk O. hakkında konuşuldu.

Pazartesi 16

Ç. Talat B. in müracaatı.

Akşam - T. B.

R. K. V. F.

R. F. ——

Mart 1931

Salı 17 - 23

Recep. B. geldi.

Çarşamba 18

928-479-8-24

928-479-8-24

Mart 1931

Pazar 15 - 22

Bu gece Türk O. hakkında karar.

Pazartesi 16

Ç.

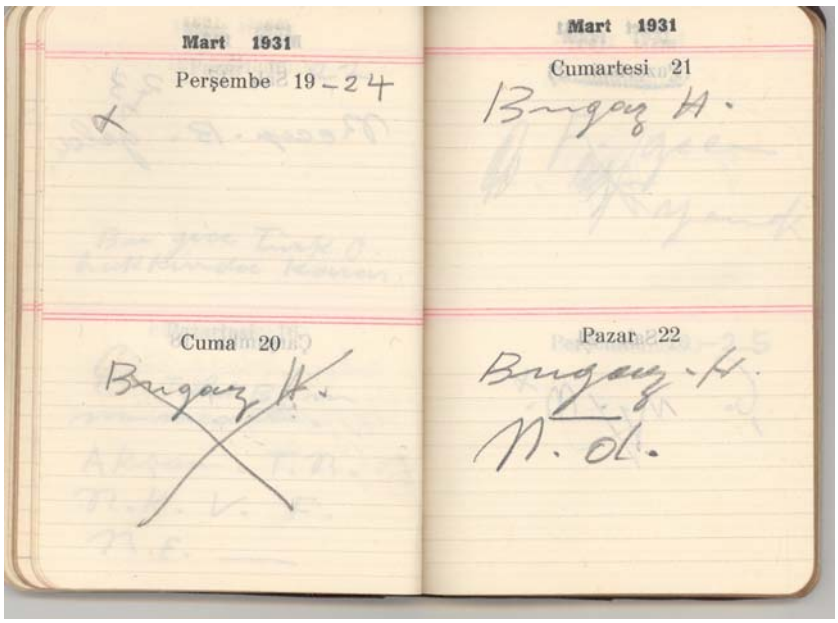
Talat B.'in müracaatı.

Akşam T. R. R. K. V. F. R. E.

Salı 17 - 23

Recep B. geldi.

Çarşamba 18

Mart 1931
Perşembe 19 – 24
Cuma 20
Mart 1931
Cumartesi 21
Pazar 22

928-479-8-25

928-479-8-25

Mart 1931

Perşembe 19 - 24

Cuma 20

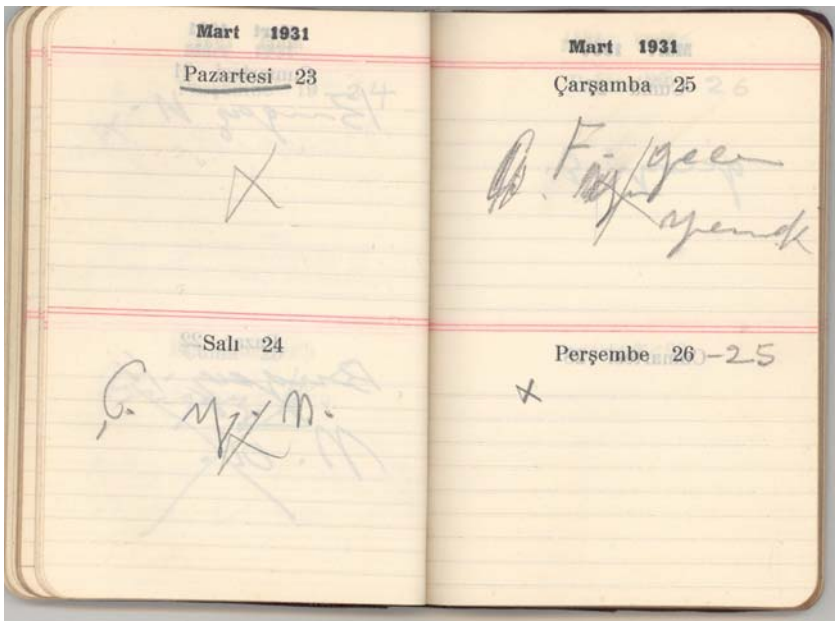
Cumartesi 21

Boğaz H.

Pazar 22

Boğaz H.

N. D.

Mart 1931
Pazartesi 23
Salı 24
Mart 1931
Çarşamba 25
Perşembe 26-25

928-479-8-26

928-479-8-26

Mart 1931

Pazartesi 23

Salı 24

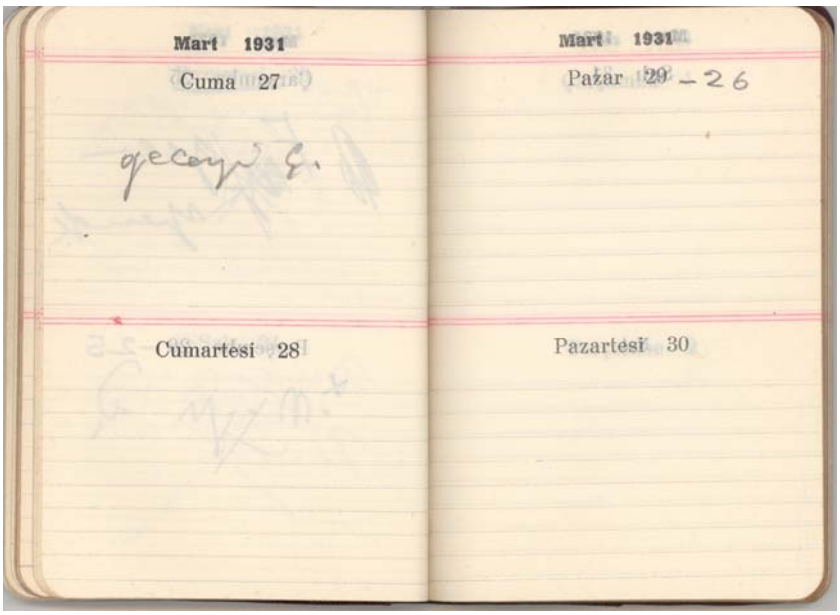
Ç. Y. N.

Çarşamba 25

F. Gece

Yemek

Perşembe 26 - 25

Mart 1931
Cuma 27
Mart 1931
Pazar 29 – 26
Cumartesi 28
Pazartesi 30

928-479-8-27

928-479-8-27

Mart 1931

Cuma 27

Geceyi Ç.

Cumartesi 28

Pazar 29 - 26

Pazartesi 30

ZAMAN DİZİNİ

30 Nisan 1919 - Mustafa Kemal Paşa'nın 9'uncu Ordu Kıtaları müfettişliğine atanması.

16 Mayıs 1919 - Mustafa Kemal Paşa'nın Anadolu'ya geçmek üzere Bandırma Vapuru ile İstanbul'dan ayrılışı.

19 Mayıs 1919 - Mustafa Kemal Paşa'nın Samsun'a çıkışı.

22 Haziran 1919 - Mustafa Kemal Paşa'nın Amasya'dan Anadolu'daki mülki ve askerî makamlara genelgesi: "Vatanın tamamiyeti, milletin bağımsızlığı tehlikededir. Milletin bağımsızlığını yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır."

3 Temmuz 1919 - Mustafa Kemal Paşa'nın Erzurum'a gelişi, halk ve asker tarafından sevgi gösterileriyle karşılanışı.

8/9 Temmuz 1919 - Mustafa Kemal Paşa'nın resmî vazifesiyle beraber askerlik mesleğinden istifası.

23 Temmuz 1919 - Erzurum Kongresi'nin açılışı ve Mustafa Kemal Paşa'nın kongreye başkan seçilmesi. (Kongre 7 Ağustos 1919'da kapanmıştır.)

9 Ağustos 1919 - Mustafa Kemal Paşa'nın askerlik mesleğinden ihracına, haiz olduğu nişanların alınmasına ve fahrî yaverlik rütbesinin kaldırılmasına dair iradei seniyye çıkması.

2 Eylül 1919 - Mustafa Kemal Paşa'nın Sivas'a gelişi, büyük tezahüratla karşılanması.

4 Eylül 1919 - Sivas Kongresi'nin açılışı ve Mustafa Kemal Paşa'nın Kongreye başkan seçilmesi. (Kongre 11 Eylül 1919'da son bulmuştur.)

11 Eylül 1919 - Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyetinin resmen kuruluşu.

20 Ekim 1919 - Mustafa Kemal Paşa'nın, Rauf ve Bekir Sami Beyler ile beraber Amasya'da İstanbul Hükûmetinin Bahriye Nazırı Salih Paşa ile görüşmelere başlaması (Amasya Görüşmeleri).

7 Kasım 1919 - Mustafa Kemal Paşa'nın, İstanbul'da toplanması kararlaştırılan Mebusan Meclisine Erzurum'dan milletvekili seçilmesi.

27 Aralık 1919 - Mustafa Kemal Paşa ve Temsil Heyeti üyelerinin Ankara'ya gelişi ve törenle karşılanması.

12 Ocak 1920 - İstanbul'da son Osmanlı Mebusan Meclisinin açılması.

28 Ocak 1920 - Osmanlı Mebusan Meclisinin gizli toplantısında, Misakımillî'nin bir beyanname hâlinde tespiti ve kabulü.

17 Şubat 1920 - Osmanlı Mebusan Meclisinde, Misakımillî'nin yabancı parlamentolara ve basına bildirilmesinin karar altına alınması.

16 Mart 1920 - İtilaf devletleri tarafından İstanbul'un fiilen işgali.

23 Nisan 1920 - Ankara'da Türkiye Büyük Millet Meclisinin açılması.

24 Nisan 1920 - Mustafa Kemal Paşa'nın Türkiye Büyük Millet Meclisi başkanlığına seçilmesi.

10 Ağustos 1920 - İstanbul Hükûmeti ile İtilaf devletleri arasında Sevr Anlaşması'nın imzalanması.

2/3 Aralık 1920 - Ermenilerle Gümrü Antlaşması'nın imzalanması.

10 Ocak 1921 - Birinci İnönü Zaferi.

1 Nisan 1921 - İkinci İnönü Zaferi.

10 Mayıs 1921 - Birinci Türkiye Büyük Millet Meclisinde, Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Grubunun kuruluşu.

11 Mayıs 1921 - Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Grubu Genel Kurul toplantısında Mustafa Kemal Paşa'nın grup başkanlığına seçilmesi.

5 Ağustos 1921 - Mustafa Kemal Paşa'ya geniş yetkiler veren (üç ay süre ile) Başkomutanlık Kanunu'nun kabulü.

23 Ağustos 1921 - Yunan ordusunun taarruzu ve Sakarya Meydan Muharebesi'nin başlaması.

26 Ağustos 1921 - Başkomutan Mustafa Kemal Paşa'nın emri: "Hattı müdafaa yoktur, sathı müdafaa vardır. O satıh bütün vatandır. Vatanın her karış toprağı, vatandaşın kanıyla ıslanmadıkça terk olunamaz."

13 Eylül 1921 - Sakarya Meydan Muharebesi'nin zaferle sonuçlanması.

19 Eylül 1921 - Başkomutan Mustafa Kemal Paşa'ya Büyük Millet Meclisi tarafından kanunla "müşir (mareşal)" rütbesi ve "gazi" unvanı verilişi.

13 Ekim 1921 - Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti ile Kafkas Cumhuriyetleri (Azerbaycan, Gürcistan, Ermenistan) arasında Kars Antlaşması'nın imzalanması.

20 Ekim 1921 - Türkiye Büyük Millet Meclisi Hükûmeti ile Fransa Hükûmeti arasında Ankara Antlaşması'nın imzalanması.

31 Ekim 1921 - Mustafa Kemal Paşa'nın Başkomutanlık süresinin 5 Kasım 1921'den itibaren 3 ay daha uzatılmasına dair kanunun Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabulü.

4 Şubat 1922 - Başkomutanlık süresinin 5 Şubat 1922 tarihinden itibaren ikinci defa üç ay süre ile uzatılmasına dair kanunun Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabulü.

1 Mart 1922 - Mustafa Kemal Paşa'nın Türkiye Büyük Millet Meclisini açış konuşması: "... Efendiler! Büyük Millet Meclisi Hükûmeti Türkiye ve Türkiye halkının beka ve istiklalini temine çalışıyor. Çünkü Türkiye'nin asıl

sahibi, meşru ve gerçek sahibi olan Türkiye halkının kat'î arzu ve iradesi bu yoldadır."

6 Mayıs 1922 - Mustafa Kemal Paşa'nın Başkomutanlık süresinin 5 Mayıs 1922 tarihinden itibaren üçüncü defa üç ay süre ile uzatılması hakkındaki kanunun Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabulü.

26 Ağustos 1922 - Büyük Taarruz'un, Kocatepe'den sabah saat 5.30'da topçularımızın ateşiyle başlaması.

30 Ağustos 1922 - Yunan ordusunun tamamen sarılması ve imha edilmesi suretiyle Dumlupınar (Başkomutan) Meydan Muharebesi'nin kazanılması.

1 Eylül 1922 - Başkomutan Mustafa Kemal Paşa'nın orduya beyannamesi: "... Bütün arkadaşlarımın Anadolu'da daha başka meydan muharebeleri verileceğini göz önüne alarak ilerlemesini ve herkesin fikrî güçlerini ve kahramanlık ve vatanseverlik kaynaklarını yarışırcasına göstermeye devam etmesini isterim. Ordular, İlk hedefiniz Akdeniz'dir, ileri!"

9 Eylül 1922 - Başkomutan Mustafa Kemal Paşa'nın kuvvetlerimizin İzmir'e giriş haberi üzerine ordulara mesajı: "İlk verdiğim Akdeniz hedefine varmakta orduların gösterdiği gayret ve fedakârlığı hürmet ve takdirle anarım."

10 Eylül 1922 - ATATÜRK'ün Büyük Zafer'i takiben İzmir'e gelişi.

11 Ekim 1922 - Mudanya Mütarekesi'nin imzalanması.

1 Kasım 1922 - Hilâfet ve saltanatın birbirinden ayrılarak saltanatın kaldırılması kararı.

14 Ocak 1923 - Mustafa Kemal Paşa'nın annesi Zübeyde Hanım'ın vefatı.

29 Ocak 1923 - ATATÜRK'ün İzmir'de Latife (Uşaklıgil) Hanım'la evlenişi. (5 Ağustos 1925'te ayrılmıştır.)

8 Nisan 1923 - ATATÜRK'ün, Anadolu ve Rumeli Müdafaa-i Hukuk Cemiyeti başkanı olarak milletvekili seçimi münasebetiyle millete, 9 ilkeyi içine alan beyannamesi.

24 Temmuz 1923 - Lozan Antlaşması'nın imzalanması.

13 Ağustos 1923 - ATATÜRK'ün tekrar Türkiye Büyük Millet Meclisi başkanlığına seçilmesi.

11 Eylül 1923 - Halk Fırkasının kuruluşu ve ATATÜRK'ün Halk Fırkası genel başkanlığına seçilmesi.

13 Ekim 1923 - Ankara'nın başkent oluşu.

29 Ekim 1923 - Cumhuriyetin ilanı ve ATATÜRK'ün cumhurbaşkanlığına seçilmesi.

30 Ekim 1923 - Türkiye Cumhuriyeti'nin ilk kabinesinin İsmet Paşa tarafından kurulması.

21 Kasım 1923 - ATATÜRK'e Türkiye Büyük Millet Meclisi kararı ile yeşil-kırmızı şeritli İstiklal Madalyası verilmesi.

3 Mart 1924 - Tevhidi Tedrisat (Öğretimin Birleştirilmesi) Kanunu'nun kabulü. Hilafetin kaldırılması.

17 Kasım 1924 - Terakkiperver Cumhuriyet Fırkasının kuruluşu. (2 Haziran 1925'te Bakanlar Kurulu kararı ile feshedilmiştir.)

17 Şubat 1925 - Aşar'ın kaldırılmasına dair kanunun kabulü.

5 Ağustos 1925 - ATATÜRK'ün, Latife (Uşaklıgil) Hanım'dan ayrılışı.

23 - 31 Ağustos 1925 - ATATÜRK'ün Kastamonu'ya gezisi.

27 Ağustos 1925 - ATATÜRK'ün İnebolu'da elinde Panama şapkası ile "ünlü şapka nutku"nu söylemesi.

10-11 Ekim 1925 - ATATÜRK'ün Manisa - Akhisar gezisi.

5 Kasım 1925 - Ankara Hukuk Fakültesinin açılışı ve ATATÜRk'ün konuşması: "Cumhuriyet'in güç ve dayanağı olacak bu büyük müessesenin açılışında hissettiğim saadeti hiçbir teşebbüste duymadım ve bunu izhar ve ifade etmekle memnunum."

25 Kasım 1925 - Şapka giyilmesi hakkındaki kanunun kabulü.

30 Kasım 1925 - Tekke ve zaviyeler ile türbelerin kapatılmasına ve türbedarlıklar ile birtakım unvanların kaldırılmasına dair kanunun kabulü.

26 Aralık 1925 - Milletlerarası saat ve takvim hakkındaki kanunların kabulü.

17 Şubat 1926 - Türk Medenî Kanunu'nun kabulü.

22 Nisan 1926 - Borçlar Kanunu'nun kabulü.

29 Mayıs 1926 - Türk Ticaret Kanunu'nun kabulü.

15 Haziran 1926 - ATATÜRK'e İzmir'de hazırlanan suikast girişiminin meydana çıkarılması.

1 Temmuz 1927 - ATATÜRK'ün, Kurtuluş'tan sonra İstanbul'a ilk gelişi ve coşkun şekilde karşılanışı.

15 Ekim 1927 - Cumhuriyet Halk Partisi II. Büyük Kongresinin Ankara'da toplanması ve ATATÜRK'ün 36 saat 33 dakika süren Büyük Nutku'nu okumaya başlaması.

20 Ekim 1927 - ATATÜRK'ün Parti Kongresinde okuduğu Büyük Nutku'nu bitirişi.

1 Kasım 1927 - ATATÜRK'ün ikinci defa cumhurbaşkanlığına seçilmesi. Cumhurbaşkanı ATATÜRK'ün Türkiye Büyük Millet Meclisini açış konuşması.

10 Nisan 1928 - Laikliğe giden önemli anayasa değişikliklerinin yapılması.

24 Mayıs 1928 - Milletlerarası rakamların kabulüne dair kanunun Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabulü.

1 Kasım 1928 - Yeni Türk harflerinin kabul ve tatbiki hakkındaki kanunun kabulü.

1 Ocak 1929 - Yeni harfleri ve bu harflerle yazıyı halka öğretmek üzere millet mekteplerinin açılması.

3 Nisan 1930 - Türk kadınlarına seçme ve seçilme hakkı tanıyan Yeni Belediye Kanunu'nun kabulü.

12 Ağustos 1930 - Fethi (Okyar) Bey başkanlığında Serbest Cumhuriyet Fırkasının kuruluşu. (Parti, 17 Kasım 1930'da kendisini feshetmiştir.)

23 Aralık 1930 - Menemen'de Derviş Mehmet ve bir kısım arkadaşlarının devrimler aleyhine gericilik hareketi ve Kubilay adlı yedek subay öğretmenin şehit edilmesi.

28 Aralık 1930 - Kubilay'ın şehit düşmesi nedeniyle ATATÜRK'ün, orduya başsağlığı mektubu: "... Büyük ordunun kahraman genç subayı ve Cumhuriyet'in mefkûreci öğretmen heyetinin kıymetli uzvu Kubilay'ın temiz kanı ile Cumhuriyet hayatiyetini tazelemiş ve kuvvetlendirmiş olacaktır."

31 Aralık 1930 - Menemen kazası ile Manisa ve Balıkesir'in merkez kazalarında sıkıyönetim ilanı hakkında Bakanlar Kurulu kararı.

1 Ocak 1931 - Menemen'de Korgeneral Mustafa (Muğlalı) başkanlığında divanıharp kurulması.

4 Ocak 1931 - ATATÜRK'ün Mudanya ve Bursa'ya gelişi.

6 Ocak 1931 - ATATÜRK'ün Ankara'ya dönüşü.

7 Ocak 1931 - Mustafa Kemal Paşa'nın başkanlığında Çankaya'da İsmet Paşa, Kâzım (Özalp) Paşa, Fahrettin Paşa, İçişleri Bakanı Şükrü Kaya ve Millî Savunma Bakanı Zekâi Beyler'in katılımıyla, Menemen Olayı'nın görüşüldüğü bir toplantı yapılması.

13 Ocak 1931 - Marmara Köşkü'nde Japon Prensi Takamutsu onuruna ziyafet verilmesi ve ATATÜRK'ün burada bir konuşma yapması.

15 Ocak 1931 - Menemen Olayı sanıklarının divanıharpte yargılanmaya başlanması.

27 Ocak 1931 - ATATÜRK'ün İzmir'e gelişi.

1 Şubat 1931 - ATATÜRK'ün İzmir'de Erkek ve Kız Öğretmen Okulları ile İzmir Ticaret Odasını ziyareti.

4 Şubat 1931 - ATATÜRK'ün Nazilli ve Denizli'ye gelişi.

4 Şubat 1931 - ATATÜRK'ün Aydın'a gelişi ve Türk ocağında konuşması.

8 Şubat 1931 - ATATÜRK'ün İzmir'e dönüşü.

10 Şubat 1931 - ATATÜRK'ün Ege Vapuru ile Antalya'ya gelişi, buradan Taşucu'na çıkarak Silifke'ye gidişi ve tekrar Taşucu'na döndükten sonra Mersin'e hareket edişi.

12 Şubat 1931 - ATATÜRK'ün Mersin'e gelişi ve aynı gün akşamı trenle Adana üzerinden Malatya'ya geçişi.

13 Şubat 1931 - ATATÜRK'ün Malatya Türk Ocağında konuşması.

15 Şubat 1931 - ATATÜRK'ün Dörtyol'a gelişi.

16 Şubat 1931 - ATATÜRK'ün Adana'ya gelişi.

17 Şubat 1931 - ATATÜRK'ün Adana Hükûmet Dairesini, Halk Partisi Merkezini, Belediye ve Türk ocağını ziyareti ve Türk ocağında konuşma yapması.

18 Şubat 1931 - ATATÜRK'ün Konya'ya gelişi.

2 Mart 1931 - ATATÜRK'ün Afyon'a gelişi.

3 Mart 1931 - ATATÜRK'ün Ankara'ya dönüşü.

23 Mart 1931 - Türk çocuklarının ilk tahsillerini Türk okullarında yapmaları hakkındaki kanunun Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabul edilmesi.

24 Mart 1931 - ATATÜRK'ün, Türk Ocaklarını Cumhuriyet Halk Fırkası ile birleştirme kararı hakkındaki demeci.

26 Mart 1931 - Ölçüler Kanunu'nun Türkiye Büyük Millet Meclisinde kabulü.

10 Nisan 1931 - Ankara'da Türk Ocakları Olağanüstü Kurultayının toplanması ve Türk ocaklarının lağvının kabul ve tasdik edilmesi. (Bu kararla Türk ocaklarının haiz olduğu bütün haklar Cumhuriyet Halk Fırkasına devredilmiştir.)

12 Nisan 1931 - ATATÜRK'ün direktifiyle Türk Tarihi Tetkik Cemiyetinin kuruluşu. (Daha sonra "Türk Tarih Kurumu" adını almıştır.)

4 Mayıs 1931 - ATATÜRK'ün üçüncü defa cumhurbaşkanlığına seçilmesi.

10 Mayıs 1931 - Cumhuriyet Halk Partisi Üçüncü Büyük Kongresi'nin toplanışı.

DİZİN (Şahıs, Yer Adları)

A
Abdülmecit, 23
Adalar, 27, 140
Adana, 12, 26, 27, 29, 35, 134, 142, 148, 150, 178, 204
Adana Türk Ocağı, 35
Afyon, 12, 32, 37, 166, 184, 204
Ahmet Nuri, 26
Alaşehir, 12, 32, 166
Ali Rıza, 15, 46
Alman ordusu, 24, 120
Ankara, III, IV, V, 3, 4, 11, 12, 17, 18, 21, 23, 27, 30, 32, 37, 56, 58, 86, 88, 104, 142, 156, 186, 199, 200, 201, 202, 203, 204
Ankara Hukuk Fakültesi, III, IV, V, 3, 4, 17, 18, 202
Ankara Hukuk Mektebi, 56, 58
Antalya, 12, 34, 174, 204
Arap İslam Hukuku, 4
Armutluköy, 33, 168
Arnavutluk, 26
ATATÜRK, III, 11, 201, 202, 203, 204
Aydın, 12, 33, 172, 204
B
Balıkesir, 12, 34, 172, 174, 203
Balkan Birliği Cemiyeti, 32, 164
Bursa, 11, 27, 30, 142, 156, 203
Bükreş, 23, 110
Büyük Millet Meclisi, 8, 200
C
Chamberlain, 25
Cumhurbaşkanlığı, III, VI
Cumhuriyet, III, IV, V, 4, 7, 8, 11, 16, 18, 20, 23, 24, 25, 26, 202, 203, 204
Cumhuriyet Halk Fırkası, 8, 204
Cumhuriyet Halk Partisi, 11, 16, 202, 204
Ç
Çankaya, 11, 203
Çay, 37, 184
Çay İstasyonu, 37
Çerkes Ethem, 23, 27
Çiğli, 12, 32, 168
Çin tarihi, 31, 160
Çorlu, 11
D
Denizli, 12, 33, 172, 204
Derince, 30, 156
Diyarbakır, 27
Dörtyol, 12, 29, 35, 148, 150, 176, 178, 204
E
Edirne, 11
Ege Vapuru, 11, 30, 156, 204
Elazığ, 27
Ethem Paşa, 25
F
Fahrettin Paşa, 11, 30, 32, 158, 203
Fethi Bey, 8, 22, 23, 24, 27, 102, 108, 120, 138
Fethiye, 12, 34, 174
Fevzi, 37, 186
Feyzi, 23, 26, 106, 108, 134
Feyzi Bey, 23, 26, 106, 134
Fransa, 26, 132, 200
Fransız tiyatrosu, 31
Fuat Paşa, 23
G
Gazi Paşa, 21, 23, 82, 106
H
Hacı Bayram Velî, 16, 46
Hareket Ordusu, 25, 124
Harita Dairesi, 32, 166
Hasan Beyefendi, 27, 138
Hint tarihi, 12, 31
İ
İçel Türk Ocağı, 34
İhsan Bey, 21, 84
İngiliz, 8, 15, 25, 27, 44, 126, 140
İngiliz gazetesi, 8, 25, 126
İngiliz parası, 27, 140
İslam tarihi, 33, 168
İsmet Paşa, 35, 37, 38, 202, 203
İstanbul, 8, 11, 20, 22, 23, 25, 26, 27, 28, 30, 70, 98, 104, 108, 126, 128, 132, 136, 140, 144, 154, 199, 200, 202
İstanbul basını, 8, 26
İzmir, 7, 12, 32, 33, 34, 168, 172, 174, 201, 202, 203, 204

İzmir İktisat Kongresi, 7
İzmir Ticaret Odası, 204
K
Kayseri, 11
Kâzım Paşa, 37
Kırklareli, 11
Konya, 12, 22, 23, 28, 35, 102, 106, 144, 178, 204
Kürt, 22, 26
M
Malatya, 12, 29, 34, 35, 148, 176, 204
Malatya Türk Ocağı, 204
Marmara Köşkü, 29, 30, 31, 32, 203
Marmaris, 12, 34, 174
Medeni Kanun, 5
Mehmet Fuat, 15
Menemen Olayı, 7, 11, 203
Mersin, 12, 34, 176, 204
Millî Mücadele, III, IV, V, 7, 11
Misis, 35, 178
Muammer Bey, 15, 44
Mudanya, 11, 30, 156, 201, 203
Mustafa Kemal, III, IV, V, VI, 7, 11, 199, 200, 201, 203
Mustafa Kemal ATATÜRK, III, IV
N
Nakşbendi teşkilatı, 152
Nazilli, 12, 204
Nif, 33, 168
Nuri Bey, 31, 36, 160
O
Orta Çağ, 5, 19
R
Recep Bey, 31, 36, 38
Roma Hükûmeti, 3, 16, 52
Ruşen, 32, 164
S
Sabiha, 31, 162
Sakarya, 16, 46, 200
Salim Ağa, 33, 168
Saltanat, 144
Sami Bey, 36, 199
Samsun, V, 11, 199
Serbest Cumhuriyet Fırkası, 7, 203
Silifke, 12, 204
Sivas, 11, 27, 142, 199
Ş
Şeyh Sait Ayaklanması, 7
T
Talat Bey, 38
Taşucu, 12, 34, 176, 204
Terakkiperver Cumhuriyet Fırkası, 7, 8, 25, 202
Tevhid-i Tedrisat Kanunu, 7
Tokat, 11
Trabzon, 11, 28, 144
Türk, III, V, VII, 3, 4, 5, 7, 8, 11, 16, 17, 18, 19, 25, 30, 33, 34, 36, 38, 46, 54, 58, 62, 64, 128, 150, 156, 174, 192, 202, 203, 204
Türk Cumhuriyeti, 8, 25
Türk hukukçuları, 5, 19, 64
Türk ırkı, 17, 54
Türk inkılabı, V, 4, 17, 18
Türk İstiklal Savaşı, V
Türk mahkemeleri, 5, 19, 64
Türk Medeni Kanunu, 7
Türk milleti, III, V, 3, 4, 5, 19, 62, 64
Türk Tarih Kurumu, 204
Türk tarihi, III, V
Türkçülük, 4, 18, 56
Türkiye, III, V, 8, 11, 19, 20, 54, 66, 72, 200, 201, 202, 203, 204
Türkiye Büyük Millet Meclisi, V, 8, 19, 66, 200, 201, 202, 203, 204
Türkiye Cumhuriyeti, III, 11, 202
Türkiye Cumhuriyeti Devleti, III
U
Urfa, 28, 144
Uşak Şeker Fabrikası, 12, 32
V
Veysel Karani, 16
Viranşehir, 22, 102
Y
Yunanlar, 27
Yusuf Ziya, 26, 136
Z
Zehra, 31, 162
Zekâi Bey, 11, 30, 158, 203
Ziya Hoca, 23, 106